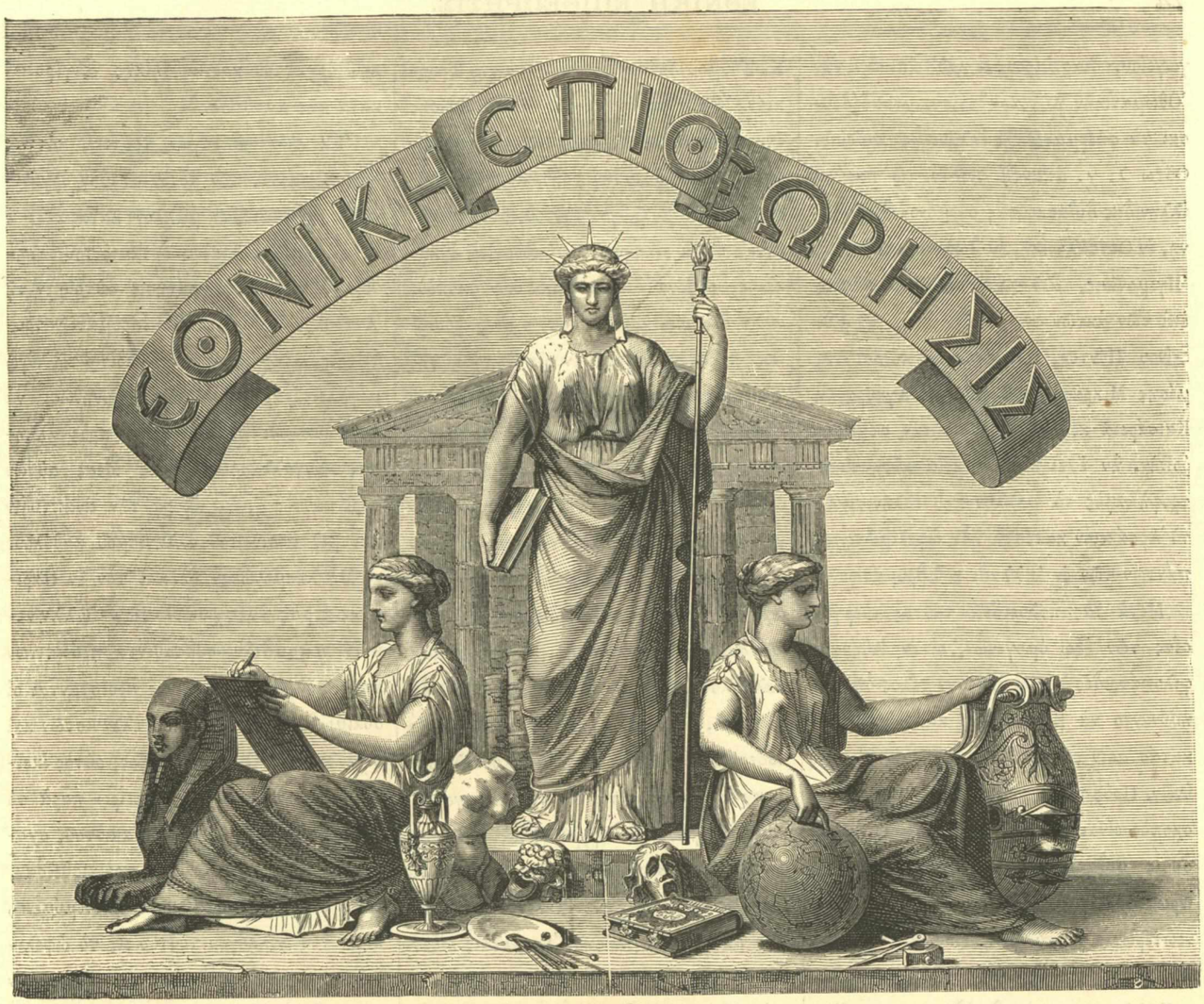

ΤΕΥΧΟΣ 40—41. ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ ΚΑΙ ΜΑΙΟΣ 1876. ΕΤΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ΕΝΟΤΗΣ

ΚΑΙ

ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ[1].

Β'.

Εἴδομεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν πῶς οἱ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμογενεῖς συνεβάλοντο εἰς τὴν ἵδρυσιν τῶν πλείστων ἐκπαιδευτικῶν αὐτῆς καταστημάτων καὶ μάλιστα τοῦ Πανεπιστημίου. Διὰ τῆς αὐτῆς μεγαλοδωρίας καὶ φιλοπατρίας τῶν ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ ὁμογενῶν κατεστάθη καὶ τὸ Ἀρσάκειον Παρθεναγωγεῖον καὶ ἡ Ῥιζάρειος Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ, ἀναβαίνουσι δὲ ὑπερήφανα καὶ ἀποτελειοῦνται ὁσονούπω ἥ τε Σιναία Ἀκαδημία, τὸ Πολυτεχνεῖον καὶ τὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον, οἰκοδομήματα ἀνθάμιλλα τῶν ἀρίστων τῆς Εὐρώπης, προωρισμένα ἵν' ἀναδείξωσι τὰς Ἀθήνας οὐ μόνον κέντρον πολιτικὸν, ἀλλὰ καὶ ἑστίαν παιδεύσεως, ἐκπέμπουσαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν δούλην Ἑλλάδα ἀκτῖνας θερμαινούσας τὸ ζώπυρον τῆς φιλοπατρίας καὶ ἀναῤῥιπιζούσας τὴν ἀρξαμένην παλιγγενεσίαν τοῦ ἑλληνισμοῦ.

Τὸ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν ἀπαρτίζεται ὡς γνωστὸν ἐκ τεσσάρων σχολῶν, τῆς Θεολογικῆς, τῆς Νομικῆς, τῆς Φιλοσοφικῆς καὶ τῆς Ἰατρικῆς, διακονουμένων ὑπὸ τεσσαράκοντα περίπου καθηγητῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι κατάγονται, ὡς καὶ οἱ φοιτηταὶ, ἐκ Τουρκίας. Ἐκ τῶν πεντακοσίων π. χ. φοιτητῶν, οἵτινες ὑπέστησαν ἐπιτυχῶς ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου τὰς νομικὰς ἐξετάσεις, εἰκοσιπέντε ἦσαν Θρᾶκες, εἴκοσι Μακεδόνες, τριάκοντα Ἠπειρῶται, τριάκοντα πέντε Θεσσαλοὶ, καὶ δώδεκα Ἴωνες. Ἐκ δὲ τῶν ἀναγορευθέντων ἰατρῶν, εἴκοσι μὲν ἦσαν ἐκ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Θρᾴκης, εἴκοσι δύο Μακεδόνες, πεντήκοντα Ἠπειρῶται καὶ τριάκοντα Θεσσαλοί.

Ἡ Ἑλλὰς ἀποστέλλει ἄρα ἐν τῷ παρόντι διδασκάλους, ἰατροὺς καὶ δικηγόρους εἰς ἁπάσας τὰς πόλεις τῆς Τουρκίας. Εὐχῆς ὅμως ἔργον ἦτο ἂν ἔπεμπεν εἰς αὐτὰς καί τινας μηχανικοὺς καὶ γεωργοὺς ἐπιστήμονας καὶ βιομηχάνους, διδάξοντας τοὺς ὁμογενεῖς τὰς νέας μεθόδους τῆς γεωργίας καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους τῆς νεωτέρας βιομηχανίας κλάδους, ὅπως μὴ οὗτοι ἀπογυμνῶνται ὑπὸ τῆς Εὐρώπης, ἥτις ἀγοράζει μὲν παρ' αὐτῶν ἐπὶ εὐτελῆ τιμῇ πάντα τὰ προϊόντα τῆς Τουρκίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, μεταπωλεῖ δ' αὐτοῖς αὐτὰ κατειργασμένα δεκαπλασίονος.

Ἀλλὰ σπουδαιότερος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν ἑλληνίδων διδασκάλων ὅσαι, ἐξερχόμεναι τελειοδίδακτοι τοῦ Ἀρσακείου Παρθεναγ-

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 51

γωγείου, διασπείρονται καθ' ἅπασαν τὴν Ὀθωμανικὴν Αὐτοκρατορίαν, μεταδίδουσαι τὰ σπέρματα τῆς ἑλληνικῆς παιδείας. Οὕτω λ. χ. ἀπαντᾷ τις ἐν τῷ παρόντι ἑλληνίδας διδασκούσας οὐ μόνον ἐν Σμύρνῃ, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Ἰωαννίνοις, ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ Αἵμου, ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀδριατικῆς, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, καὶ ἐν ταῖς πόλεσι τῆς μέσης Μικρᾶς Ἀσίας, οἷα ἡ Ἄγκυρα, ἡ Καισάρεια κ. λπ. Διὰ δὲ τὴν μεγάλην ῥοπὴν, ἣν ἔχει ἡ γυναικεία αὕτη ἀνατροφὴ πρὸς τὸ μέλλον τοῦ ἑλληνισμοῦ, τὸ Ἀρσάκειον κατέστη ἤδη ὠφελιμώτατον πάντων τῶν ἐν Ἑλλάδι καθιδρυμάτων.

Μετὰ τὰς πολυειδεῖς ταύτας εὐεργεσίας τῶν ἔξω ὁμογενῶν, οἱ ἐν Ἀθήναις φιλοπάτριδες λόγιοι ἐνόησαν τέλος ὁπόσον ἠδύναντο νὰ βελτιώσωσι καὶ οὗτοι τὴν κατάστασιν τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκίαν ὁμοεθνῶν. Πρὸς τοῦτο συνέστησαν ἑταιρίαν, ἧς σκοπὸς εἶναι ἡ σύστασις σχολείων, ἡ ἔκδοσις διδακτικῶν εὐμεθόδων βιβλίων, πρωτοτύπων εἴτε μεταπεφρασμένων ἐκ νεωτέρων εὐρωπαϊκῶν γλωσσῶν. Ἡ ἑταιρία αὕτη, γνωστὴ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν « Σύλλογος πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων, » συνέστησε διαγώνισμα φιλολογικὸν, προτιθέμενον τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἀρίστων καὶ καταλληλοτάτων πρὸς διδασκαλίαν τῶν Ἑλληνοπαίδων καὶ ἑλληνίδων μεθόδων. Ἀλλὰ πρὸς ἐπίδοσιν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς ὠφελίμου ταύτης ἑταιρίας συνεβάλοντο πάλιν καὶ οἱ ἀπανταχοῦ ὁμογενεῖς, προσενεγκόντες ἐντὸς πέντε ἐτῶν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ 1868-1873 ὑπὲρ τὰς τριακοσίας χιλιάδας δραχμῶν, δι' ὧν ἐδημιουργήθησαν ἤδη πολλὰ σχολεῖα ἐν Τουρκίᾳ, καὶ ἐδαπανήθησαν περὶ τὰς 40,000 δρ. πρὸς ἐκτύπωσιν καὶ διανομὴν στοιχειωδῶν βιβλίων.

Διὰ τῆς ὠφελιμωτάτης ταύτης ἑταιρίας ἡ Ἑλλὰς ἀναλαμβάνει κατὰ μέγα μέρος τὰς δαπάνας καὶ τὴν κηδεμονίαν τῶν σχολείων τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὁμογενῶν, βαίνουσα τὰ πρῶτα βήματα πρὸς τὴν ἀνάπλασιν τῆς Ἀνατολῆς. Διὸ καὶ ἡ ἑλληνικὴ κυβέρνησις ἐννοήσασα καλῶς τὸν προορισμὸν τοῦ Συλλόγου τούτου, ἀνεγνώρισεν αὐτὸν ἐσχάτως διὰ βασιλικοῦ διατάγματος Κοινωφελὲς καθίδρυμα. Διὰ δὲ τῆς ὑπὸ 22 μαΐου 1871 παρὰ τοῦ Κ. Κουμουνδούρου εἰς τοὺς κατὰ τὴν Τουρκίαν Ἕλληνας προξένους ἀποσταλείσης ἐγκυκλίου προσκαλοῦνται οὗτοι ἵνα παρέχωσι πᾶσαν δυνατὴν βοήθειαν τοῖς ἀποστόλοις τοῦ Συλλόγου τούτου, ὅστις, καθὰ διακηρύττει εἰλικρινῶς ἡ ὑπουργικὴ ἐγκύκλιος, οὐδένα διώκει πολιτικὸν σκοπὸν, ἀλλὰ δεικνύει καθαρῶς ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλλάδος, ἐν οἵᾳ δήποτε τῆς Τουρκίας πόλει εὑρισκόμενος, ὀφείλει νὰ κήδηται περὶ τῶν πραγμάτων τῆς κοινότητος καὶ τῆς ἠθικῆς βελτιώσεως τῶν ὀρθοδόξων ὑπηκόων τῆς Πύλης, παρέχων τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς ἵδρυσιν νέων σχολείων, διανέμων τοῖς ἀπόροις μαθηταῖς τὰ ἀναγκαῖα διδακτικὰ βιβλία, καὶ συνιστῶν τοὺς δοκιμωτέρους καὶ καταλληλοτέρους τῶν διδασκάλων. Οἱ δὲ πρόξενοι, ἢ οἱ πράκτορες τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως, ὀφείλουσι νὰ ἀποστέλλωσι συνεχῶς ὑπομνήματα εἰς τὸ ὑπουργεῖον, ἵνα συλλέγωσι τὰς ἀρχαιότητας, ἐπιστατῶσι τῶν ἀνασκαφῶν καὶ προφυλάττωσι τὰ διασωθέντα ἀρχαῖα ἑλληνικὰ μνημεῖα ἀπὸ πάσης νέας βλάβης. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἑλλάδος λαλεῖ πρὸς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Ἕλληνας προξένους τὴν γλῶσσαν, ἣν λαλεῖ πρὸς τοὺς νομάρχας τοῦ κράτους. Ἐὰν δ' αἱ ἐντολαὶ αὗται ἐξετελοῦντο κατὰ γράμμα, τὰ κατὰ τὴν ὀθωμανικὴν ἀρχὴν πολυάριθμα ἑλληνικὰ σχολεῖα θὰ διηυθύνοντο ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλ' ἡ ἐγκύκλιος αὕτη μηδένα θηρεύουσα, ὡς εἴπομεν, πολιτικὸν σκοπὸν, διαγράφει ἁπλῶς τὸ πρόγραμμα, ᾧτινι ὀφείλουσι νὰ ἕπωνται ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἑλληνισμοῦ αἱ κατὰ πόλεις ἐφορεῖαι τῶν σχολείων.

Τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἐπιδιώκει δι' ἄλλης ὁδοῦ ὁ πρὸ δεκαπενταετίας ἐν Κωνσταντινουπόλει συστὰς Φιλολογικὸς Σύλλογος, ὅστις ἐδημοσίευσεν ἤδη σπουδαῖα πρακτικὰ, καὶ ἐξυπηρέτησε διὰ τῶν διαγωνισμάτων αὐτοῦ τὰ ἑλληνικὰ γράμματα, διευκρινήσας καὶ πολλὰ ἐθνικὰ ζητήματα.

Τοὺς δύο τούτους Συλλόγους μιμούμεναι ἀπὸ τριῶν ἐτῶν πολλαὶ τῆς Τουρκίας πόλεις καὶ κοινότητες, καθιστῶσι Συλλόγους ἐμφορουμένους τοῦ αὐτοῦ πνεύματος, οἵτινες, εἰ καὶ μὴ ἀνθάμιλλοι τοῦ τῶν Ἀθηνῶν καὶ τοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, μηδὲ δυνάμενοι νὰ ὠφελήσωσιν ὡς ἐκεῖνοι, εἶναι οὐδὲν ἧττον σημεῖα ἐθνικοῦ ὀργασμοῦ καὶ καθολικῆς ἐξεγέρσεως κατὰ τῆς ἀμαθείας.

Ἐκ τῶν συλλόγων τούτων, οἵτινες ἔχουσι πάντες τὸν αὐτὸν σχεδὸν ὀργανισμὸν, γίνεται ἔτι μᾶλλον καταφανὴς ἡ ἑλληνικὴ ὁμοφυλία, ἡ δύναμις τοῦ ἑλληνισμοῦ, καὶ ἡ ἐπικράτησις αὐτοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ἀλλ' ἡ ἐκ τῶν ἱδρυμάτων τούτων ὠφέλεια γενήσεται ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ μεγαλειτέρα, ὅταν ταῦτα δυνηθῶσι νὰ συγκοινωνῶσι τακτικώτερον πρὸς ἄλληλα, ἀνταλλάσσοντα τὰς ἰδέας αὐτῶν περὶ παντὸς ὅ, τι ἀφορᾷ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ βελτίωσιν τοῦ ἑλληνισμοῦ καθόλου.

Μὴ λησμονῶμεν δὲ καὶ τὸν ἐν Παρισίοις πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν συσταθέντα πρό τινων ἐτῶν Σύλλογον, οὗτινος προΐστανται οἱ δοκιμώταται τῶν Γάλλων ἑλληνιστῶν καὶ φιλελλήνων. Ὁ Κ. Ζωγράφος, αὐτὸς ἐκεῖνος, ὅστις ἵδρυσεν ἐν Ἠπείρῳ παρὰ τὸ Ἀργυρόκαστρον, τὴν πατρίδα αὐτοῦ, σχολὴν γενναίως παρ' αὐτοῦ προικισθεῖσαν, κατέστησε βραβεῖον ἐτησίως ἀπονεμόμενον παρὰ τοῦ Συλλόγου τούτου εἰς τὸ ὠφελιμώτατον πρὸς ἐπίδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων σύγγραμμα.

Ὁ σύλλογος οὗτος ἐτέλεσε πρό τινων ἡμερῶν [τῇ 20ῇ ἀπριλίου] ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Μεγάρου τῶν καλῶν τεχνῶν τὴν ἐτησίαν γενικὴν αὐτοῦ συνεδρίασιν, προεδρεύοντος τοῦ Κ. Perrot, καθηγητοῦ τῆς ἀρχαιολογίας ἐν Σορβόννῃ, ἔχοντος ἐκ δεξιῶν μὲν τὸν δεινὸν ἑλληνιστὴν Κ. Egger, ἐξ εὐωνύμων δὲ τὸν Κ. Chassang, γενικὸν ἐπόπτην τῆς δημοσίας παιδεύσεως καὶ δεύτερον ἀντιπρόεδρον τοῦ Συλλόγου. Παρ' αὐτοῖς δ' ἐκάθηντο οἱ Κ. Κ. Pierron, ὁ τέως γραμματεὺς τοῦ Συλλόγου, ὁ Κ. marquis de Queux de Saint-Hilaire, Fourcart, Ruelle, Miller, Gidel καὶ πᾶσα ἡ χορεία τῶν νεωτέρων ἑλληνιστῶν· ἀντικρὺ δὲ οἱ Κ. Κ. Ἔϊχθαλ, Ῥαμβῶ, Carrière, Legrand, κ. λπ.

Μετὰ τὸν πρόεδρον Κ. Perrot, ὑποδείξαντα τὴν σπουδαιότητα τοῦ Συλλόγου, ἀνέλαβε τὸν λόγον ὁ Κ. Pierron, ἀναγνοὺς σύντομον ἔκθεσιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ λήξαντος ἔτους, ἐξ ἧς μανθάνομεν ὅτι ἐκ τῶν δύο ἐτησίων διαγωνισμάτων, τὸ μὲν Ζωγράφειον ἀπονέμεται τοῖς Κ. Κ. Στ. Κουμανούδῃ καὶ Εὐθ. Καστόρχῃ, διευθυντοῖς τοῦ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένου περιοδικοῦ Ἀθηναίου, τὸ δὲ τοῦ Συλλόγου εἰς δύο, ἤτοι εἰς τὸν Κ. Lallier, [ἕνεκα τῶν δύο διδακτορικῶν αὐτοῦ θεμάτων, ὧν τὸ μὲν λατινικὸν ἐπιγράφεται, « De Critiæ Tyranni vita a scriptis, » τὸ δὲ γαλλικὸν, « De la condition de la femme dans la famille athénienne au ve et au ive siècle], καὶ εἰς τὸν ἡμέτερον πολυμαθῆ μητροπολίτην Σερρῶν Βρυέννιον, ἕνεκα τῆς ὑπ' αὐτοῦ γενομένης ἐκδόσεως τῶν « δύο ἀνεκδότων ἐπιστολῶν τοῦ Κλήμεντος πάππα Ῥώμης πρὸς Κορινθίους, » αἷς προτέτακται διεξοδικὴ εἰσαγωγὴ περὶ τοῦ Κλήμεντος καὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ, δεικνύουσα τὴν μεγάλην τοῦ ἱεράρχου ἐμβρίθειαν καὶ πολυμάθειαν, μάλιστα ἕνεκα τῶν κριτικῶν αὐτοῦ διορθώσεων.

Μετὰ ταῦτα ἔλαβε τὸν λόγον ὁ φιλόμουσος κύριος μαρκήσιος de Queux de Saint-Hilaire, ἀπαγγείλας σπουδαιοτάτην ὁμιλίαν περὶ τῶν ὠφελειῶν, ἃς προσήνεγκεν εἰς τὰ ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὸν ἑλληνισμὸν καθόλου ὁ ἀοίδιμος φιλέλλην Ἀμβρόσιος Φιρμῖνος Διδότος. Τὸν λόγον τοῦ Κ. Saint-Hilaire ὑπεδέχθησαν ζωηρόταται χειροκροτήσεις.

Μετὰ ταῦτα ὁ Σύλλογος ἐξελέξατο τὸ νέον διοικητικὸν αὐτοῦ Συμβούλιον διὰ τὸ ἔτος 1876-1877 καὶ ἀνεκήρυξε πρόεδρον ἐκ τετάρτου τὸν Κύριον Egger, ἀντιπροέδρους δὲ τοὺς Κυρίους Chassang καὶ Foucart, γενικὸν δὲ γραμματέα τὸν Κύριον Alfred Croiset, καθηγητὴν τῆς ῥητορικῆς ἐν τῷ λυκείῳ Louis-le-Grand ἀντὶ τοῦ τέως Κ. Α. Pierron παραιτηθέντος· γραμματέα δὲ διὰ τὴν Ἀνατολὴν τὸν μέχρι τοῦδε τοιοῦτον marquis de Saint-Hilaire· ταμίαν δὲ τὸν Κ. Auguste Carrière, καὶ βοηθὸν διὰ τὴν Ἀνατολὴν τὸν Κ. Emile Legrand. Ἀντὶ δὲ τῶν ἀποχωρησάντων μελῶν τοῦ προεδρείου Κ. Κ. Beau, Deltour, Foucart, Guillaume, Tablot, Thurot, ἐξελέξατο τοὺς Κ. Κ. G. Perrot, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, τέως πρόεδρον, Alexis Pierron, τέως γραμματέα, τὸν βαρῶνον Witte, μέλος τοῦ Ἰνστιτούτου, τὸν Κ. Durassier (τὸν μεταφραστὴν Δημητρίου τοῦ Φαληρέως), τὸν Κ. Cougny, καθηγητὴν τοῦ λυκείου Saint-Louis καὶ τὸν Κύριον Γ. Χασιώτην.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν Συλλόγων καθόλου.

Ἐπειράθημεν νὰ καταδείξωμεν ὅτι τὴν δύναμιν τοῦ ἑλληνισμοῦ ἀπεργάζεται πρῶτον ἡ οἰκονομία καὶ τὸ σύνταγμα τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, δεύτερον ὁ πρὸς τὴν παιδείαν καθολικὸς ὀργασμὸς τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καὶ τρίτον ἡ ὕπαρξις τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ δυστυχῶς ὁ τρίπους, ἐφ' οὗ ἐπαναπαύεται νῦν ὁ ἑλληνισμὸς, κατατρώγεται ὑπὸ πολλῶν κακῶν, καὶ κινδυνεύει νὰ καταῤῥεύσῃ θριπήδεστος, ἐὰν μὴ σπεύσωμεν νὰ ὑποστηρίξωμεν αὐτὸν διὰ νέων μοχλῶν, ἐπανορθοῦντες τὰ παρειμένα καὶ σκεπτόμενοι βέλτιον περὶ τοῦ μέλλοντος.

Ἀλλὰ περὶ τῶν κακῶν τούτων τῶν ἐπαπειλούντων τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα γενήσεται λόγος προσεχῶς.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΗΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ,

Ἡ ἐπίσημος ἐφημερὶς τοῦ Βερολίνου ἐδημοσίευσε τὴν ἕκτην ἔκθεσιν περὶ τῶν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνασκαφῶν, ἔχουσαν ὧδε.

Αἱ ἐπιστολαὶ τῶν ἡμετέρων πατριωτῶν ἀπὸ τέλους μαρτίου μέχρι τῆς 21 ἀπριλίου ἀγγέλλουσι τὴν ἐπιτυχῆ παράτασιν τῶν ἐργασιῶν καὶ τὴν ὑγείαν τῆς ἐν Δρούβᾳ ἀρχαιολογικῆς ἀποικίας. Πολλαχοῦ τῆς νοτιοανατολικῆς τοῦ ναοῦ πλευρᾶς εὑρέθη τὸ παλαιὸν τεῖχος τῆς Ἄλτεως, τὸ περικλεῖον ἄλλοτε τὸ ἱερὸν τοῦ ναοῦ ἄλσος, οὗ τινος ἡ ἀνακάλυψις ὑπάρχει σπουδαιοτάτη εἰς τὴν τοπογραφίαν ὅλου τοῦ ἱεροῦ χώρου. Ἐγγύτερον τοῦ τείχους εὑρέθησαν τεμάχη παλαιοτέρων καὶ μεγαλειτέρων βάθρων, ἅτινα ἦσαν προωρισμένα νὰ βαστάζωσι χάλκεα τέθριππα. Ἀφ' οὗ μετατοπισθῶσι τὸ βάθρα, ὁ θερισμὸς τῶν ἐπιγραφῶν ἔσται δαψιλέστατος. Καὶ γλυπτὰ ὅμως δὲν ἐλλείπουσι, διότι εὑρέθησαν 1) κομμάτια ἀγάλματος αὐτοκρατορικοῦ, 2) νέα τεμάχη ἵππου ἐκ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος, 3) ὑπόκάτωθεν σωροῦ κεχρυσωμένων τεμάχων χαλκοῦ ὑφ' ὧν καλύπτεται τὸ ἔδραφος, μεγαλείτερα καὶ σπουδαιότερα ἄλλα τεμάχη ἀνήκοντα εἰς πολεμιστὰς, ἵππους καὶ τρίποδας. Τώρα ἀποκαθαίρεται τὸ παλαιὸν ἔδραφος κατὰ τὴν νότιον τοῦ ναοῦ πλευράν, ἔνθα κεῖνται πλησίον ἀλλήλων οἱ ὑπὸ σεισμῶν κατεδαφισθέντες παχύτατοι σπόνδυλοι. Ἐν τῇ νοτιοδυτικῇ γωνίᾳ τοῦ ναοῦ ἀνεκαλύφθη τεῖχος τέσσαρα μέτρα εὐρὺ, οὗ τινος ἐκαθάρθησαν 16 μέτρα κατὰ τὴν νότιον διεύθυνσιν· τοῦτο δὲ τὸ τεῖχος, ὥσπερ τὸ ἐν Ἀθήναις φραγκικὸν, ἐκτίσθη ἐξ ἀναρίθμων καὶ πολυποικίλων τεμαχίων ἀρχιτεκτονικῶν, ἀλλὰ κατὰ καλὴν τύχην ἄνευ ἀμμοκονίας· ἡ βαθμιαία λοιπὸν τοῦ τείχους διάλυσις θὰ διαλευκάνῃ θαυμασίως τὴν ἀρχιτεκτονικὴν ἱστορίαν τῆς Ὀλυμπίας. Ἀπὸ τῆς 8 ἀπριλίου, ὅτε κατέβησαν εἰς Ὀλυμπίαν ὁ Ἄδλερ καὶ ὁ Χιρσφὲλδ, οἱ ἐργάται παρηγγέλθησαν νὰ καθάρωσιν αὐτὸ τοῦ ναοῦ τὸ ἔδαφος, ὅπως ἀνακαλυφθῶσι τὰ ἴχνη τῆς παλαιᾶς κατασκευῆς. Ἡ ἐργασία εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀποτελεσθῇ κατὰ τὸ νῦν ἔαρ· εὑρέθησαν ὅμως τὰ ἐρείπια τοῦ σηκοῦ καὶ τὰ κατώτερα μέρη τῶν ἐν τῷ σηκῷ ἱσταμένων στηλῶν· ἐνταῦθα εσώθη περὶ πλέον τὸ παλαιὸν ἐκ μαρμάρου λιθόστρωτον, οὗ τινος ἡ ἰδιότης θὰ διαφωτίσῃ τὴν προκαταρκτικὴν τοῦ χώρου διαίρεσιν καὶ χρῆσιν. Σήμερον πρόκειται νὰ καθαρθῇ τέλεον ὁ Πρόναος καὶ νὰ ἀπομακρυνθῇ τὸ χῶμα, δι' οὗ καλύπτεται τὸ ἥμισυ νότιον μέρος τοῦ σηκοῦ. Ἐργάζονται λοιπὸν ἐνταῦθα 80 ἄνδρες, μόνον χάριν ἐπιστημονικῆς τοῦ ναοῦ ἐρεύνης, οὐχὶ δὲ πρὸς ἀνεύρεσιν νέων κειμηλίων. Τῇ 19 ἀπριλίου, καθαιρομένου τοῦ Προνάου, εὑρέθη ὑποκάτωθεν της ἐπιφανείας (0,60 βάθος) πίναξ μετόπης πρὸς τὰ ἄνω ἐστραμμένος, ἀμέσως δὲ ὤφθη πρῶτον κεφαλὴ παρθένου. Τῇ μεσημβρίᾳ τῆς πέμπτης ὁ χῶρος ἐκαθάρθη τέλεον, καὶ ἀνεκαλύφθη ἀνάξιον ἔπαλλον τοῦ πρώτου τούτου ἐπιστημονικοῦ ἀγῶνος, πίναξ μαρμάρου, ὑψηλὸς 1,60, εὐρὺς 1,51, ἄνευ ἀνωτέρου κρασπέδου, μετὰ κατωτέρου δὲ κρασπέδου λίαν χθαμαλοῦ. Ἀριστερόθεν ἵσταται παρθένος μακρὰ ἱμάτια φοροῦσα, ἀφεῖσα πρὸς τὰ κάτω τὸν δεξιὸν βραχίονα μετὰ δακτύλων ἀνοικτῶν· ἡ κεφαλὴ στρέφει ὀλίγον πρὸς τὰ δεξιά· ἡ πυκνὴ κόμη της καλύπτεται ὑπὸ κεκρυφάλου, ὁ δὲ ἀριστερὸς βραχίων τείνει πρὸς τὰ ἄνω. Πλησίον αὐτῆς, καὶ ἐστραμμένα ἔχων τὰ νῶτα ἵσταται ἐν κατατομῇ ἀνὴρ γυμνὸς βαστάζων φορτίον· ἡ κεφαλή του βλέπει εἰς τὰ πρόσω καὶ ἐμφανίζεται ἄριστα καὶ δεξιώτατα μεταξὺ τῶν ἄνω βραχιόνων. Ἀπέναντι τούτου εἶναι ὁ Ἡρακλῆς, ἐκτείνων τὸν δεξιὸν βραχίονα καὶ κρατῶν τρία μῆλα· ὁ ἀριστερὸς εἶναι τεθραυσμένος. Σώζονται ὅμως πάντα τὰ λοιπὰ αὐτοῦ μέρη, ἡ κεφαλὴ μετὰ τοῦ γενείου, οἱ βόστρυχοι καὶ ἡ ταινία: Εὐτυχῶς εὑρέθησαν τὰ ἐν τῇ κατωτέρῳ γωνίᾳ δεξιόθεν ἐλλείποντα τεμάχια. Τὸ ἔργον ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν εἶναι ἀνεκτίμητον. Ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἀνὴρ εἶναι βεβαίως ὁ Ἄτλας, οὗ τινος ἡ κεφαλὴ ἐνομίζετο ὅτι εἶχε κομισθῇ μετ' ἄλλων κειμηλίων ἐξ Ὀλυμπίας εἰς Παρισίους. Αἱ φωτογραφίαι τοῦ ἐκ Πατρῶν Κ. Ῥωμαίδου ἐπέτυχον καὶ πολλαπλασιάζονται ἤδη ἐν Πάτραις· πολλοὶ κόποι ὅμως χάριν τούτων κατεβλήθησαν ἄχρις οὗ ἐξαχθῶσι τὰ ἀγάλματα ἐκ τῶν ἀποθηκῶν, καὶ κομισθῶσιν πάλιν εἰς τὸν τόπον των. Λίαν ἐπίπονος ὑπῆρξε καὶ ἡ τῶν ἐκμαγείων κατασκευὴ ὑπὸ τοῦ Μαρτινέλλη καὶ τοῦ Βορίνη. Τὰ σπουδαιότερα τούτων ἀπετελέσθησαν καὶ εἶναι ἕτοιμα εἰς ἀποστολήν. Ἡ μετακόμισις γενήσεται ἐπὶ τοῦ Ἀλφειοῦ, διότι δυστυχῶς οὔτε ἡ ἁμαξιτὸς ἐτελειώθη, οὔτε ἡ τοῦ Κλαδέου γέφυρα, ἥ τις ἔσται τὸ τέρμα τῆς ἐκ Πύργου εἰς Ὀλυμπίαν ὁδοῦ. Τὴν συσκευασίαν καὶ τὴν μετακόμισιν θὰ ἐπιτηρήσῃ ὁ Κ. Χιρσφέλδ. Κατὰ τὴν ἀναζήτησιν τῶν τεμαχίων πρὸς συμπλήρωσιν τῶν διαφόρων ἀγαλμάτων εὑρέθη ὅτι τὸ κάτω μέρος τοῦ σώματος τοῦ γονυκλινοῦντος ἀνδρὸς ἁρμόζει φυσικώτατα πρὸς τὸ ἄνω μέρος τὸ εὑρεθὲν τῇ 15 δεκεμβρίου. Συνεπληρώθη λοιπὸν τὸ ἄγαλμα τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος, ἡνίοχος δηλονότι, ἀνηκων εἰς τὴν δυτικὴν τοῦ ἀετώματος πλευράν. Συνεπληρώθη ὡσαύτως ἡ Νίκη διὰ τῆς εὑρέσεως ἑνὸς τεμαχίου ὡραίου πτηνοῦ, ἁρμόζοντος εἰς τὴν ἀριστερὰν τοῦ ἀγάλματος πλευράν. Ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις εὑρέθησαν ἐπιγραφαὶ πλεῖσαι τῆς ῥωμαϊκῆς ἐποχῆς, τρεῖς τοῦ Μομμίου, μία τοῦ Κλαυδίου Λύσωνος, κ. λ. Αἱ ἐργασίαι θὰ παραταθῶσι μέχρι τέλους μαΐου. Ὁ χῶρος τῆς Ὀλυμπίας, ὁ ἀπὸ πολλῶν ἑκατονταετηρίδων ἐγκαταλελειμμένος, κατέστη προσκυνητάριον· κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ Πάσχα τὸν ἐπεσκέφθησαν 400 — 500 ξένοι.

Η ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ.

[Ἐκ Πειραιῶς τῇ 23 Ἀπριλίου.]

Ἡ τελευταία ἐν τῇ πόλει ἡμῶν εἰσαχθεῖσα βιομηχανία εἶναι ἡ ὑφαντική· δὲν ἠπατήθημεν δὲ προκηρύξαντες διὰ τῶν πρὸ ἐτῶν περὶ ὑφαντικῆς βιομηχανίας πραγματειῶν ἡμῶν τὴν ἐπιτυχίαν τοιαύτης παρ' ἡμῖν ἐπιχειρήσεως. Δύο ἤδη ἀξιόλογα ὑφαντικὰ ἐργοστάσια ὑπάρχουσιν ἐνταῦθα. Ἐκ τούτων τὸ μεγαλείτερον εἶναι τὸ τῶν κκ. Τσάτση καὶ Σταμοπούλου, ὅπερ πρὸ πολλῶν μηνῶν ἀρξάμενον τῶν ἐργασιῶν αὐτοῦ παράγει ἐκλεκτῆς ποιότητος βαμβακερὰ ὑφάσματα. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο περιέχον ἐπέκεινα τῶν ἑκατὸν ἱστῶν, κατασκευάζει πλέον τῶν ἑκατὸν τεμαχίων ὑφάσματος καθ' ἡμέραν· ἕκαστον τεμάχιον (τόπι) περιέχει 24 γιάρδας μῆκος· τὸ εἶδος τῶν ὑφαινομένων πανίων εἶναι τὰ κοινῶς λεγόμενα ἀμερικάνικα, τὰ ἐν Ἀγγλίᾳ γνωστὰ ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν, mexican cloth.

Καὶ τὸ ἕτερον δὲ, τὸ τῶν κκ. Τρίπου καὶ Πανᾶ ἀρτισύστατον ὑφαντήριον, ἐπιτυχὸν τά μέγιστα ἐν τῇ ἐνάρξει τῶν προκαταρκτικῶν ἐργασιῶν του, παρήγαγεν ἀρίστης ποιότητος ὕφασμα. Τὸ ἐργοστάσιον τοῦτο ἀληθῶς ἐπισύρει τὴν προσοχὴν καὶ τὸν θαυμασμὸν παντὸς ἐπισκεπτο-

ΛΟΡΔΟΣ ΣΤΡΑΤΦΩΡΔ ΔΕ ΡΕΤΚΛΙΦΦ.

μένου αὐτὸ, πληροφορουμένου ὅτι οἱ κυριώτεροι αὐτοῦ μοχλοὶ, ἤτοι ἡ ἀτμομηχανὴ καὶ οἱ ἀτμολέβητες ἐν τῷ ἐνταῦθα σιδηρουργείῳ τοῦ κυρίου Τζὼν Μὰκ Δόναλ κατεσκευάσθησαν. — Καὶ τῷ ὄντι ἀναλογιζόμενός τις ὅτι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν οὐδεμία σχεδὸν ἀξιοσημείωτος βιομηχανία ἐνταῦθα ὑπῆρχε, τὰ δ' εὐάριθμα πρὸ πενταετίας μικροσκοπικὰ ἐργοστάσια, ἐλλείψει καλῶς κατηρτισμένων σιδηρουργείων καὶ χυτηρίων εἰς λίαν δυσχερῆ εὑρίσκοντο θέσιν, ἅτε μὴ δυνάμενα νὰ ἐπισκευάσωσιν ἐνδεχομένην τῶν μηχανῶν αὐτῶν βλάβην, οὐδ' ἔλλειψιν τροχίσκου τινὸς ἢ ἄλλης τινὸς ἀσημάντου μηχανῆς παραρτήματος ν' ἀναπληρώσωσιν ἐνταῦθα, πάνυ δικαίως θαυμάζει, βλέπων ἤδη δύο καλῶς κατηρτισμένα μηχανουργεῖα μετὰ χυτηρίων τῶν κ. κ. Βασιλειάδη καὶ Μὰκ Δόναλ, κατασκευάζοντα ἀτμομηχανὰς καὶ ἀτμολέβητας καὶ παντὸς εἴδους ἐργαλεῖα, ἀναπληρόνοντα πᾶσαν ἔλλειψιν τῶν ἐργοστασίων, καὶ παρέχοντα οὕτω μεγάλας ὑπηρεσίας τῇ ἀρτιγεννήτῳ ἡμῶν βιομηχανίᾳ. Δὲν ὑπάρχει δὲ καθ' ἡμᾶς ἐλαχίστη ἀμφιβολία ὅτι ἀμφότερα τὰ ἀρτισύστατα ὑφασματουργεῖα θὰ εὐδοκιμήσωσι, καὶ τὰ προϊόντα αὐτῶν γινόμενα γνωστὰ καὶ ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Ἀνατολῇ θὰ προτιμῶνται τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς εἰσκομιζομένων.

Ἡ ἑλληνικὴ ὅμως βιομηχανία δεῖται ἐμψυχώσεως. Πολλῶν δ' ἐπαίνων ἄξιος εἶναι ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν στρατιωτικῶν, ὅστις ἐμφορούμενος ὑπὸ τῆς πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας ἐπιθυμίας, εἰσήγαγε διὰ τὸν ἱματισμὸν καὶ διαφόρους ἐν τῷ στρατῷ χρήσεις τὰ ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων ἐργοστασίων κατασκευαζόμενα ὑφάσματα. Τὰ δ' ἐνταῦθα δύο ὑφασματουργεῖα ἤρξαντο ἤδη παρασκευάζοντα διὰ θερινὰς ἀναξυρίδας ὡραίαν καὶ στερεὰ, ποιότητα ὑφάσματος· τὸ πλεῖστον δὲ τῆς ἐν τῷ θέρει παραγωγῆς αὐτῶν θὰ καταναλίσκηται διὰ τὸν ἱματισμὸν τοῦ στρατοῦ.

Δύο μόνον ἐκ τῶν εἰσαχθεισῶν ἐν τῇ πόλει ἡμῶν βιομηχανιῶν, ἡ ὑαλουργία καὶ ἡ ἀγγειοπλαστικὴ δὲν εὐδοκίμησαν παρ' ἡμῖν. Ἀμφότερα τὰ ἱδρυθέντα ἐνταῦθα ὑαλουργεῖα καὶ τὸ ἀγγειοπλαστεῖον πρὸ πολλοῦ ἐπαύσαντο τῶν ἐργασιῶν

αὐτῶν. Ἐξ αὐτῶν τὸ ἓν ὑαλουργεῖον ἀνακαινισθὲν μέλλει μετ' οὐ πολὺ ν' ἀναλάβῃ τὰς ἐργασίας του ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀξιολόγου καὶ δραστηρίου νέου κ. Ἀναστασίου Μελετοπούλου. Μία τῶν κυριωτέρων, καθ' ἡμᾶς, αἰτιῶν, ἀποτυχίας τῆς ὑαλουργίας ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἡ ἔλλειψις ἀρκούντων κεφαλαίων, πρὸς δὲ καὶ πεπειραμένης τεχνικῆς διευθύνσεως. Πολλοὶ ἐπικερδεῖς βιομηχανίας κλάδοι ἐπιτυχῶς ἠδύναντο παρ' ἡμῖν νὰ εἰσαχθῶσιν· ἡ ἔλλειψις ὅμως τῶν ἀναγκαίων γνώσεων ἐκ μέρους τῶν ἐχόντων κεφάλαια χρηματικὰ πρὸς δὲ καὶ διάθεσιν νὰ ἐπιδοθῶσιν εἰς βιομηχανικὰ ἔργα, κρατοῦσιν αὐτοὺς μετεώρους καὶ ἀμφιβάλλοντας περὶ τῆς ἐπιτυχίας νέου τινὸς βιομηχανικοῦ κλάδου.

Καὶ ἄλλοτε κατεδείξαμεν τὸ ἐπικερδὲς τῆς συστάσεως ἐριουργείων ἐν Ἑλλάδι. Καὶ βεβαίως ἐπικερδὴς βιομηχανία, ἐν τόπῳ, ἔνθα οὐδὲν ἀτμοκίνητον ἐριοκλωστήριον καὶ ἐριοῦ ὑφαντήριον ὑπάρχει, μεγάλη δὲ κατανάλωσις γίνεται μαλλίνων ὑφασμάτων, δύναται ἀναμφιλέκτως νὰ θεωρηθῇ καὶ ἡ ἐριουργία. — Τὰ ἔρια τὰ ἐν Ἑλλάδι καὶ Τουρκίᾳ παραγόμενά εἰσι καλῆς ποιότητος, εὐχερῶς δὲ δι' αὐτῶν κατασκευάζονται χονδρὰ ὑφάσματα, ὧν μεγάλη κατανάλωσις καὶ ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις, καὶ ἐν Τουρκίᾳ, καὶ ἐν Ἀνατολῇ ἐν γένει γίνεται. Τοιούτου εἴδους ἐργοστάσια ἐν Ἑλλάδι ἱδρυόμενα βεβαίαν ἕξουσι τὴν ἐπιτυχίαν. Ἡ δ' ἑλληνικὴ κυβέρνησις, κατανοήσασα ἤδη πόσον λυσιτελὴς τῷ τόπῳ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας, ἀναμφιβόλως θὰ παράσχῃ πᾶσαν αὐτῆς τὴν συνδρομὴν πρὸς ἐμψύχωσιν νέων κλάδων βιομηχανίας, διατάττουσα διὰ τὰς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ χειμερινὰς ἀνάγκας τὴν χρῆσιν τῶν μαλλίνων ἑλληνικῶν ὑφασμάτων.

[Νεολόγος Κωνσταντινουπόλεως.]

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΙΓΝΑΤΙΕΦΦ.

ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ.

Ο ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΙΓΝΑΤΙΕΦΦ ΚΑΙ Ο ΛΟΡΔΟΣ ΣΤΡΑΤΦΩΡΔ ΔΕ ΡΕΤΚΛΙΦΦ.

Εἶναι δύσκολον τοῖς νῦν Ἄγγλοις νὰ ἐννοήσωσιν οἷον ἠσθάνοντο οἱ πρόγονοι αὐτῶν πρὸ δύο ἢ τριῶν ἑκαντοετηρίδων πρὸς τοὺς Τούρκους θαυμασμόν. Κατὰ τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα ἡ Ὀθωμανικὴ αὐτοκρατορία ἀφίκετο εἰς τὸ ξενὶθ τῆς δυνάμεως καὶ δόξης αὐτῆς, καὶ, ἐὰν ὁ σουλτάνος ἐπείθετο εἰς τοὺς λόγους τῆς βασιλίσσης Ἐλισάβεθ, ὁπότε αὕτη ἐζητήσατο τὴν συνέργειαν τοῦ τουρκικοῦ στόλου κατὰ τῶν Ἱσπανῶν, βεβαίως οἱ Τοῦρκοι θὰ κατέκτων τότε τὴν ἀπὸ τῶν Ἀράβων μόλις ἀπηλλαγμένην Ἰβηρικὴν χερσόνησον. Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἐν Ἐπάκτῳ ναυμαχία, εἰ καὶ κατέστρεψε τὸν τουρκικὸν στόλον, δὲν ἠλάττωσε μεγάλως τὴν δύναμιν τῆς Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας. Πλὴν, ἀφ' ὅτου, ὁ Ἰώαννης Σοβιέβσκης, μιᾷ μετὰ ταῦτα ἑκαντονταετηρίδι, ἐνίκησε τὸν τουρκικὸν στρατὸν πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Βιέννης, ἡ ἡμισέληνος ἤρξατο ἀμαυρουμένη καὶ διετέλεσε μειουμένη μέχρι σήμερον.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἡ Τουρκία νομίζεται ἀσθενής, καὶ οὐδεὶς γινώσκει κάλλιον τῶν Τούρκων αὐτῶν ὅτι ἐὰν αἱ χριστιανικαὶ δυνάμεις μὴ κατείχοντο ὑπὸ ἀμοιβαίας ζηλοτυπίας, ἡ μωαμεθανικὴ κυριαρχία ταχέως θὰ ἐξέλιπε τῆς Εὐρώπης. Ἐκ δὲ τούτου ὁ σουλτάνος καὶ οἱ ὑπουργοὶ αὐτοῦ ὑφίστανται ὑπὸ τῶν ξένων πρέ-

σβεων ἀδιαλείπτους παρατηρήσεις καὶ ἐπιπλήξεις, ὡς οὐδεὶς ἄλλος τῶν λοιπῶν μοναρχῶν τῆς ὑφηλίου. Οὐδέποτε δὲ ἴσως ἄλλοτε οἱ Τοῦρκοι συνησθάνθησαν τὴν ἀδυναμίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἀπὸ τῆς ἀγερωχίας τῶν πρέσβεων τῶν χριστιανικῶν δυνάμεων ταπείνωσιν ὡς κατὰ τὴν πρό τινων ἡμερῶν γενομένην ἐν Θεσσαλονίκῃ σφαγὴν τῶν γενικῶν προξένων τῆς Γαλλίας καὶ Γερμανίας. Ἀλλ' ὅτε ἡ μὲν Ἀγγλία ἐνομίζετο ὁ ἄριστος φίλος καὶ πρόμαχος τῆς Τουρκίας, ἡ δὲ Ῥωσσία ὁ θανάσιμος αὐτῆς ἐχθρὸς, ἡ ἐπιτήρησις, αἱ ἐπιπλήξεις καὶ αἱ συμβουλαὶ ἐγένοντο παρὰ τοῦ Ἄγγλου πεσβευτοῦ λόρδου Στρατφὼρδ δὲ Ῥετκλίφφ, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ δημοτικώτερον ὄνομα Κάνιγγ. Ἐσχάτως ὅμως, μάλιστα δὲ ἀφ' ὅτου οὐδετερώθησαν αἱ ἐπὶ τοῦ Κριμαϊκοῦ πολέμου γενόμεναι κατὰ τῆς Ῥωσσίας συνθῆκαι, αἱ ἀμοιβαῖαι σχέσεις τῶν ἐθνῶν τούτων ὡς πρὸς τὴν Τουρκίαν ὑπέστησαν μεγάλην μεταβολήν· διότι ἐν ᾧ ἡ Ἀγγλία παρῃτήθη ἄκουσα τῆς προστασίας ἐκείνης, ἡ Ῥωσσία ἀνέλαβε τὴν προτέραν ἐκείνης ὑπεροχὴν καὶ τὸ ἔργον τῆς ἐπιτηρήσεως καὶ ἐπιτιμητικῆς διδασκαλίας τῶν Τούρκων. Ὁ στρατηγὸς Ἰγνάτιεφφ, ὁ Ῥῶσσος πρεσβευτὴς, ἀντικατέστησεν ἄρα τὸν Σὶρ Στρατφὼρδ ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Τὴν μέλλουσαν πολιτικὴν τῆς Ῥωσσίας κατὰ τὴν καθαίρεσιν καὶ τὸν ἀμέσως ἐπελθόντα θάνατον τοῦ σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ χαρακτηρίζει τὸ ἑπόμενον εἰς Παρισίους σταλὲν τηλέγραμμα τῆς ἡμιεπισήμου Ῥωσικῆς τηλεγραφικῆς ἀνταποκρίσεως.

Πετρούπολις τῇ 30 μαΐου.

Τὸ ἐπίσημον τουρκικὸν τηλέγραμμα, τὸ ἀγγέλλον ὅτι, ἐκθρονισθέντος τοῦ σουλτάνου Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ, ἀνηγορεύθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐπίδοξος διάδοχος Μουρὰτ Ἐφφέντης, ἀσμένως ὑπεδέξατο ἡ ῥωσσικὴ κυβέρνησις, ἥτις ἐν τῇ μεταβολῇ ταύτῃ διορᾷ πιθανὴν τὴν εἰρηνικὴν καὶ ἔντιμον διόρθωσιν τῶν πραγμάτων τῆς Τουρκίας, οἵαν ἐπιθυμοῦσιν αὐτὴν πᾶσαι αἱ δυνάμεις.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΣ

BRUNET DE PRESLE

ΥΠΟ ΤΟΥ

MARQUIS DE QUEUX DE SAINT-HILAIRE[1].

Ἡ σπουδὴ τῶν παπύρων τούτων καὶ ἡ εἴδησις περὶ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ Mariette ἐνέβαλον εἰς αὐτὸν τὴν ἰδέαν νὰ γράψῃ Μονογραφίαν περὶ τοῦ ἐν Μέμφιδι Σεράπιδος κατὰ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, καταχωρισθεῖσαν τότε ἐν τῷ β΄. τόμῳ τῆς συλλογῆς τῶν ὑπομνημάτων τῶν ξένων σοφῶν ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιγραφῶν.

Φιλοπονία τοιαύτη, ἔργα τοσοῦτον σπουδαῖα καὶ ἀλλεπάλληλα προσείλκυσαν ὑπὲρ αὐτοῦ τὰς ψήφους τῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας. Τῇ 10 δεκεμβρίου 1832 ἐξελέγη μέλος τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν ἀντικαταστήσας τὸν βαρῶνον Walkenaër.

Ἡ τιμὴ, ἣ μᾶλλον ἡ ἀνταμοιβὴ αὕτη, ἀντὶ τοῦ χαλαρῶσαι ὑπεξέκαυσε τὸν ζῆλον αὐτοῦ. Τῷ 1853 ἐδημοσίευσε πραγματείαν περὶ τοῦ ἑλληνικοῦ παπύρου τοῦ μουσείου τοῦ Λούβρου, περιέχουσαν ἐρεύνας περὶ τῆς σφαίρας καὶ τοῦ τριγωνοειδοῦς ζωδιακοῦ τῶν Τεντύρων, εἶτα δὲ, τῷ 1856, μελέτην περὶ τῶν τάγων τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Ἡ τελευταία αὕτη μονογραφία ἦτο ἀπόσπασμα ἔργου, περὶ ὃ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἠσχολεῖτο. Ὁ Br. de Presle ἀνέλαβε τῷ ὄντι νὰ συγγράψῃ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς κατακτήσεως μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἱστορίαν ἥκιστα γνωστὴν καὶ ἁρμοδίαν εἰς τὸ νὰ ἑλκύσῃ πνεῦμα σοφὸν καὶ ἐρευνητικὸν, οἷον τὸ τοῦ Br. de Presle. Πρὸς τοῦτο ἤρξατο ἐπαναγινώσκων καὶ σχολιάζων πάντας τοὺς Ἕλληνας συγγραφεῖς τῆς παρακμῆς, τοὺς Βυζαντινοὺς, καὶ ἔγραψε τὸ πρῶτον μέρος τῆς ὅλως ἀγνώστου καὶ περιέργου ταύτης ἱστορίας, ἡ ὁποία μετὰ τὰ συγγράμματα τοῦ Lebeau καὶ τοῦ Gibbon εἶναι μνημεῖον ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων. Ἀλλ' ἤδη κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ ὑγεία αὐτοῦ, πάντοτε ἀσθενεστάτη καὶ λίαν ἀκροσφαλὴς, εἶχεν ἀλλοιωθῆ δι' ὧν ἀνέλαβε σπουδαίων ἐργασιῶν.

Εἴδός τι κοπώσεως κατέλαβεν αὐτὸν, καὶ ἔκτοτε τὸ πνεῦμα αὐτοῦ δὲν ἐξηγείρετο πλέον, ἢ μᾶλλον εἶχεν ὑπεράγαν ἐξεγερθῆ ὑπὸ νέας δυσχερείας, ἢ δὲν εὕρισκε πλέον τὸ θέλγητρον τῶν ἀνακαλύψεων ἃς εἶχε νὰ κάμῃ ἐν πεδίῳ, ὅπερ πρὸ αὐτοῦ δὲν εἶχε διερευνηθῆ. Πλήρης ζήλου ὁσάκις ἔμελλε ν' ἀποκαλύψῃ ἱστορικὸν ἄγνωστον ἢ νὰ συμπληρώσῃ ἐπιγραφὴν ἠκρωτηριασμένην, δὲν ἠσθάνετο πλέον τὸ αὐτὸ θάρρος εἰς συγγραφὴν ἱστορίας, ἧς αἱ πηγαὶ δὲν ἦσαν πλέον ἄγνωστοι. Ἐκ τοῦ εὐρυτάτου αὐτοῦ θέματος ἔγραψε μόνον τὸ πρῶτον μέρος, τὸ καὶ δυσχερέστατον, κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτοῦ, καὶ ἔστη ἐν τῇ ἁλώσει τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ Μωάμεθ τοῦ Β΄. καταρτίσας ἱστορίαν τῶν μᾶλλον περιέργων καὶ ἐπιπονωτέρων περὶ τῆς σκοτεινῆς ταύτης ἐποχῆς τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ῥωμαϊκῆς μέχρι τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως. Τὸ δεύτερον μέρος τῆς ἐργασίας ταύτης, ἤτοι ἡ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς ἁλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν ἔτει 1452 μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, ὀφείλεται εἰς τὸν κάλαμον ἀρχαίου μαθητοῦ τοῦ διδασκαλείου, τοῦ Ἀλεξάνδρου Blanchet.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Br. de Presle, ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον.

Ἀλλὰ, καὶ μὴ γράφων ὁ Br. de Presle ἐξηκολούθησεν οὐδὲν ἧττον τὰς μελέτας αὐτοῦ περὶ Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου. Ἀνεγίνωσκεν ἀδιακόπως καὶ δυσπιστῶν εἰς τὴν μνήμην αὐτοῦ, εὐρυτάτην ἄλλως τε καὶ ἀσφαλεστάτην οὖσαν, ἐπλήρου τοὺς τόμους τῆς πλουσίας αὐτοῦ βιβλιοθήκης σημειώσεων, παρατηρήσεων, προσθηκῶν καὶ σχολίων. Ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην ἡ συλλογὴ τῶν βιβλίων αὐτοῦ, σπουδαιοτάτη διά τε τὸν ἀριθμὸν καὶ τὴν ἐκλογὴν αὐτῆς, προσεκτήσατο ἀξίαν ἀνεκτίμητον.

Ἐμερίμνα ὡσαύτως πάντοτε περὶ Ἑλλάδος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ ἦτο ὁ συνεντευκτήριος τόπος πάντων τῶν εἰς Παρισίους παρεπιδημούντων Ἑλλήνων, οἵτινες ἦσαν βέβαιοι ὅτι θὰ τύχωσι παρ' αὐτῷ ὑποδοχῆς εὐμενεστάτης καὶ συνδρομῆς προθυμοτάτης. Ἦτο οἱονεὶ πρόξενος τῆς δημοκρατίας τῶν ἑλλ. γραμμάτων· ἐνθυμούμεθα δὲ, ὅτι πλησίον τῆς ὁδοῦ τῶν Ἁγίων Πατέρων (Saints-Pères), ἔνθα κατῴκει ὁ σοφὸς ἡμῶν φίλος, συνηντήσαμέν ποτε γέροντά τινα ἕλληνα ἀρτίως εἰς Παρισίους ἀφικόμενον, ὅστις οὐδὲ λέξιν γαλλικὴν εἰδὼς ἐπανελάμβανεν εἰς τοὺς διαβαίνοντας τὸ ὄνομα τοῦ Br. de Presle, πρὸς ὃν ἀναντιῤῥήτως μετέβαινεν.

Ἠδυνήθη μετ' οὐ πολὺ νὰ παράσχῃ ἔτι μείζονας ἐκδουλεύσεις εἰς τοὺς διὰ Παρισίων διερχομένους Ἕλληνας, ἀσμένως εὑρίσκοντας ἐν Παρισίοις ἄνδρα, ὅστις ἐλάλει καὶ ἔγραφε τὴν γλῶσσαν αὐτῶν καθαρώτερον ἢ οἱ ἐν Ἀθήναις· ὅστις, συνδρομητὴς ὢν εἰς τὰ περιοδικὰ αὐτῶν συγγράμματα καὶ τὰς ἐφημερίδας, ἐγίνωσκε τὰ ἐν Ἀθήναις καὶ ταῖς ἐπαρχίαις συμβαίνοντα καὶ ἀνεκοίνου αὐτοῖς περὶ τῆς πατρίδος των εἰδήσεις ἀγνώστους ἔστιν ὅτε εἰς αὐτούς· διότι, εἰ καὶ μηδέποτε ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἑλλάδα, ἐγνώριζεν οὐδὲν ἧττον αὐτὴν διὰ τῶν μελετῶν αὐτοῦ καὶ τῶν βιβλίων κάλλιον ἢ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες. Εἴξευρε τὰ ὀνόματα τῶν ἀθηναϊκῶν ὁδῶν κάλλιον ἢ τὰ τῶν Παριτίων, εὐχαρίστως δὲ συνωμίλει μετὰ τῶν Ἑλλήνων περὶ τῆς πρωτευούσης αὐτῶν· ἐν τέλει ὑπεβοήθει αὐτοὺς εἰς λύσιν γρίφων, αἰνιγμάτων, λογογρίφων καὶ ἄλλων ἑλλ. λογοπαιγνίων εὑρισκομένων ἐνίοτε ἐν τέλει τῶν ἐφημερίδων αὐτῶν.

Τῷ 1864 ἀπέθανεν ὁ σοφὸς ἑλληνιστὴς Hase ὁ κατατάξας τὰ ἑλλ. χειρόγραφα τῆς ἡμετέρας ἐθνικῆς βιβλιοθήκης. Ἀπὸ τοῦ 1816 ὁ Hase ἐγένετο καθηγητὴς τῆς νεοελληνικῆς ἐν τῇ σχολῇ τῶν λαλουμένων ἀνατολικῶν γλωσσῶν, ἣν διηύθυνεν ἀπὸ τοῦ 1846 μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ. Δὲν ἐβράδυνε ν' ἀντικαταστῇ. Τὸ ὄνομα καὶ ἡ ἱκανότης τοῦ Br. de Presle εἶχον ἤδη γνωσθῆ ἀπὸ πολλοῦ· διὸ καὶ καταλλήλως ἀνεπλήρωσε τὸν ἀποθανόντα σοφόν. Εἰ καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ τῷ ἐπέτρεπεν ἡσυχίαν ὑπὸ τῆς ἀκροσφαλοῦς αὐτοῦ ὑγείας ἐπιβαλλομένην, χάριν ὅμως τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς διὰ τῆς νέας ταύτης θέσεως ἠδύνατο νὰ παράσχῃ εἴς τε τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν σπουδάζουσαν νεολαίαν, ἀπεδέξατο τὴν μετρίαν τοῦ καθηγητοῦ ἕδραν.

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ εἴπωμεν ἐνταῦθα ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς σχολῆς ταύτης τῶν λαλουμένων ἀνατ. γλωσσῶν, ἥτις μεγίστην ἔχει ἀναφορὰν πρὸς τὸν βίον τοῦ ἡμετέρου φίλου ἀποκλειστικῶς αὐτὸν ἀπασχολήσασα κατὰ τὰ δέκα αὐτοῦ τελευταία ἔτη. Δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ παρατηρήσωμεν ἐνταῦθα, ὅτι ἡ Γαλλία, λαβοῦσα καὶ ἐν τούτῳ ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις ὠφελίμοις ἔργοις τὴν πρωτοβουλίαν, ἀνεγνώρισε πρώτη ἐκ τῶν εὐρωπαικῶν χωρῶν τὴν ὠφέλειαν τὴν δυναμένην νὰ προέλθῃ ἐκ τῆς ἱδρύσεως σχολῆς τῶν λαλουμένων ἀνατ. γλωσσῶν, τοῦθ' ὅπερ ἐμιμήθησαν μετ' οὐ πολὺ ἐν Αὐστρίᾳ, ἐν Βιέννῃ, ἐν Ῥωσσίᾳ, ἐν Καζάνῃ, ἐν Ἰταλίᾳ καὶ Ἀγγλίᾳ.

Ἡ εἰδικὴ σχολὴ τῶν λαλ. ἀνατ. γλωσσῶν ἱδρύθη τῷ 1795 τῇ εἰσηγήσει τοῦ Lakanal, καθ' ὃν ἡ ἵδρυσις σχολῆς τοιαύτης ἦτο ὁμολογουμένως ὠφέλιμος εἴς τε τὴν πολιτικὴν καὶ τὸ ἐμπόριον· ἡ αὐτή δ' αὕτη φράσις ἐγγεγραμμένη ἐν τῷ πρώτῳ ἄρθρῳ τοῦ ψηφίσματος τῆς 10 τοῦ Germinal (ἑβδόμου μηνὸς τοῦ δημοκρατικοῦ γαλλικοῦ ἡμερολογίου) ἐν ἐδαφίῳ Ε΄., τίθεται ἀπὸ τριῶν τετάρτων τοῦ αἰῶνος ἐπὶ κεφαλῆς τῶν προγραμμάτων αὐτῆς. Ὁ Lakanal προσέθηκεν, ὅτι ἡ ἀπόῤῥιψις τῆς προτάσεώς του ἤθελεν εἶσθαι ὕβρις κατὰ τῆς ἀνθρωπότητος, ἥτις καθῆκον αὐτῆς θεωρεῖ νὰ διαπιστευθῇ τὴν τύχην τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους εἰς τὴν φρόνησιν τῶν ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων μᾶλλον ἢ εἰς τὴν διαδικασίαν τοῦ ξίφους. Τὸ πρόγραμμα τῆς σχολῆς κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην περιεῖχε τρεῖς μόνον γλώσσας· τὴν φιλολογικὴν καὶ δημώδη ἀραβικὴν, τὴν περσικὴν καὶ μαλλιακὴν, τὴν τουρκικὴν καὶ ταρταρικὴν τῆς Κριμαίας. Καθηγητὴς τῆς ἀραβικῆς ἦτο ὁ σοφὸς Σίλβεστρος de Sacy, ὅστις πρῶτος ἐγένετο διευθυντὴς τῆς σχολῆς ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς μέχρι τοῦ ἔτους 1838, καὶ ὃν οἱ περὶ τὴν ἀνατολικὴν φιλολογίαν ἀσχολούμενοι γάλλοι τε καὶ ἀλλοδαποὶ ἀνεγνώριζον διδάσκαλον αὐτῶν. Αἱ παραδόσεις ἐγίνοντο τότε ἔν τινι αἰθούσῃ τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης· διότι οἱ καθηγηταὶ, ὄντες ἐν ταὐτῷ οἱ φύλακες τῶν χειρογράφων, παρέδιδον ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ, ἐν ᾗ ἦσαν τὰ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῶν χειρόγραφα. Ἀφοῦ οἱ μαθηταὶ, κατ' ἀρχὰς λίαν ὀλιγάριθμοι ὄντες, ἀπέβησαν πολυαριθμότεροι ὡρίσθη διὰ τὰ μαθήματα τῆς σχολῆς ἡ ἀρχαιολογικὴ αἴθουσα. Ἡ ἑλληνικὴ δὲν περιελαμβάνετο κατ' ἀρχὰς μεταξὺ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν. Ὁ πρῶτος ζητήσας νὰ διδάξῃ αὐτὴν ὑπῆρξεν ὁ d'Ansse de Villoison παραδοὺς τὴν ἀρχαίαν καὶ νεωτέραν γλῶσσαν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ. Ὁ d'Ansse de Villoison, συγγενὴς τοῦ Br. de Presle, εἶχε συνοδεύσει τὸν Choiseul-Gouffier εἰς τὸ κατὰ τὴν ἀνατολὴν καὶ ἰδίως εἰς Ἑλλάδα ταξείδιόν του, ἔνθα ἐξέμαθε τὴν ἑλληνικὴν, ἐγίνωσκε πληρέστατα τὴν φιλολογίαν αὐτῆς καὶ κατὰ τὸ ταξείδιόν του ἠσθάνθη ὁποῖα ζωτικὰ στοιχεῖα καὶ ἔρως πρὸς τὴν ἀνεξαρτησίαν ὑπάρχουσι παρὰ τῷ μικρῷ τούτῳ λαῷ. Ἐπανελθὼν εἰς Παρισίους συνεδέθη μεθ' ἁπάντων τῶν ἐν Γαλλίᾳ προσφύγων Ἑλλήνων καὶ ἰδίως τοῦ Κοραῆ, μεθ' οὗ ἔσχε συνεχῆ ἐπιστημονικὴν ἀλληλογραφίαν. Ὁ d'Ansse de Villoison, θέλων νὰ ἐπαρκέσῃ εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ, ἤρξατο παραδίδων τὴν ἑλληνικήν. Ἀλλὰ κατὰ τοὺς ἀποτροπαίους ἐκείνους χρόνους ἡ ἀρχαία φιλολογία εἶχε περιέλθει εἰς παντελῆ σχεδὸν λήθην. Τὰ ὀνόματα τῶν ὀλίγων μαθητῶν τοῦ πρώτου τούτου ἐν Εὐρώπῃ ἑλληνιστοῦ εἶναι τὰ ἑξῆς· Codrikas, Séguier de Saint-Brisson, Hase, Jules David, Lepage, Casimir Rostan, Quatremère, εἰς ὃν ὀφείλομεν τὰς εἰδήσεις ταύτας, καὶ δύο Δανοὶ, Thorlacius καὶ Müller. Ὁ Villoison ἡρμήνευε τὰς ᾠδὰς τοῦ Πινδάρου· τὰ μαθήματα ἦσαν ἔγγραφα. Ἀλλ' ἡ διδασκαλία αὕτη ὀλίγον διήρκεσε χρόνον καὶ ὁ Villoison ἠναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὰς παραδόσεις του.

Ἡ κυβέρνησις συνέστησεν ἔπειτα δι' αὐτὸν προσωρινὴν τῆς νεοελληνικῆς ἕδραν ἐν τῇ σχολῇ τῶν λαλουμένων ἀνατ. γλωσσῶν. Ἐν τῇ ἕδρᾳ ταύτῃ ὁ Villoison, μὴ εὐχαριστούμενος νὰ ἑρμηνεύῃ τὰ συγγράμματα τὰ γεγραμμένα ἐν τῇ νεοελληνικῇ καὶ ἰδίως τὴν μετάφρασιν τῶν χιλίων καὶ μιᾶς νυκτῶν, ἔδιδεν εἰς τοὺς ἀκροατὰς αὐτοῦ μαθήματα τῆς ἑλλην. παλαιογραφίας. Ἐν τούτοις, συνειδὼς πάντοτε τὴν σπουδαιότητα τῆς σπουδῆς καὶ διδασκαλίας τῆς ἑλλ. γλώσσης, φοβούμενος δὲ μὴ τὸ προσωρινὸν τῆς ἕδρας συντελέσῃ εἰς τὴν κατάργησιν αὐτῆς μετ' αὐτὸν, ἔγραψεν εἰς τὸν τότε ὑπουργὸν Fourcroy ἐπιστολὴν, ἣν, ἕνεκα τῆς μεγιστης αὐτῆς σπουδαιότητος καταχωρίζομεν ἐνταῦθα ἀντιγράφοντες ἐκ τοῦ ἀνὰ χεῖρας ἡμῶν πρωτοτύπου.

Ἰδοὺ ἡ ἐπιστολὴ αὕτη·

« Πολῖτα σύμβουλε τοῦ κράτους!

« Ἐπιτρέψατέ μοι νὰ λάβω τὸ θάῤῥος ν' ἀποστείλω ὑμῖν ἐγκλείστως τὸ πρόγραμμά μου περὶ τῶν μαθημάτων τῆς νεοελληνικῆς.

« Θὰ ἴδητε ἐν αὐτῷ, πολῖτα σύμβουλε τοῦ κράτους, ὅτι θὰ ἑρμηνεύσω τὸ προοίμιον τῆς εἰς τὴν νεοελληνικὴν νέας μεταφράσεως τῆς ἀξιολόγου ὑμῶν χημικῆς φιλοσοφίας. Ἡ μετάφρασις αὕτη γενομένη ὑπὸ Θεοδώρου Μανασσῆ Ἰλιάδου, νέου Ἕλληνος ἀποθανόντος ὑπὸ φθίσεως τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐδημοσιεύθη πρὸ ὀλίγου ἐν Βιέννῃ τῆς Αὐστρίας ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀνθίμου Γαζῆ. Ἕτερος Ἕλλην, ὁ ἐκ Τενέδου Ἐμμανουὴλ Σαῤῥῆς μετέφρασεν ὡσαύτως πρὸ ἑνὸς ἔτους εἰς τὴν νεοελληνικὴν Πραγματείαν τινὰ περὶ ζυμώσεως, ἔνθα ἐν ἑκάστῃ σελίδι μνημονεύει τὰ ἀθάνατα ὑμῶν ἔργα, ἅτινα θ' ἀποβῶσι καὶ ἐν Ἀθήναις κλασικὰ ὡς ἐν Παρισίοις, καὶ θὰ ἐπαναφέρωσιν ἐν τέλει τὰ φῶτα καὶ τὰς γνώσεις ἐν Ἑλλάδι, τῇ ἀρχαίᾳ τῶν ἐπιστημῶν κοιτίδι. Βλέπετε, πολῖτα σύμβουλε τοῦ κράτους, ὅτι ἂν οἱ Ἕλληνες δὲν δύνανται πλέον νὰ συντάττωσι καλὰ βιβλία, γινώσκουσι τοὐλάχιστον τὰ τῶν ἄλλων ἐθνῶν καὶ ποιοῦνται ἐπιτυχῆ αὐτῶν ἐκλογήν.

« Εἶναι δίκαιον, ἵνα ὁ διδάσκων τὴν γλῶσσαν αὐτῶν, πλὴν τοῦ ὅτι φέρει προσωρινὸν τίτλον, λαμβάνῃ τὸ ἥμισυ τοῦ μισθοῦ, ὃν λαμβάνουσιν οἱ ἄλλοι αὐτοῦ συνάδελφοι τῆς αὐτῆς σχολῆς τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης; Τολμῶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ συνεχίσητε τὰς εὐεργεσίας ὑμῶν, ὧν ἀρκούντως ἔλαβον πεῖραν καὶ

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 56.

ἐφ' ὧν στηρίζεται πᾶσα ἡ ἐλπὶς καὶ καταφυγή μου.

Τῷ 1722 τὸ πανεπιστήμιον τῆς μικρᾶς πόλεως Bâle προσήνεγκεν εἰς τὸν Capperonnier ἕδραν ἐκτάκτου καθηγητοῦ τῆς ἑλλην. γλώσσης μετὰ σπουδαίας ἀντιμισθίας καὶ ἄλλων σημαντικῶν προνομίων. Δὲν θὰ ἐκολακευόμην, ὅτι θὰ τύχω ἐν τῇ πατρίδι μου ἕδρας τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἑλλ. γλώσσης ἐν τῷ Collége de France, ὅπερ δὲν θὰ συνεπηγάγετο μεγάλας χρηματικὰς δαπάνας, διότι τότε θὰ κατηργεῖτο ἡ ἕδρα μου ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ.

« Σᾶς ἀσπάζομαι καὶ διατελῶ μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου ὁ διὰ βίου πρὸς ἡμᾶς εὐγνώμων,

D' ANSSE DE VILLOISON,
de l'Institut de France, le 3 nivôse, an XI. »

Ὁ Fourcroy ἐξεπλήρωσε τὴν αἴτησιν τοῦ D' Ansse de Villoison. Ἡ ἕδρα τῆς νεοελληνικῆς μετηνέχθη εἰς τὸ Collége de France, ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς ἕδρας τῆς ἀρχαίας καὶ νεωτέρας ἑλλ. γλώσσης· ἀλλ' ὁ σοφὸς καθηγητὴς ἀπέθανε, πρὶν ἢ καθέξῃ αὐτήν, τῇ 26 ἀπριλίου 1805, μόλις διανύσας τὸ 55 ἔτος. Ἡ ἕδρα τοῦ Villoison κατηργήθη. Μετὰ δέκα δ' ἔτη, ἐν ἔτει 1816, ἀνετέθη καὶ πάλιν εἰς τὸν μαθητὴν τοῦ Villoison Hase ἐν τῇ σχολῇ τῶν λαλουμένων ἀνατ. γλωσσῶν ἡ παράδοσις τῆς νεοελ. γλώσσης ὁριστικῶς ἐγκατασταθεῖσα τῷ 1819, προσλαβοῦσα ἔπειτα καὶ τὴν ἑλλ. παλαιογραφίαν. Ὁ Hase ἐδίδασκεν ἐπὶ πεντήκοντα σχεδὸν ἔτη μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, συμβάντος ἐν ἔτει 1864.

Ὁ διάδοχος αὐτοῦ Br. de Presle ἤρξατο τῶν μαθημάτων αὐτοῦ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1865 διὰ λόγου « περὶ τοῦ Hase καὶ τῶν σοφῶν Ἑλλήνων τῶν προσφυγόντων εἰς Παρισίους ἐπὶ τῆς πρώτης αὐτοκρατορίας καὶ τῆς μεταπολιτεύσεως. » Ὁ λόγος δ' οὗτος κατεχωρίσθη ἐν τῇ ἐφημερίδι, ἥτις σήμερον ἀποδίδει αὐτῷ δεῖγμα σεβασμοῦ· καὶ ἥτις ἐπεγράφετο τότε Ἐπιθεώρησις τῶν φιλολογικῶν μαθημάτων. Ἡ σχολὴ τῶν ἀνατολικῶν γλωσσῶν εἶχε τότε ἐγκατασταθῆ ἐν τῇ ἐθνικῇ βιβλιοθήκῃ, ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ αἰθούσῃ· ἀμέσως δὲ μετὰ ταῦτα μετεκομίσθη εἰς τὸ Collége de France.

Διὰ τὴν διδασκαλίαν λοιπὸν τῆς νεοελληνικῆς ὁ Br. de Presle ἐθυσίασε τὰ δέκα τελευταῖα τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἔτη. Εἰ καὶ ἡ ὑγεία αὐτοῦ εἶχε βλαβῆ καιρίως, ἦτο ὅμως ἀκριβέστατος, καταλείπων πολλάκις τὴν κλίνην, ἵνα ὑπάγῃ νὰ διδάξῃ. Συνορῶν τὴν σπουδαιότητα τῆς λαλουμένης ἑλληνικῆς γλώσσης διὰ τοὺς νέους τοὺς ἀποδυομένους εἴτε εἰς τὸ ἐμπόριον εἴτε εἰς τὸ προξενικὸν στάδιον, κατεγίνετο πρὸ πάντων περὶ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς γλώσσης, προτιμῶν νὰ συνδιαλέγηται μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, φέρων αὐτὸς ἐφημερίδας, κωμῳδίας γεγραμμένας ἐν τῇ δημώδει γλώσσῃ, παροτρύνων αὐτοὺς νὰ τῷ ἀποκρίνωνται ἑλληνιστί, ὁσάκις ἠρωτῶντο ἑλληνιστί. Ἐπολλαπλασίαζεν οὕτω τὰ μαθήματα αὐτοῦ, ἀπὸ δὲ τοῦ δευτέρου ἔτους, ὅπερ ἤνοιξε διὰ λόγου ἐκτενεστάτου καὶ σπουδαιοτάτου περὶ τῆς νεοελ. γλώσσης, τῆς ἱστορίας καὶ τῆς παρούσης αὐτῆς καταστάσεως (Revue des cours littéraires, ἀριθ. 17 καὶ 31 τοῦ Μαρτίου 1866), προὔτεινεν εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ νὰ διδάσκῃ τρὶς καθ' ἑβδομάδα ἀντὶ δίς, ὡς ὁ κανονισμὸς ἀπῄτει. Ἀφιέρωσε τότε τὰ δύο μαθήματα τῆς τρίτης καὶ τοῦ σαββάτου εἰς ἀσκήσεις προφορικὰς καὶ γραπτάς, τῇ δὲ πέμπτῃ ἔδιδεν αὐτὸς μαθήματα περὶ παλαιογραφίας καὶ ἀναγνώσεως τῶν χειρογράφων. Περὶ πλέον οἱ νέοι οἱ ἀκροώμενοι τῶν μαθημάτων αὐτοῦ ἐγίνοντο πάντοτε παρ' αὐτῷ δεκτοὶ εὐμενέστατα· μετὰ γενναιότητος δὲ ἀπεριορίστου, ἥτις ἠδύνατο μάλιστα ν' ἀποβῇ ἐπικίνδυνος, ἔθετεν εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν τὴν ὡραίαν καὶ πλουσίαν αὐτοῦ βιβλιοθήκην.

Τὸ εἶπεν ἄλλως τε ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ αὐτοῦ λόγῳ τῷ 1865, ἐν ᾧ ταὐτοχρόνως περιέγραφε δι' ὀλίγων τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

« Ἐπὶ δέκα σχεδὸν ἔτη, ἔλεγεν ἐν τῷ ἐναρκτηρίῳ τούτῳ λόγῳ, ἀπὸ τοῦ 16 μέχρι τοῦ 26 ἔτους, ὅτε ἐφοίτων εἰς τὰς παραδόσεις τοῦ Hase καὶ Boissonnade, εἰργάσθην μετὰ ζήλου. Ἐξετέλεσα πολλὰ σχέδια, ἀντέγραψα χειρόγραφα, ἔγραψα προλόγους διὰ βιβλία μείναντα ἐν τοῖς ἀρχείοις μου. Βραδύτερον εἴτε ἐμοῦ αὐτοῦ, εἴτε τῶν περιστάσεων ἕνεκα, εἰργάσθην ὀλίγον. Αἱ μυστηριώδεις γραφαὶ τῆς Αἰγύπτου καὶ τὰ προβλήματα τῆς χρονολογίας μὲ εἶχον προσελκύσει, μὴ λησμονήσαντα ὅμως τὴν Ἑλλάδα, ἧς τὰς ταχείας προόδους μετὰ χαρᾶς ἐχαιρέτων. Πρὸς τούτοις ἔφθασα ἤδη εἰς ἡλικίαν, καθ' ἣν ἀναγκάζεταί τις νὰ παραιτηθῇ μεγάλων σχεδίων. Ἐν τούτοις καθ' ἣν ἡμέραν ἡ εὐμένεια τῶν συναδέλφων μου μὲ ὑπέδειξε διάδοχον τοῦ Hase, ἠσθάνθην ἐν ἐμαυτῷ νεανικὰς οὔτως εἰπεῖν δυνάμεις. Αἱ ἐργασίαι αὗται, ἃς ἄλλοτε ἐσχεδιαγράφησα, καὶ ὧν πολλαὶ εἰσέτι καταλείπονται, θὰ ἐπισύρωσιν ἴσως τὴν προσοχὴν νέων τινῶν πνευμάτων ἱκανῶν νὰ πραγματοποιήσωσιν αὐτάς. Θὰ θεωρήσω ἐμαυτὸν εὐτυχῆ, παραδίδων εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν, ἣν ἠδυνήθην νὰ συλλέξω ὕλην. »

Τῷ 1866 ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῶν γραμμάτων ἐξελέξατο αὐτὸν πρόεδρον, ἐδημοσιεύθη δ' ὁ λόγος, ὃν ἀπήγγειλεν οὗτος κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς δημοσίας ἐτησίας συνεδριάσεως γενομένης τῇ 3 Αὐγούστου. Κατὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο ἔτος σκληρότατον συνέβη αὐτῷ πάθημα. Ἀπώλεσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ διακρινομένην ἐπί τε καλλονῇ καὶ ἐπὶ πᾶσι τοῖς χαρίσμασι τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας, οὕτω δὲ ἀφιέρωσε τὰς τῆς ἀνέσεως ὥρας εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τριῶν ἐναπολειφθέντων αὐτῷ τέκνων, δύο θυγατέρων καὶ ἑνὸς υἱοῦ ἄριστον ὑπισχνούμενον μέλλον. Ὁ νεανίας οὗτος εἶχε διανύσει λαμπρῶς τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, ἐπιτυχέστατα δ' ὑποστῆ τὰς ἀπολυτηρίους ἐξετάσεις, ὅτε δεκακοκταέτην ἀφήρπασεν αὐτὸν νόσος φρικαλέα, ἡ φθίσις, καθ' ἧς εἰς οὐδὲν ἴσχυσαν πάντα τὰ ἰατρικὰ μέσα καὶ αἱ προσπάθειαι. Ἡ ἀγάπη μόνον καὶ αἱ περιπαθέσταται περιποιήσεις τῶν θυγατέρων αὐτοῦ, ὧν ἡ πρεσβυτέρα ὑπανδρευθεῖσα ἐδώρησε τῷ πατρὶ αὐτῆς νέον υἱόν, ἤτοι ἔγγονον, ἐδυνήθησαν νὰ ἐπουλώσωσιν ὀλίγον τὴν καιρίαν πληγήν, ἣν κατήνεγκεν ἐπ' αὐτὸν ὁ ἀπροσδόκητος οὗτος θάνατος. Διὰ τοῦ θανάτου τούτου ἐσβέννυτο οὕτως εἰπεῖν τὸ μέλλον αὐτοῦ. Μὴ ἔχων πλέον ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ τινὰ, εἰς ὃν νὰ κληροδοτήσῃ τὴν πλουσίαν καὶ ὀσημέραι αὐξανομένην βιβλιοθήκην αὐτοῦ, καὶ τὴν σπουδαίαν ὕλην, ἣν ἀκαταπαύστως συνέλεγε, καὶ ἀναμιμνησκόμενος τὰς πρώτας αὐτοῦ σπουδὰς, ἐπιθυμῶν δὲ καὶ μετὰ θάνατον νὰ καταστῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὰ ἑλλ. γράμματα, συνέλαβε τὸ πρῶτον τὴν ἰδέαν νὰ κληροδοτήσῃ τὴν ἑλλ. αὐτοῦ βιβλιοθήκην εἰς τὴν σχολὴν τῶν λαλουμένων ἀνατ. γλωσσῶν.

Τῷ 1867 ὁ Br. de Presle ἔλαβε λίαν ἐνεργὸν μέρος εἰς τὴν σύστασιν τοῦ συλλόγου πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν ἑλλ. γραμμάτων ἐν Γαλλίᾳ. Ὁ σύλλογος οὗτος ἱδρυθεὶς τῇ πρωτοβουλίᾳ τῶν ἐν Παρισίοις φιλελλήνων Eichthal, Beulé, Egger, Patin, καὶ Br. de Presle, τῇ συνδρομῇ πολλῶν μελῶν τῆς Ἀκαδημίας καὶ τοῦ Πανεπιστημίου, προσεκτήσατο ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἱκανοὺς ὁπαδούς. Χάρις εἰς τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν γενναιοδωρίαν ἑλληνός τινος, ἐμπόρου ἐν Κων]πόλει, οὗ τινος τὸ ὄνομα ὑπάρχει ἐπὶ κεφαλῆς ὅλων τῶν περὶ συνδρομῶν καταλόγων ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν Ἀνατολῇ, τοῦ Χρηστάκη Ζωγράφου, δωρήσαντος 20,000 φράγκων, ὁ σύλλογος οὗτος δύναται σήμερον ν' ἀπονέμῃ κατ' ἔτος σπουδαῖα βραβεῖα εἰς τὰ κάλλιστα τῶν ἑλληνιστὶ ἢ γαλλιστὶ γεγραμμένων καὶ ὑπόθεσιν ἑλληνικὴν ἐχόντων συγγραμάτων. Πάντοτε ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ ὢν ὁ Br. de Presle μετεῖχεν ὅλων σχεδὸν τῶν εἰδικῶν ἐπιτροπῶν τοῦ συλλόγου τούτου, ἔνθα παρευρίσκετο μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμελείας ὡς καὶ ἐν ταῖς συνεδριάσεσι τῆς Ἀκαδημίας τῶν ἐπιγραφῶν καὶ πολυαρίθμων σοφῶν συλλόγων, ἐν οἷς πάντοτε ἐνεργὸν εἶχε μέρος, ἤτοι τοῦ ἀρχαιολογικοῦ γαλλικοῦ συλλόγου καὶ τοῦ γεωγραφικοῦ.

Τῷ 1869 ἐπὶ τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουὲζ συναπῆλθεν ἐκεῖσε μετὰ σοφῶν Γάλλων τῇ προσκλήσει τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ εἶδε τότε πρῶτον τὰς Πυραμίδας, περὶ τὰς ὁποίας πόρρωθεν εἶχε σπουδαίως ἐνασχοληθῆ. Ἤλπιζον ἐν Ἑλλάδι, ὅτι θὰ διήρχετο διὰ τῶν Ἀθηνῶν, καὶ προητοιμάζοντο εἰς ἀνταξίαν ὑποδοχὴν τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις τοσαῦτα ἔπραξε διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ τοὺς Ἕλληνας. Ἀλλ' ὁ Br. de Presle, ἀπαυδήσας ἤδη πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ταξειδίου, ἠναγκάσθη νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν εἰς Γαλλίαν ἐπάνοδόν του, βραχὺν μόνον διατρίψας χρόνον ἐν Νεαπόλει, ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν Πομπηΐαν καὶ τὸ ἐθνικὸν μουσεῖον, καὶ ἐν Ῥώμῃ, ἵνα ἐπισκεφθῇ τὴν ἀρχαιολογικὴν Ἀκαδημίαν, ἥτις εἶχεν ἐκλέξει αὐτὸν ἀντεπιστέλλον μέλος [1].

Σκληρὰ δοκιμασία, ἥτις δὲν ἦτο ἡ τελευταία, ἀλλ' ἥτις ἔμελλε καὶ πάλιν ν' ἀποδείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν μεγαλοψυχίαν αὐτοῦ καὶ τὸν πατριωτισμὸν, περιέμενε τὸν B de Presle ἐπανελθόντα. Δὲν ἔχομεν ἀνάγκην ν' ἀναμνήσωμεν ἐνταῦθα τὰς ἡμέρας ἐκείνας τῆς πατριωτικῆς ἀγωνίας, καθ' ἃς αἱ εἰδήσεις ἀπέβαινον ζωφερώτεραι μετὰ συνεχεῖς ἀνηκούστους συμφορὰς, ἢ μᾶλλον ἀναξιοπαθήματα, τοῦ ἐχθροῦ στρατοπεδεύοντος ὑπὸ τὰ τείχη τῶν Παρισίων, καὶ περικυκλώσαντος διὰ πυρὸς καὶ σιδήρου τὴν πρωτεύουσαν ταύτην τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ἐπὶ πλέον τῶν πέντε μηνῶν ἀποκλείσαντος αὐτὴν τῆς λοιπῆς Γαλλίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Κατὰ τὰς πρώτας τῶν συμφορῶν εἰδήσεις ὁ Br. de Presle οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐδίστασε νὰ πράξῃ ὅ, τι ὤφειλεν. Ἐξαγαγὼν τῶν Παρισίων καὶ ἐξασφαλίσας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ τὸν ἔγγονον, ἐπανῆλθε μετὰ θάρρους καὶ ἐκλείσθη ἐν Παρισίοις μετὰ τῶν φίλων του ἐγγραφεὶς ἐν ταῖς τάξεσι τῆς μονίμου ἐθνοφυλακῆς, τῆς ἡλικίας μὴ ἐπιτρεπούσης αὐτῷ δυστυχῶς νὰ προσενέγκῃ μείζονας ὑπηρεσίας εἰς τὴν πολιορκίαν, ἧς, ὡς καὶ οἱ φίλοι του, δὲν ἠγνόει τὴν ἀναπόδραστον ἔκβασιν. Ἐνθυμούμεθα ἰδόντες αὐτὸν ἐν στολῇ, ἣν πάντοτε ἔφερεν, ἡμέραν τινὰ τοῦ ἐκτάκτου ἐκείνου ψύχους, ψύχους ἠθικοῦ ἅμα καὶ ὑλικοῦ, ἐν θύρᾳ τινὶ κρεοπωλείου κατὰ τὴν ὁδὸν Rennes, μετὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καὶ συναδέλφου ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Egger, παραμυθοῦντα τὰς πολυαρίθμους ἐκείνας γυναῖκας, αἵτινες τοὺς πόδας ἐν τῷ πηλῷ, τὴν χιόνα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, ἀλλ' ἐν τῇ καρδίᾳ τὴν ἐλπίδα καὶ τὸ ζωηρὸν τοῦ καθήκοντος αἴσθημα φέρουσαι, περιέμενον ἐπὶ πολλὰς ὥρας τὴν γλίσχρον τῶν θλιβερωτάτων ἐκείνων ἡμερῶν τροφήν.

[Ἀκολουθεῖ.]

1. Ἐπιτραπήτω ἡμῖν νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα ἀνέκδοτόν τι, ὅπερ ἐμφαίνει τήν τε εὐσυνειδησίαν καὶ τὴν μετριοφροσύνην αὐτοῦ ὡς συγγραφέως. Ἀμφιβάλλων περὶ ἀντικειμένου τινὸς Αἰγυπτιακῆς ἱστορίας εἰς τὰ ἱερογλυφικὰ ἀναγομένου, ἐζήτησε μετὰ τὴν εἰς Παρισίους ἐπιστροφὴν αὐτοῦ νὰ λύσῃ τὴν ἀπορίαν του. Πῶς δέ; Ἀναγινώσκων τὸ περὶ ἱερογλυφικῶν ἄρθρον ἐν τῇ ἐγκυκλοπαιδείᾳ des gens du monde. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἠὐχαρίστησεν αὐτόν. Τὸ εὗρε κάλλιστα γεγραμμένον, σοφώτατον, πλῆρες λεπτομερειῶν, ἀλλ' ἐν ταῖς λεπτομερείαις ταύταις, ἃς ἐγίνωσκε, δὲν εὗρε τὸ ζητούμενον. Ἐν τούτοις ἠθέλησε νὰ μάθῃ, τίς ἦτο ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου τούτου· καὶ ἐπειδὴ τὰ ἄρθρα δὲν φέρουσιν ὑπογραφὴν ἐδέησε ν' ἀνατρέξῃ εἰς τὸν ἐν τέλει τοῦ τόμου κατάλογον. Συγγραφεὺς τοῦ ἄρθρου ἦτο αὐτὸς οὗτος. Τὸ εἶχε γράψει τῷ 1840. « Πῶς; ἔλεγεν, ἐγὼ ἔγραψα τοῦτο; Οὐδέποτε θὰ ἐφανταζόμην ἐμαυτὸν ἱκανὸν πρὸς τοῦτο. » Εἶτα δὲ προσέθηκε μειδιῶν. « Ἤδη ἐννοῶ, διατὶ δὲν εὗρον ὅ, τι ἐζήτουν· δὲν γνωρίζω τάνῦν πλειότερα ἢ τῷ 1840. »

Ο ΕΝ ΧΑΙΡΩΝΙΑ ΛΕΩΝ.

Ὁ γνωστὸς φιλέλλην καθηγητὴς J. P. Mahaffy, ἐπιστέλλει πρὸς τὸ ἐν Λονδίνῳ περιοδικὸν « Academy » τὰ ἑπόμενα. « Ἐκ τῶν μᾶλλον συγκινητικῶν καὶ θαυμασίων, ἀλλ' ἥκιστα γνωστῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος εἶναι ὁ ἄλλοτε περίφημος λέων, ὅστις ἑστάθη ἐπὶ τοῦ χώματος τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ πεσόντων τῷ 338 π. Χ. Ἔστησαν δ' αὐτὸν οἱ πενθοῦντες, οὐ μόνον τὸν θάνατον τῶν φίλων, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς ἐλευθερίας. Ὡς δὲ μνημονεύει ὁ ἱστορικὸς, οὐδὲν ἐπὶ τοῦ μνήματος τούτου ἐπέγραψαν, διότι οἱ θεοὶ ἠθέλησαν ἵνα ἡ ἀνδρεία τῶν πεσόντων ἀμειφθῇ δι' ἴσης τύχης. Οὕτως, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος μέγας ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ἀγὼν ἐσημάνθη διὰ λέοντος καὶ χώματος. Ἀλλ' ὁ μὲν ἐν Μαραθῶνι λέων ἐγένετο ἀφαντος, οὐδεὶς γινώσκει πῶς καὶ πότε, ὁ δ' ἐν Χαιρωνείᾳ εἰσέτι εὑρίσκεται ἐκεῖ, ἀλλ' ἐν καταστάσει, ἣν ἐπιθυμῶ νὰ ποιήσω γνωστὴν, ἐλπίζων ὅτι ἴσως ληφθῇ πρόνοιά τις πρὸς διάσωσιν καὶ ἐπισκευὴν αὐτοῦ. Ἱππεύων κατὰ τὸν παρελθόντα ἰούνιον ἀπὸ Ὀρχομενοῦ ἀνὰ τὴν πεδιάδα πρὸς τὴν Χαιρώνειαν (ἡ τις δὲν ἀπέχει πολὺ τῆς μεγάλης σειρᾶς τῶν φωκικῶν ὀρέων) καὶ πρὸς τὸ στενὸν τῆς Ἐλατείας πρὸς βορρᾶν, εἶδον εὐμεγέθη γήλοφον, ἴσον τῷ ἐν Μαραθῶνι· ἀλλὰ πλησιάσας οὐδὲν εὗρον ἴχνος τοῦ λέοντος, ἔμαθον δὲ ὅτι οὐδὲν μὲν ἦτο γνωστὸν περὶ τῆς ἱστορίας τοῦ λόφου τούτου, ἀλλ' ὅτι ὑπῆρχεν ἕτερον χῶμα πλησιέστερον τῇ Χαιρωνείᾳ καί ὅτι ἐπ' αὐτοῦ ἐφαίνετο ἔτι ὁ λέων. Καὶ δὴ ἀνεύρομεν τὸ χῶμα τοῦτο παρὰ τοὺς λόφους τοὺς πρὸς μεσημβρίαν ἀνυψουμένους. Ἀλλὰ τοῦ μὲν χώματος μικρὸν σώζεται μέρος, ὁ δὲ λέων προφανῶς ἐχώσθη ἐν αὐτῷ ἐπειδὴ τὰ λείψανα αὐτοῦ κεῖται ἐν ἐγκοίλῳ τινὶ ὀπῇ, ἧς τὰ χείλη ἐξέχουσι τοῦ ἐδάφους. Εἶναι γνωστὸν ὅτι πρὸ μιᾶς ἢ δύο γενεῶν Ἕλλην τις βανδῆλος (some greek savage) ἀνετίναξε τὸν λέοντα διὰ πυρίτιδος ἐπὶ τῇ ἐλπίδι εὑρέσεως θησαυροῦ· διότι κρουομένου τοῦ λίθου ὁ ἦχος προέδιδεν ὅτι ὁ λέων ἦν κοῖλος. Εὐτυχῶς ὅμως, συγκείμενος ἐκ διαφόρων τεμαχίων διεσπάσθη χωρὶς νὰ διαρραγῇ βιαίως· τὰ δὲ τεμάχια, ὄντα εὐμεγέθη δύνανται εὐκόλως νὰ ἀνιδρυθῶσιν εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν· ὁ λίθος ἔχει σήμερον κυανόφαιον χροιάν· ἡ κεφαλὴ κεῖται ἀνεστραμμένη, ἀλλ' εὐκόλως διακρίνει τις αὐτὴν καὶ ὁ θεατὴς θαυμάζει τὴν ἐξαισίαν τέχνην τοῦ γλύπτου, ὅστις ἐξέφρασεν ἐν τῇ ὄψει τοῦ λέοντος λύπην καὶ ὀργὴν μεμιγμένην μετὰ τῆς κοινῆς εἰς πάντα τὰ ἑλληνικὰ ἀριστοτεχνήματα ἠρέμου ἐκείνης μεγαλοπρεπείας. Οὐδὲν τεμάχιον φαίνεται ἀπολεσθὲν, ὀλίγαι δὲ λίραι στερλίναι θὰ ἐξήρκουν ἵνα ἀνιδρυθῇ τὸ μνημεῖον ὅπως ἵστατο τὸ πρῶτον. Ἀτυχῶς ἡ θέσις εἶναι τόσον ἀπόκεντρος, ὥστε ὀλίγοι δύνανται νὰ ἐπισκεφθῶσιν αὐτήν. Ἀλλὰ διὰ φωτογραφιῶν τὸ σπουδαιότατον τοῦτο ἔργον τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ἐποχῆς ὡρισμένης, ἠδύνατο νὰ καταστῇ, ὡς δεῖ, κοινῶς γνωστόν. Καὶ ἀληθῶς οἱ ἰδόντες ἐνταῦθα τὸν λέοντα ἤθελον βαρυθυμήσῃ ἐὰν μετετοπίζετο ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ταύτης θέσεως, ἧς οὐδὲν ὑπάρχει ἐπαγωγότερον. Εἶδον αὐτὴν ἐν ἐρατεινῇ τοῦ ἰουνίου ἡμέρᾳ ὅτε μικρὰ νέφη διέσπων ἔνθεν κἀκεῖθεν τὴν ὑπερβάλλουσαν τοῦ ἡλίου λάμψιν. Ἦτο δὲ ἡ σκηνὴ πλήρης μονώσεως καὶ ὡραιότητος, ὡς πᾶσαι ἐν γένει αἱ ἐν Ἑλλάδι θέαι καὶ κατὰ παράδοξόν τινα ποιητικὴν σύμπτωσιν, ἀγρίαι μέλισσαι εἶχον ἐμφωλεύσει ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος, ὥστε, ὅπως καὶ τὸ πάλαι « ἐκ τῶν ἰσχυρῶν ἐκπορεύεται γλυκύτης. » Ἀλλ' ἐπὶ πᾶσι ἐπικρατεῖ τὸ αἴσθημα τῆς λύπης, ὅτι τοιοῦτον λείψανον ἡρωϊσμοῦ καὶ μαρτυρίου τῆς ἱστορίας κατάκειται ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις μόνον φύλακα ἔχον τὴν ἐσχάτην ὀλιγωρίαν, μόνην σύντροφον τὴν ἐρημίαν! » Ταῦτα ὁ σοφὸς ἄγγλος. « Ἀφοῦ δὲ ἔμελλεν ἡμῖν καὶ αὐτὰ τὰ πολυτιμότατα κειμήλια τῆς προγονικῆς δόξης νὰ ἀνευρίσκωσι καὶ ἐπιδεικνύωσιν ἡμῖν οἱ ξένοι, ἃς φροντίσῃ τοὐλάχιστον ἡ Ἀρχαιολογικὴ Ἑταιρία ὅπως ἐκτέλεσῃ τὰς προτροπὰς τοῦ ἄγγλου περιηγητοῦ, λέγει ἡ Κλειώ, — ἀλλ' ἐμφρόνως καὶ μὴ ἐν δοκησισόφῳ βίᾳ, ἵνα μὴ ἀνεγείροντες φωραθῶμεν τόσον ἀγροῖκοι ὅσον οἱ κατεδαφίσαντες. Πρὸ πάντων ἃς ὁρισθῇ καὶ φύλαξ παρὰ τῷ γηραιῷ λέοντι, ἀνακουφίζων τὸν μονήρη αὐτοῦ βίου καὶ προφυλάττων αὐτὸν κατὰ νέων ἐχθρῶν. »

ΦΩΚΩΝ ΣΥΝΑΓΕΛΑΣΜΟΣ.

ΕΚΔΡΟΜΑΙ

ΕΙΣ ΤΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΠΟΛΟΥΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ.

Ο ΑΡΚΤΟΥΡΟΣ.

Η ΕΚ ΠΑΓΟΥ ΣΧΕΔΙΑ [1]

[Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ τοῦ πλοιάρχου Τύξονος.]

Ἀποκαταστάντες ἐπὶ τῆς νέας ἐκείνης κρυσταλλοπήκτου σχεδίας, καὶ ἀσφαλίσαντες πρὸς τὸ παρὸν τοὐλάχιστον τὴν ζωὴν, ἀρχόμεθα τῆς καταριθμήσεως καὶ ὀποταμιεύσεως τῶν ὑπολειπομένων ἔτι ἡμῖν τροφῶν. Χάρις τῷ Θεῷ δὲν στερούμεθα οὔτε σφαιρῶν, οὔτε πυρίτιδος, ἀλλ' αἱ τροφαὶ εἶναι ὀλίγισται· ἐπειδὴ ἔχομεν ἕνδεκα μόνον σάκκους διπύρων ἄρτων, δεκατέσσαρα χοιρομήρια, ἑκατὸν πεντήκοντα πυξία περιέχοντα ἰχθῦς καὶ κρέατα τεταριχευμένα καὶ ὀλίγον τέϊον καὶ καφέν. Καταναλωθέντων δὲ τούτων, θὰ ἀποθάνωμεν βεβαίως ἐκ τῆς πείνης, ἐὰν μὴ εὕρωμεν νέους πόρους, καὶ ἐὰν, ὅ μη γένοιτο, πέπρωται ἡμῖν ἵνα διαμείνωμεν ἐπὶ ἓξ ὁλοκλήρους μῆνας ἐπὶ τῆς κυματοπλάγκτου ταύτης νήσου. Ἐπειδὴ μόνον περὶ τὰ τέλη τοῦ ἀπριλίου ἢ τὰς ἀρχὰς τοῦ μαΐου δυνάμεθα νὰ ἐλπίσωμεν ὅτι ὁ πάγος οὗτος θὰ μετακομίσῃ ἡμᾶς εἰς τὰς πρὸς νότον θαλάσσας, καθ' ἃς πλανῶνται συνήθως οἱ φαλενοθῆραι.

Πειρώμεθα, ἐγώ τε καὶ ὁ Μέγερ, νὰ ὁρίσωμεν γεωγραφικῶς τὸ σημεῖον, ἐν ᾧ ἐχωρίσθημεν ἀπὸ τοῦ Ἀρκτούρου. Καὶ ὁ μὲν Μέγερ νομίζει ὅτι κατὰ τὴν ἀποφράδα ἐκείνην ἡμέραν ἤμεθα παρὰ τὰς νήσους Νορθόμβερλανδ, ἐγὼ δὲ παρὰ τὴν νῆσον Λίτλετων. Ἀλλὰ, στερούμενοι γεωγραφικοῦ χάρτου, δὲν δυνάμεθα νὰ λύσωμεν τὴν ἀπορίαν ἡμῶν ταύτην ἀναμφιλέκτως.

24 ὀκτωβρίου. — Ὁ ἄνεμος πνέει φοβερώτατος πρὸς βορρᾶν καὶ ἀνατολὰς, ἡ χιὼν πίπτει σφοδροτάτη, τὸ δὲ ψῦχος εἶναι δριμύτατον. Συναθροιζόμεθα πάντες εἰς τὴν καλύβην, ἥτις χρησιμεύει ἡμῖν ὡς ἑστιατόριον. Ὁ Μέγερ, ἔχων διὰ χειρὸς τὴν πλάστιγγα, ζυγίζει ἀκριβεῖ τῇ στάθμῃ τὰς τροφάς. Ἀλλ' ἐν ᾧ οὗτος καταβάλλει πάντα πόνον πρὸς ἀμερόληπτον διανομὴν τῆς τροφῆς ἑνὸς ἑκάστου, ἀνακαλύπτω αἴφνης ὅτι τροφαί τινε ἐκλάπησαν ὑπό τινος ναύτου. Τί ποιητέον; Δὲν δύναμαι νὰ καταστήσω φύλακα τῶν τροφῶν ἐν τοιούτῳ ψύχει. Ἔπειτα, δεδόσθω ὅτι τοῦτο εἶναι δυνατόν. Τίς θὰ ἐποπτεύῃ τὸν φύλακα;

Αὔριον θὰ ἐκλείψῃ τὸ ἔλαιον τῆς φώκης, τὸ δὲ σκότος ἐπαπειλεῖ ἡμᾶς δεινὸν ἐπὶ ἓξ μῆνας, ἐὰν μὴ ἐπιτυγχάνωμεν νὰ ἀγρεύωμεν ἐκ διαλειμμάτων τινὰ τῶν πολυτίμων τούτων ἀμφιβίων. Ἄλλως ἀνάγκη νὰ τρεφώμεθα ἐξ ὀλιγίστου κρέατος πεπηγότος καὶ τηκώμεθα ὑπὸ τῆς δίψης, ἀποροῦντες καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀναγκαίου θερμαντικοῦ πρὸς τὸ μεταβάλλειν τὸν πάγον εἰς ὕδωρ.

Ἕνεκα τῆς κλοπῆς τῶν τροφῶν νομίζω φρόνιμον νὰ μὴ διαμοιράσω σήμερον, ἢ ἕνδεκα οὐγγίας τροφῆς εἰς ἕνα ἕκαστον. Ἀλλ' οἱ Γερμανοὶ ναῦται γογγύζουσιν, ἀπειθοῦσι, φονεύουσι δύο τῶν κυνῶν, καὶ καταβροχθίζουσιν αὐτοὺς ὠμοὺς ἐν ἀκαρεῖ.

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 63.

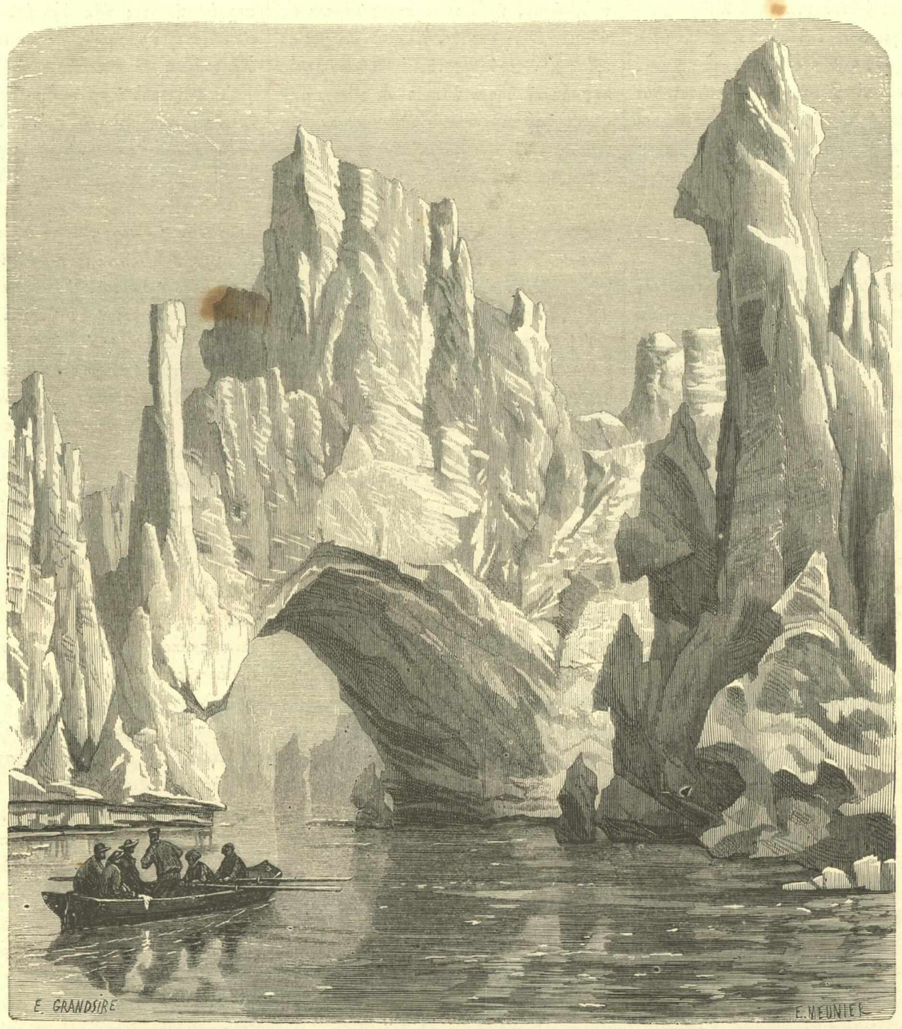

ΟΡΗ ΚΑΙ ΓΕΦΥΡΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΟΠΗΚΤΑ.

Ἀφανισμὸς τοῦ Ἡλίου. — Ἔκλυσις τῶν δυνάμεων ἡμῶν. — Μάταιαι θηρευτικαὶ ἐκδρομαί. — Αἱ πρὸς ἀναπνοὴν τῶν φωκῶν ὀπαί. — Ἐκδρομαὶ ἐν ἐλκήθροις. — Ἄγρα φώκης. — Φόνος πέντε κυνῶν.

26 ὀκτωβρίου. — Ὁ Ἥλιος δὲν ἀνεφάνη ἀπὸ τριῶν ἡμερῶν, ὅπερ ἐμβάλλει ἡμᾶς εἰς ἀπερίγραπτον ἀθυμίαν, ὡς εἰ ἀπώλετο διὰ παντός. Αἱ δυνάμεις ἡμῶν παραλύονται ὁσημέραι. Ἀναγκαζόμεθα δὲ νὰ ἀφῶμεν πᾶσαν ἐλπίδα ταχείας μεταβάσεως εἰς τὴν ξηράν. Ἐπειδὴ, εἰ καὶ ἡ νῆσος ἡμῶν δὲν ἀπήχθη πελάγιος, ἀφότου κατεφύγομεν εἰς αὐτὴν, οὐδὲν ἧττον παρεξετράπη τοσοῦτον πρὸς δυσμὰς, ὥστε ἀπέχομεν τῆς παραλίας τοὐλάχιστον ὀκτὼ ἕως δέκα μίλια!

Ὑποθέτω ὅτι εἴμεθα κατὰ τὴν 77°30'. Αἱ νῆσοι τοῦ Νορθόμβερλανδ εἶναι βεβαίως πρὸς ἀνατολὰς εἰς ἀπόστασιν τεσσαράκοντα ἢ πεντήκοντα μιλίων.

Ἀλλ' ἰδοὺ αἴφνης ὁ ἥλιος ἀναφαίνεται παρ' ἐλπίδα πάλιν πρὸς ὥραν. Τὸ τέταρτον τοῦ δίσκου αὐτοῦ ἀναδύεται λάμπον ὡς σίδηρος πεπυρακτωμένος ἐπί τινα λεπτὰ ὕπερθεν τοῦ ὁρίζοντος, ἀλλὰ καταπίπτει καὶ ἀφανίζεται πάλιν ἀνεπιστρεπτεὶ, καταλείπων ἡμᾶς ἐν στυγίῳ σκότει.

28 ὀκτωβρίου. — Ὁ Ζώης καὶ ὁ Χάνς ἐνεδρεύουσι πρὸς ἄγραν φωκῶν, ἀλλὰ δὲν ἐπιτυγχάνουσι τοῦ ποθουμένου. Καὶ ἐν τούτοις τὸ τεταριχευμένον κρέας καταναλίσκεται, καὶ, φειδόμενοι αὐτοῦ, προγευματίζομεν τρώγοντες ὀλίγον ξηρὸν ἄρτον καὶ τὰ ἐντόσθια τῆς φώκης.

29 ὀκτωβρίου. — Παρῆλθε καὶ ἡ σήμερον· οἱ δὲ ἐπὶ θήραν φωκῶν ἐξελθόντες Ἐσκιμὼ ἐπανέρχονται ἄπρακτοι. Δὲν ὑπολείπεται ἡμῖν ἄλλο, ἢ ἓν χοιρομήριον, ἄρτος καὶ λίπος. Ἀλλὰ τὸ λίπος τοῦτο ὀφείλομεν νὰ φυλάττωμεν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ. Ἐπειδὴ, ἀφότου στερούμεθα τοῦ ἐλαίου τῆς φώκης, χρησιμεύει ἡμῖν πρὸς φωτισμὸν, τῆξιν τοῦ πάγου, καὶ πορισμὸν ὀλίγου ποτίμου ὕδατος, ὅπερ πολλάκις πήγνυται ἐν τῷ οἰσοφάγῳ ἡμῶν ὡς ῥάβδος.

Ἐν τούτοις ἡ νῆσος ἡμῶν παγιοῦται ὁσημέραι ἕνεκα τοῦ αὐξάνοντος ψύχους. Ἡ σελήνη ἀναφαίνεται μὲν ἐκ διαλειμμάτων, ἀλλὰ καταδύεται ἀδιαλείπτως, τὸ δ' ἀμυδρὸν αὐτῆς φῶς ὀλίγον ὠφελεῖ ἡμᾶς.

Μὴ δυνάμενοι νὰ συλλάβωμεν φώκας, δὲν δυνάμεθα νὰ θρέψωμεν τοὺς κύνας, οἵτινες κατήντησαν ὡς σκελετοί.

30 ὀκτωβρίου. — Ὁ ἄρτος ἐλαττοῦται. Ἐν τούτοις οἱ Ἐσκιμὼ διατελοῦσιν

ἀγρυπνοῦντες· ἀλλὰ, φεῦ! οὐδεμίαν ἀγρεύουσι φώκην! Μάλιστα δὲ ὁ Ζώης διετέλεσεν ἀγρυπνῶν ἐπὶ τριάκοντα ἓξ ὥρας ὕπερθεν μιᾶς τῶν τρυπῶν, ἃς εὐμηχάνως ἀνοίγουσιν αἱ φῶκαι, διατρυπῶσαι τὸν πάγον, καὶ δι' ὧν ἀναδυόμεναι ἀναπνέουσι τὸν ἀναγκαῖον αὐταῖς ἀτμοσφαιρικὸν ἀέρα· ἐπειδὴ οἱ πνεύμονες τοῦ ζώου τούτου εἶναι κατεσκευασμένοι ὡς οἱ τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ ἡ μὲν φώκη ἐπὶ τέλους ἦλθεν, ἀλλὰ, φεῦ! ὁ Ζώης ἠστόχησεν αὐτῆς.

1 νοεμβρίου. — Τὸ ψῦχος ἐπιτείνεται, ὁ δὲ ἄρτος ἐπιλείπει ἡμᾶς. Ἀνάγκη πᾶσα νὰ καταφύγωμεν ἐκ παντὸς τρόπου εἰς τὴν ξηράν. Παροτρύνω τοὺς ναύτας καὶ καταπείθω αὐτούς. Εἴμεθα δὲ ἤδη ἕτοιμοι ἀπὸ πρωΐας πρὸς μετοικεσίαν. Ζεύγνυμεν τοὺς κύνας εἰς τὰ ἔλκηθρα, ἐπὶ δὲ τῶν λέμβων φορτίζομεν τὰς ὑπολειπομένας ὀλίγας τροφὰς καὶ τὰ λοιπὰ πράγματα. Φθάνομεν εἰς τὸ ἥμισυ τῆς ἀποστάσεως, καὶ διορῶ πρὸς μεσημβρίαν καὶ ἀνατολὰς τὴν νῆσον Καρέην. Αἱ ἐλπίδες ἡμῶν ἀναπτεροῦνται ἤδη, ὅτε αἴφνης, φεῦ τῆς κακοτυχίας! οἱ πάγοι τρίζουσι καὶ ἐνδίδουσι· κινδυνεύσαντες δὲ νὰ πνιγῶμεν, ἀναγκαζόμεθα νὰ ἐπανέλθωμεν πάλιν ἄπρακτοι εἰς τὰς καλύβας ἡμῶν.

2 νοεμβρίου. — Εἴμεθα περίλυποι καὶ ἀπηλπισμένοι ἐκ τῆς χθεσινῆς ἀποτυχίας, ὅτε βλέπομεν τὸν Ζώην φέροντα τέλος μίαν μεγάλην φώκην. Ἀλλ' ὁ Χάνς δὲν ἐπανέρχεται, ὁ δὲ Ζώης, φοβούμενος μὴ ὁ φίλος αὐτοῦ ἀνηρπάγη ὑπό τινος ἀποσπασθέντος πάγου, παραλαμβάνει τὸν Ῥοβέρτον καὶ πορεύεται εἰς ἀναζήτησιν αὐτοῦ. Ὁ Ζώης καὶ ὁ Ῥοβέρτος βαδίζουσι πλησίον ἀλλήλων, καὶ ζητοῦσιν ἐν τῷ σκότει τὸν ἀποπλανηθέντα Ἐσκιμώ. Αἴφνης βλέπουσι διευθυνομένην πρὸς αὐτοὺς ἄρκτον. Πληροῦσι τὰ πιστόλια αὐτῶν καὶ ἑτοιμάζονται νὰ πυροβολήσωσι ταὐτοχρόνως. Ἔχουσιν ἤδη τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ σκανδαλήθρου, ὅτε αἴφνης ἡ ἄρκτος ἱνίσταται ἐπὶ τῶν ὀπισθίων ποδῶν, καὶ σχηματιζομένη ἱκετευτικῶς προσαγορεύει αὐτοὺς ὀνομαστί. Τότε οὗτοι ἀνεγνώρισαν ὅτι τὸ προσερχόμενον θηρίον δὲν ἦτο ἄλλο, ἢ αὐτὸς ὁ Χάνς, ὅστις, μὴ δυνάμενος νὰ βαδίζῃ ἐπὶ τῶν ἀνωμάλων πάγων, ἠναγκάζετο νὰ βαίνῃ τετραποδητί. Καὶ ἐπειδὴ οὐ μόνον ἦτο περιβεβλημένος δορὰν ἄρκτου, ἀλλὰ καὶ ἔβαινεν ὡς ἄρκτος, εἶναι ἀληθὲς εὐτύχημα ὅτι οἱ δύο σωτῆρες δὲν κατήυθυναν δύο βολὰς εἰς τὸ κράνιον τοῦ ἀποπεπλανημένου Ἐσκιμώ.

15 νοεμβρίου. — Ὁ καιρὸς μεταβάλλεται ἐπὶ τὸ εὐκραέστερον· οἱ λεπτότεροι πάγοι τήκονται, τὸ δὲ ὕδωρ ὑψοῦται πανταχοῦ περὶ τὴν πεπηγυῖαν ἡμῶν νῆσον εἰς μέγιστον ὕψος πολύφλοισβον καὶ διαφανέστατον. Ὁ οὐρανὸς ἀνακαθαίρεται πρὸς ὥραν, ἡ δὲ πανσέληνος λάμπει ὡς ἀδάμας ἐν τῇ σκοτίᾳ. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ κρέας καὶ τὸ λίπος τῆς ἀγρευθείσης φώκης ἐξηντλήθησαν ἤδη, οἱ δὲ κύνες, μηδεμίαν λαβόντες τροφὴν ἀπὸ χθές, κεῖνται ἡμιθανεῖς. Τί ποιητέον; Ἀνάγκη πᾶσα νὰ θυσιάσωμεν τὰ ταλαίπωρα ταῦτα ζῶα. Διὸ τυφεκίζομεν ἐκ τῶν δέκα ὑπολειπομένων ἔτι κυνῶν τοὺς πέντε, οἵτινες παρέχουσιν ἡμῖν καὶ τοῖς ὑπολειπομένοις κυσὶν ὀλίγων ἡμερῶν τροφὴν καὶ λίπος πρὸς φωτισμόν.

Ἡ νῆσος ἡμῶν, ἀπαλλαχθεῖσα τῶν πάγων, οἵτινες συνέδεσαν αὐτὴν εἰς τὴν ξηράν, ἕνεκα τῆς ἐπελθούσης σχετικῆς εὐκρασίας, καταφέρεται βιαίως, ὡς σχεδία φερομένη ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ ῥεύματος μεγάλου ποταμοῦ, ἀπάγουσα ἡμᾶς πρὸς νότον. Ἀγνοοῦντες ἂν ἡ μεταβολὴ αὕτη θὰ ἀποβῇ ἐπ' ἀγαθῷ ἢ ἐπὶ κακῷ, φοβούμενοι δὲ μὴ αὕτη τακῇ, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ πλησιάσῃ εἴς τινα ξηράν, ἡμεῖς δὲ καταποντισθῶμεν ἢ ἀποθάνωμεν πρότερον ἐκ τῆς πείνης, ταλαντευόμεθα μεταξὺ ἐλπίδος καὶ ἀπελπισίας, ὅτε, φεῦ τῆς εὐτυχίας! δύο φῶκαι ἐξοκείλασαι συλλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ Ζώη. Πρὸς τὴν θέαν τῶν δύο πελωρίων ἀμφιβίων οἱ ναῦται γίνονται ἐκτὸς ἑαυτῶν ἐκ χαρᾶς, καὶ, θέλοντες νὰ δειπνήσωσι δι' ἐφθοῦ κρέατος καὶ εὐθυμήσωσι θερμαινόμενοι καὶ φωτιζόμενοι, βάλλουσι χεῖρα βέβηλον ἐπὶ τῆς μικροτέρας λέμβου, καὶ, μὴ προσέχοντες μήτε εἰς τὰς παρακλήσεις, μήτε εἰς τὰς ἀπειλάς μου, κατακερματίζουσιν αὐτὴν καὶ ἀνάπτουσι πυρὰν, παρ' ἣν ἤδη στρέφεται ὠβελισμένη ἡ μία τῶν φωκῶν. Μετ' ὀλίγον καταβροχθίζομεν αὐτὴν, καὶ πίνομεν μεθ' ἡδονῆς ἀντὶ οἴνου καὶ ὕδατος αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ ζώου!

27 νοεμβρίου. — Αἱ δύο φῶκαι ἐξέλιπον. Τὸ ψῦχος ἐπανέρχεται δριμύ. Τὸ σκότος εἶναι πολύ. Ὁ ἄνεμος ῥοιβδοῖ καὶ ὠρύεται, ἡ περὶ ἡμᾶς φύσις καθίσταται αἴφνης ἀποτρόπαιος, ἡ δὲ σχεδία ἡμῶν σαλεύει ὡς κλυδωνιζόμενον κολοσσαῖον πλοῖον. Οἱ Ἐσκιμὼ, μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξέλθωσιν ἐπὶ θύραν, κατατρίβουσι τὸν καιρὸν, ἐπανορθοῦντες τὰς βλάβας, ὅσας ὑπέστησαν αἱ καλύβαι ἐκ τῆς ἐξαπίνης ἐπελθούσης ἐκείνης θερμότητος. Μεγαλύνουσι δὲ καὶ τὴν ἐμήν· ἐπειδὴ τὸ κατ' ἐμὲ προτιμῶ νὰ συζῶ μᾶλλον τοῦ λοιποῦ ὑπὸ τὴν αὐτὴν στέγην μετὰ τῶν ἀγαθῶν τούτων ἀγρίων, ἢ μετὰ τῶν Γερμανῶν. Ὁ Ζώης, ἡ ἀγαθὴ αὐτοῦ γυνὴ καὶ ἡ θυγάτηρ λαλοῦσιν ἀγγλιστί, ἐν ᾧ ἐν τῇ καλύβῃ τῶν ναυτῶν δὲν ἀκούω ἄλλο, ἢ τὴν ἀνυπόφορον γερμανικὴν γλῶσσαν, ἧς οὐδὲ λέξιν ἐννοῶ. Ἄλλως τε οἱ Γερμανοὶ ναῦται κατέστησαν ἤδη ἀπειθέστατοι, καίπερ ἐννοήσαντες ἤδη ὀψὲ ὅτι ἐὰν ἦσαν εὐπειθέστεροι θὰ ἤμεθα ἔτι πάντες ἐπὶ τοῦ Ἀρκτούρου.

Ὁ Ζώης καὶ ἡ Χάννα δὲν εἶναι ἄγριοι· ἐπειδὴ ἔζησαν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν Γρότωνι καὶ ἐν Κοννεκτικούτῃ. Τὰ ἐγχώρια αὐτῶν ὀνόματα εἶναι Ebierbins καὶ Too-Koolito. Συνώδευσαν δὲ ἀμφότεροι ἐν ταῖς πρώταις κατὰ τοὺς πόλους ἐκδρομαῖς τὸν πλοίαρχον Χώλλ, ὅστις ὁμιλεῖ συνεχῶς περὶ αὐτῶν ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς αὐτοῦ ἐρευναις. Παρέστησαν δὲ καὶ ἐνώπιον τῆς βασιλίσσης τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ νηστεύων ἄνθρωπος ἀρέσκεται μάλιστα τῇ ἀδιαλείπτῳ περὶ τροφῶν ὁμιλίᾳ. Ἐφ' ὅσον ὁ μὲν στόμαχος συστέλλεται, οἱ δὲ κενοὶ αὐτοῦ τοῖχοι κινδυνεύουσι νὰ συγκολληθῶσιν, εἶναι ἀδύνατον νὰ προσέχῃ τις τὸν νοῦν εἰς ἄλλο, ἢ εἰς φαγητὰ καί ποτὰ, ἅτινα δὲν ἐξετίμα ἱκανῶς ὁπότε ἠδύνατο νὰ ἔχῃ αὐτὰ ἄφθονα.

28 νοεμβρίου. — Νηστεύομεν ἐξ ἀνάγκης. Ἀναμιμνήσκομαι δὲ τῆς πατρίδος καὶ τῆς οἰκογενείας μου. Ἀλλὰ τὴν λύπην τὴν ἐκ τῆς παρούσης δεινῆς μου καταστάσεως ἀνακουφίζει τοὐλάχιστον ἡ παρήγορος ἰδέα ὅτι οἱ γονεῖς μου, ἡ σύζυγος καὶ τὰ τέκνα μου οὐ μόνον δὲν στεροῦνται οὐδενὸς τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ διάγουσι τὸν βίον ἐν ἀνέσει, ἐὰν ὁ Θεὸς, ὡς ἐλπίζω, ἐφείσατο αὐτῶν. Δὲν εἶναι δύσκολον νὰ μαντεύσω τί ἔφαγον σήμερον. Βλέπω ἤδη αὐτοὺς καθημένους περὶ τράπεζαν πολυτελῆ, ἐφ' ἧς εἶναι παρατεθειμένος λαμπρός τις κοῦρκος, ἓν ἐξαίρετον χοιρομήριον, πλακοῦς ἐξ ὄρνιθος καὶ παντοίων προσφάτων λαχάνων, λευκὸς ἄρτος καὶ τυρὸς, ζῦθος καὶ οἶνος μετὰ καφὲ καὶ τεΐου, πορτογαλλίων καὶ σταφυλῶν! Βλέπω τὰ τέκνα μου ἐκθέοντα μετὰ τὸ δεῖπνον τὰ δῶρά των ἐπὶ τῆς τραπέζης. Ἆ! ἐὰν ἠδυνάμην νὰ τὰ ἴδω καὶ νὰ τὰ ἐναγγαλισθῶ! Φεῦ! ἐὰν ἡ γυνή μου καὶ τὰ ἀγαθά μου παιδία ἐγνώριζον ποῦ εὑρίσκομαι τὴν ὥραν ταύτην, καὶ πῶς ἐδείπνησα σήμερον!...

Τὸ βόρειον σέλας. — Ταλαιπωρίαι ὑπὸ τὴν χιόνα. — Θήρα ἀλώπεκος. Φόβοι ἀναρσίας. — Ψῦχος καὶ ταρτάριον σκότος. — Ἑορτὴ τῶν Χριστουγέννων.

6 δεκεμβρίου. — Ὁ οὐρανὸς καταπυρσεύεται ἐκ τινος λαμπροτάτου βορείου σέλας, ὅπερ ἀρχόμενον ἀπὸ βορρᾶ ἀναβαίνει ὡς ἀπειρομεγέθης πυρσὸς μέχρι τοῦ ζενὶθ, ἐπιχέων ἰλαρόν τι φῶς ἐπὶ τῶν ἀποτεθηριωμένων ἡμῶν προσώπων. Ἀλλὰ δυστυχῶς τὸ σέλας ἀφανίζεται ταχέως, καὶ μετ' αὐτοῦ ἡ πρόσκαιρος ἡμῶν θυμηδία, παχὺ δὲ πάλιν καὶ ψιλαφητὸν σκότος περιβάλλεται τὰ πάντα. Διερχόμεθα τὴν

ἡμέραν ἀθημονοῦντες ὑπὸ τὰς ῥυπαρωτάτας καλύβας, τὸ μὲν μὴ δυνάμενοι νὰ πράτωμέν τι ἐν τοιούτῳ σκότει, τὸ δὲ διότι ἡ κίνησις καθιστᾷ ἔτι μᾶλλον ὀδυνηρὰν τὴν πεῖναν. Εἷς τῶν ναυτῶν, ἐξελθὼν πρὸς ὥραν τῆς καλύβης, ἐφόνευσε τυχαίως μίαν ἀλώπεκα διολισθήσασαν διὰ τῶν σκελῶν αὐτοῦ. Τὸ ταλαίπωρον ζῶον ἦτο οὕτως ἰσχνὸν, ὥστε μόλις εἶχε μίαν λίβραν κρέατος ἐπὶ τῶν ὀστέων. Οἱ Γερμανοὶ κατεβρόχθισαν αὐτὴν ὠμὴν μετὰ τῆς δορᾶς καὶ τῶν ἐντοσθίων, μὴ προσ-

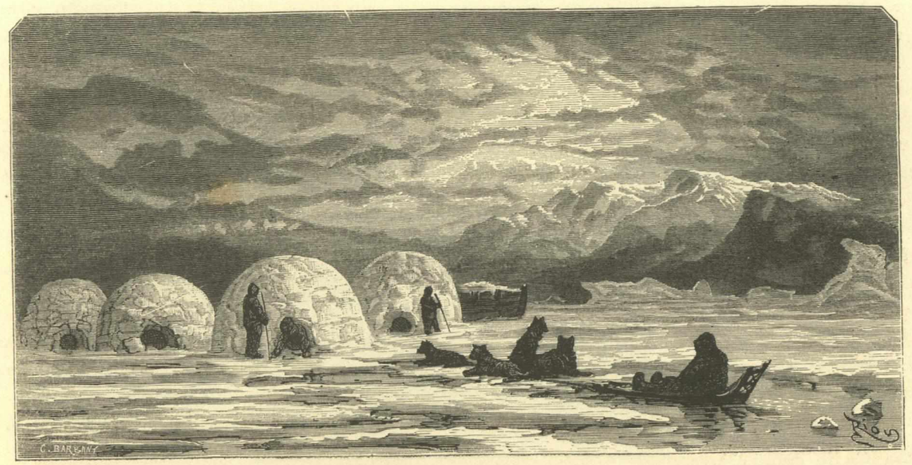

Η ΕΚ ΧΙΟΝΟΣ ΚΩΜΗ.

ενεγκόντες μοι μηδὲ ἐλαχιστον τεμάχιον.

Ἐν τούτοις αἰσθάνομαι ὅτι ἡ νῆσος καταφέρει ἡμᾶς πρὸς ἀνατολὰς, ἀπαγομένη ὑπὸ τοῦ ὠνεανίου ῥεύματος, ἐξ οὗ ἴσως ἐξαρτᾶται ἡ ἡμετέρα σωτηρία· ἐπειδὴ τὸ καθ' ἡμᾶς δὲν δυνάμεθα νὰ κάμνωμεν ἄλλο, ἢ ν' ἀναμένωμεν ἀπαθῶς τὸ ἀποβησόμενον. Τινὲς τῶν ναυτῶν διατείνονται ὅτι καταφερόμεθα πρὸς δυσμὰς, καὶ ἐλπίζουσιν ὅτι πλησιάζομεν βαθμηδὸν εἰς τὸν κόλπον τοῦ Δίσκω, ἔνθα τὸ ἀμερικανικὸν ναυαρχεῖον ὑπεσχέθη νὰ ἀποστείλῃ τροφὰς ὑπὲρ τοῦ πληρώματος τοῦ Ἀρκτούρου. Εἴθε μὴ ἀπατῶνται! Ἐπειδὴ ἡ πεῖνα καὶ αἱ ταλαιπωρίαι κατέστησαν αὐτοὺς ἀπειθεστάτους καὶ οὕτω φοβεροὺς τὴν ὄψιν, ὥστε ὁ Ζώης, ὅστις οὐδέποτε κατέλιπε τὰ ὅπλα του, καὶ οὐδὲ κἂν ἠθέλησέ ποτε νά μοι δανείσῃ τὸ πιστόλιόν του, ἔρχεται σήμερον καί μοι παραδίδει αὐτὸ ὑπότρομος καὶ κλαίων, λέγων

Ο ΖΩΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΒΕΡΤΟΣ ΕΤΟΙΜΑΖΟΝΤΑΙ ΝΑ ΠΥΡΟΒΟΛΗΣΩΣΙ ΤΗΝ ΑΡΚΤΟΝ.

ὅτι οἱ Γερμανοὶ ναῦται ὑποβλέπουσιν αὐτὸν, τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, ὡς εἰ πονηρὰ ἐβουλεύοντο κατ' αὐτῶν. Ὁ δυστυχὴς προησθάνετο ὅτι αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα του ἔσονται τὰ πρῶτα θύματα τῆς βουλιμιάσεως!

Ἔλαβον τὸ πιστόλιον, καὶ παρώτρυνον αὐτὸν ἐπὶ τὸ θαρρεῖν. Ὦ! εἴθε ὁ καθ' ἡμῶν ἐξωργισμένος Θεὸς μὴ ἐπιτρέψῃ ἵνα μηδεὶς αὐτῶν καταστῇ ἔνοχος τοιούτου φρικτοῦ ἐγκλήματος! διότι ἐὰν ὁ Παντοδύναμος ἔκρινεν ἵν' ἀποθάνωμεν ὑπὸ τῆς πείνης, ὀφείλομεν νὰ παλαίσωμεν ἕκαστος πρὸς τὰς δεινὰς ταλαιπωρίας, καὶ ἀποθάνωμεν ὡς ἄνθρωποι σεβόμενοι ἡμᾶς αὐτοὺς μᾶλλον, ἢ ὡς κτήνη πεινάλέα κατασπαράξαντα ἄλληλα θηριωδῶς.

Ἄλλως τε ἔχω τὸ πιστόλιόν μου. Βαβαὶ δὲ τῷ κακούργῳ, ὅστις θὰ πειραθῇ νὰ ψαύσῃ καὶ τὸ μικρότατον παιδίον ἐπὶ τῆς πλοούσης ταύτης σχεδίας, ἣν ὁ Θεὸς κατεσκεύασεν ὑπὲρ ἡμῶν πάντων!

Ἀλλά, πλὴν τοῦ ἁμαρτήματος τῆς ἀνθρωποφαγίας, οἱ δυστυχεῖς οὗτοι Ἐσκιμὼ ἐγένοντο καὶ διατελοῦσιν ἡ πρόνοια ἡμῶν· ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν λευκῶν κατώρθωσε μέχρι τοῦδε νὰ ἀγρεύσῃ φώκην

τινά. Ἄνευ δὲ τούτων ἀπὸ πολλοῦ θὰ ἐγενόμεθα πάντες βορὰ τῶν ἰχθύων.

12 δεκεμβρίου. — Σκότος καὶ ψῦχος ἀνήκουστον. Οἱ Γερμανοὶ συνδιαλέγονται πρὸς ἀλλήλους περὶ τῆς τύχης τοῦ πληρώματος τῆς Χάνσας, πλοίου ἀποσταλέντος πρό τινων ἐτῶν ἐκ Πρωσσίας εἰς τὰς πολικὰς θαλάσσας. Οἱ ναῦται, κατορθώσαντες νὰ σωθῶσι καὶ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν πατρίδα, ἔλαβον ἕκαστος ἀμοιβὴν 1,000 ταλήρων παρὰ τῆς πρωσσικῆς κυβερνήσεως. Ἀλλὰ λησμονοῦσιν ὅτι οἱ ἐπιβάται τῆς Χάνσας ἔσχον καιρὸν νὰ ἀφαιρέσωσιν ἐκ τοῦ ναυαγοῦντος πλοίου πᾶν οὐτινος εἶχον χρείαν, τροφὰς, φορέματα, ἄνθρακας καὶ μέχρι μιᾶς ξυλίνης οἰκίας. Τοιαύτην τινὰ ἐλπίζοντες σωτηρίαν καὶ ἀνταμοιβὴν, παρασκευάζονται ἵν' ἀντιστῶσιν εἰς τὰς διαταγάς μου. Περεκτρέπονται δὲ εἰς ὕβρεις καὶ ἀπειλὰς, καὶ προβάλλονται αὐθαδῶς τὰς καραβίνας, καὶ τὰ πιστόλια, ἅτινα ἐδωρήθησαν αὐτοῖς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πλοιάρχου Χώλλ. Τὸ κατ' ἐμὲ ὑποκρίνομαι τὸν τυφλόν. Ἐπειδὴ γνωρίζω ὅτι πᾶσα ἔνοπλος διένεξις ἔσεται ὀλεθρία τοῖς πᾶσιν.

25 δεκεμβρίου. — Χριστούγεννα! Πᾶς ὁ πεπολιτισμένος κόσμος ἑορτάζει σήμερον τὴν γέννησιν τοῦ Σωτῆρος. Οἱ ναῦται καθίστανται ἡμερώτεροι. Θὰ κάμωμεν καὶ ἡμεῖς ὡς οἱ ἄλλοι, ὅπως μικρά τις χαρὰ διεισδύσῃ ἔτι ἅπαξ εἰς τὸν ταρτάριον τοῦτον κόσμον τῶν πάγων, τῶν τρικυμιῶν, τῆς πείνης καὶ τοῦ σκότους. Αἰσθανόμεθα ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς. Εἴμεθα ἔτι πλάσματα αὐτοῦ. Ἑορτάζομεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς τὰ γενέθλια τοῦ Χριστοῦ, παραθέτοντες εἰς τὴν κοινὴν τράπεζαν τὸ μόνον καὶ τελευταῖον χοιρομήριον. Τὸ δεῖπνόν μας εἶναι ὄντως συμπόσιον τοῦ Βαλθάσαρ· ἐπειδὴ ἕκαστος ἡμῶν τρώγει ἓν μικρὸν τεμάχιον πεπηγότος χοιρίου κρέατος, δύο δίπυρα καὶ πίνει ὀλίγον αἷμα φώκης.

Μετὰ ταῦτα τετέλεσται! Αὔριον δὲν θὰ ἔχωμεν πλέον οὔτε χοιρομήριον οὔτε αἷμα φώκης! Ἀλλ' ὁ Θεὸς βοηθός!

27 δεκεμβρίου. — Εἴμεθα ἔτι πάντες ὑγιεῖς μὲν, ἀλλὰ κάτισχνοι καὶ ἐξησθενισμένοι. Πρό τινων ἡμερῶν ἀπεταμιεύσαμεν τεμάχιά τινα δέρματος φώκης πρὸς ἐπισκευὴν τῶν ἐνδυμάτων ἡμῶν. Οἱ Ἐσκιμὼ βράζουσι καὶ τρώγουσιν αὐτὰ, ἐπειδὴ, ἔχουσι τοὺς ὀδόντας ὀξυτάτους· ἀλλ' ἐγὼ, πειραθεὶς τοῦτο, ἠναγκάσθην νὰ παραιτηθῶ τῆς τοιαύτης τροφῆς.

29 δεκεμβρίου. — Χθὲς ὁ Ζώης καὶ Χὰνς ἐξῆλθον ἐπὶ θήραν φωκῶν. Ὁ δεύτερος συνέλαβε μίαν, καὶ οὕτως ἠδυνήθημεν τοὐλάχιστον νὰ δειπνήσωμεν σήμερον. Ἰδοὺ δὲ πῶς γίνεται ἡ διανομὴ τῆς φώκης. Πρῶτον ἀφαιροῦμεν τὸ δέρμα μετὰ τοῦ λίπους· ἔπειτα ἀνοίγομεν μετὰ προσοχῆς τὸ ζῶον, συλλέγοντες ἐπιμελῶς τὸ αἷμα ἔν τινι κοιλότητι τοῦ ἐδάφους ἐξ ἧς ἀντλοῦμεν αὐτὸ διὰ φιαλίου μέχρι τελευταίας ῥανίδος. Τὸ ἧπαρ καὶ τὴν καρδίαν, ἅτινα εἶναι τὰ νοστιμώτατα τῆς φώκης ὄργανα, διαμοιραζόμεθα κατ' ἴσας μερίδας· τοὺς δὲ ὀφθαλμοὺς δίδομεν εἰς τὰ μικρὰ παιδία. Τὸ σῶμα κατατέμνεται εἰς ἰσομερῆ τεμάχια διανεμόμενα ἰσόσταθμα ἑνὶ ἑκάστῳ, τὰ δ' ἔντερα ἀποταμιεύομεν πρὸς ὑστέραν χρείαν.

Η ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ ΧΑΝΣ.

Πρώτη τοῦ ἔτους 1873. — Ἀναγκάζομαι νὰ εὐχηθῶ ἐμαυτῷ τὸ νέον ἔτος, ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν ναυτῶν ἔρχεται σήμερον εἰς τὴν καλύβην μου, ὁ δὲ Μέγερ ἀσθενεῖ. Ἀλλὰ τὸ ψῦχος δὲν προαγγέλλει αὐτὸ αἴσιον. Ὁ Μέγερ πρὸς ὃν πορεύομαι μοὶ ἀγγέλλει ὅτι τὸ θερμόμετρον δεικνύει 29° ὑπὸ τὸ μηδενικόν. Τῷ ὄντι τὸ ψῦχος εἶναι λίαν δριμύ. Τρώγομεν δὲ μίαν πῆχυν πεπηγότων ἐντέρων, ὀλίγον λίπος καὶ πίνομεν φιάλιον τεῖου πρὸς ἑορτὴν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους.

7 ἰανουαρίου. — Ἡ πεῖνα, ἡ δίψα καὶ τὸ ψῦχος κατέστησαν ἀφόρητα. Εὐτυχῶς τὸ φῶς τῆς ἀμφιλύκης διαμένει ἐπὶ ἓξ ὥρας, ἡ δὲ γῆ φαίνεται πάλιν πρὸς ἀνατολὰς εἰς ἀπόστασιν ὀγδοήκοντα περίπου μιλίων. Εὕμεθα βεβαίως ἐν τῷ εὐρυτάτῳ μέρει τοῦ Βαφινείου κόλπου. Ἀρά γε πλησιάζομεν εἰς τὴν Γρηλανδίαν, ἢ φερόμεθα μᾶλλον πρὸς τὸ Λαπράδωρ;

Ἐν τούτοις τὸ ψῦχος ἐπιτείνεται δριμύτερον καὶ καθίσταται ἀληθῶς φρικῶδες, παραλύον πάσας ἡμῶν τὰς δυνάμεις. Ὁ Μέγερ κραυγάζει ὅτι τὸ θερμόμετρον δεικνύει 36° ὑπὸ τὸ μηδενικόν! Τί θ' ἀπογίνωμεν;

12 ἰανουαρίου. — Ἀπορῶ πῶς δὲν ἀπεθάνομεν πάντες ὑπὸ τοῦ δεινοτάτου ἐκείνου ψύχους. Ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας τὸ θερμόμετρον τοῦ Μέγερ ἐνταλαντεύετο μεταξὺ τοῦ 35 καὶ 36 βαθμοῦ ὑπὸ τὸ μηδενικόν.

Τρικυμία. — Ἐμφάνισις τοῦ ἡλίου.

15 ἰανουαρίου. — Τὸ ψῦχος δεινοῦται ἔτι μᾶλλον. Τὸ θερμόμετρον δεικνύει σήμερον 40 βαθμοὺς ὑπὸ τὸ μηδενικόν· ἔτι δύο βαθμοὶ καὶ ὁ ὑδράργυρος πήγνυται, ἡμεῖς δ' ἀπονάρκουμεθα. — Αἴφνης φοβερὸς ἐγείρεται ἄνεμος, κατασυντρίβων καὶ ἀνακυκῶν τοὺς περὶ ἡμᾶς πάγους, ἡ δὲ νῆσος ἡμῶν ἀποσπασθεῖσα τῶν κατεχόντων αὐτὴν σποραδικῶν κρυστάλλων, τινάσσεται τῇδε κἀκεῖσε, διαῤῥήγνυται πολλαχοῦ, τὸ δὲ ὕδωρ ἀναπηδᾷ ἐκ τῶν ῥωγμῶν βιαίως. Ἐὰν ἡ νῆσος διαιρεθῇ εἰς δύο, ὁ ὑποκάτω μυκώμενος Ὠκεανὸς εἶναι ἕτοιμος νὰ καταβροχθίσῃ ἡμᾶς. Προσκολλώμεθα εἰς τὴν λέμβον, καὶ μένομεν ἀκίνητοι ἀναμένοντες τὸ ἀποβησόμενον.

19 ἰαν. — Ἡ τρικυμία διήρκεσεν ἐπὶ τέσσαρας ἡμέρας καὶ νύκτας. Εὐτυχῶς σήμερον ὁ ἄνεμος ἐκόπασε, τὸ ψῦχος ἐλαττοῦται, μέγα δέ τι φαινόμενον καταπλήττει καὶ φαιδρύνει ὁπωσοῦν τὰς ἀπαισίους ἡμῶν ὄψεις. Μετ' ἀπουσίαν δηλαδὴ ὀγδοήκοντα τριῶν ἡμερῶν ὁ ἥλιος ἀνεφάνη πάλιν ταχύτερον ἢ ὅσον ἠλπίζομεν, καὶ διέμεινεν ἐπὶ δύο ὥρας ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος. Ὠφελούμενος ἐκ τοῦ ἀνελπίστου τούτου εὐτυχήματος, ὁ Ζώης ἐξῆλθεν ἐπὶ θήραν, καὶ ἐπανῆλθε φέρων πάλιν μίαν φώκην, ἥτις ἐξῆλθεν ὅπως θαυμάσῃ τὸν ἥλιον, δι' ἧς ἑορτάζομεν τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ φωτός.

Σήμερον καπνίζω τὴν τελευταίαν μου πίπαν. Ὁ καπνός μου ἐξαντλήθη, καὶ σὺν αὐτῷ καὶ ὁ χάρτης, ἐφ' οὗ γράφω τὰς ὁδοιπορικάς μου ταύτας ἀναμνήσεις. Αὔριον θὰ γράψω αὐτὰς ἐπὶ ῥακῶν. Ἡδέως θὰ ἔδιδον μίαν πῆχυν πεπηγότος ἐντέρου φώκης τῷ δυναμένῳ νά μοι προμηθεύσῃ ὀλίγον χάρτην καὶ ἐντύπους τινὰς σελίδας,... ἄσημόν τι βιβλίον, δυνάμενον νά μοι ἀναμνήσῃ τὴν πατρίδα. Ἀλλ' ἀφότου

ΔΕΝ ΤΟΛΜΩΜΕΝ ΠΛΕΟΝ ΝΑ ΚΙΝΗΘΩΜΕΝ.

εἴμεθα ἐπὶ τοῦ κατηραμένου τούτου πάγου οὐδὲν εἶδον ἔντυπον γράμμα! Ἐὰν εἶχον βιβλίον τι προσευχῆς βεβαίως θὰ ἐμάνθανον αὐτὸ ἐκ στήθους, ὅπως διέλθω ἧττον πενθίμως τὰς ἀπεράντους ταύτας νύκτας.

30 ἰανουαρίου. — Ψῦχος! πάντοτε ψῦχος καὶ πεῖνα! Ἐξήγησα καλῶς εἰς τὸν Ζώην καὶ τὴν Χάνναν ὅτι, ἐὰν ἀποθάνω, ὀφείλουσι νὰ κρύψωσι τὸ χειρόγραφόν μου ἐν τῷ κόλπῳ, καὶ ἂν εἷς ἐκ τῶν δύο διασωθῇ, νὰ φέρῃ αὐτὸ καὶ παραδώσῃ εἰς τοὺς συγγενεῖς μου. [Ἀκολουθεῖ.]

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

τοῦ

ΠΡΙΓΚΙΠΟΣ ΤΗΣ ΟΥΑΛΛΙΑΣ.

Ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας μετὰ περιοδείαν τεσσαρων μηνῶν ἐν Ἰνδίαις ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐπιβαίνων τοῦ Σεράπιδος, διὰ τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱσπανίας.

Πρὶν ἢ καταλίπῃ τὰς Ἰνδίας, ὁ πρίγκιψ ἠδυνήθη νὰ κορέσῃ τὸ πρὸς τὴν θήραν ἔμφυτον αὐτῷ πάθος, καὶ φονεύσῃ ἰδίαις χερσὶ τινὰς τῶν ὡραιοτάτων μὲν, ἀλλ' αἱμοδορωτατων ἰνδικῶν τίγρεων, τῶν ὀνομαζομένων βασιλικῶν. Κατά τινα τῶν θηρευτικῶν τούτων ἐπὶ ἐλεφάντων ἐκδρομῶν τίγρις τις πελωρία, πληγωθεῖσα, ὥρμησεν αἴφνης ἐκ τῆς πυκνοτάτης λόχμης, εἰς ἣν εἰσέδυσαν ἤδη οἱ ἐλέφαντες, καὶ, πηδήσασα δι' ἑνὸς ἅλματος ἐπὶ τὸν τράχηλον τοῦ ἐλέφαντος (ὃν ἐπέβαινεν ὁ λοχαγὸς Ἄλλις καὶ δύο Ἰνδοὶ), προσηρτήθη διὰ τῶν ἰσχυροτάτων αὐτῆς ὀνύχων ἐπὶ τοῦ δέρματος τοῦ παχυδέρμου, ὅπερ, συμμετέχον τῆς πάλης, ἐπειρᾶτο, δεινῶς μυκώμενον, νὰ φονεύσῃ τὸν ἐχθρὸν, καταφέρον διὰ τῆς προβοσκίδος βιαιοτάτας πληγάς.

Ὁ λοχαγὸς Ἄλλις, μηδόλως ταραχθεὶς ἐκ τῆς ἀπροόπτου ταύτης προσβολῆς, ἁρπάζει τὸ δίκροτον αὐτοῦ τυφέκιον, καὶ, σκοπεύσας, πυροβολεῖ κατὰ κεφαλῆς τὴν τίγριν, ἥτις κυλίεται χαμᾶζε. Οὕτω λοιπὸν ὁ πρίγκιψ τῆς Οὐαλλίας ἠδυνήθη νὰ ἴδῃ ἐκ τοῦ πλησίον μίαν τῶν ἐπικινδύνων περιπετειῶν τῆς θήρας τῶν τίγρεων.

Ἡ περιοδεία τοῦ πρίγκιπος τῆς Οὐαλλίας εἶναι ἀποτέλεσμα μᾶλλον τῆς δυνάμεως τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης ἢ τῆς πολιτικῆς. Ἐπειδὴ οὐδέποτε ἄλλοτε ἐπετράπη τῷ διαδόχῳ τοῦ θρόνου ἔθνους μεγάλου, ὡς ἡ Ἀγγλία, νὰ διακινδυνεύσῃ τὴν ζωὴν κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν ἐν οὕτω μακρᾷ καὶ κινδυνώδει ὁδοιπορίᾳ. Ἀλλὰ χάριν τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ ὁ πρίγκιψ ἠδυνήθη νὰ διέλθῃ ταχέως, ἀπόνως καὶ ἀκινδύνως μεγάλα διαστήματα κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν, ἐν ᾧ οἱ ὑποβρύχιοι τηλέγραφοι ἐπέτρεπον εἰς τὴν βασίλισσαν Βικτωρίαν καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς ἵνα συγκοινωνῶσιν ἀδιαλείπτως πρὸς ἀλλήλους.

ΑΙ ΧΡΕΩΚΟΠΙΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΚΑΙ

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ.

Οὐδεπώποτε ἠλήθευσαν ὡς ἐν τῷ παρόντι οἱ λόγοι τοῦ Μοντεσκιοῦ κατὰ τῶν πολέμων, οὓς πολεμοῦσι πρὸς ἄλληλα ἀφ' ἑνὸς αἰῶνος τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης· ἐπειδὴ οὐδὲν ὑπολείπεται πλέον ἐν Εὐρώπῃ, ἐν Ἀφρικῇ, ἐν Ἀσίᾳ, ἐν Ἀμερικῇ κράτος μὴ κατατριβόμενον δεινῶς ὑπὸ τοῦ βάρους ἀεννάων καὶ ἀναριθμήτων δανείων, τόκων καὶ ἐπιτοκίων, καὶ μὴ ἀπειλούμενον, ἐν περιπτώσει αἰφνιδίου πολέμου, ἵνα ὑποστῇ τὴν τύχην καὶ τὰ οἰκονομικὰ παθήματα τῆς Ἱσπανίας, τῆς Τουρκίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Περουβίας καὶ τῶν λοιπῶν κυβερνήσεων, αἵτινες διαμιλλώμεναι πρὸς τὰ μεγάλα ἔθνη περὶ στόλους καὶ στρατοὺς, καὶ ἐπαιρόμεναι ἐξ οὐχ' ὑπαρχόντων, κατεχρήσθησαν τὰ δάνεια, ἀπέβαλον πᾶσαν πίστιν, καὶ, μὴ δυνάμεναι τοῦ λοιποῦ νὰ δανείζωνται ἐπ' οὐδενὶ τόκῳ, ἀπεκήρυξαν ἀνερυθριάστως χρεωκοπίαν.

Πρὸς τί π. χ. ἡ Ἱσπανία, χώρα φυλασσομένη φυσικῶς ὑπὸ δύο θαλασσῶν καὶ ὑπὸ ὑψηλοτάτων ὀρέων ἀπὸ πάσης ξένης ἐπιδρομῆς, — πρὸς τί, λέγομεν, ἡ χώρα αὕτη ἐπεβάλετο νὰ καταρτίσῃ διὰ δανείων στρατὸν πολυδάπανον, ἀντὶ τοῦ κατασκευάζειν ὁδοὺς, διώρυγας καὶ σιδηροδρόμους, δι' ὧν ἠδύνατο νὰ πλουτήσῃ καὶ νὰ ἀναλάβῃ τὴν προτέραν οἰκείαν εὐκλεᾶ θέσιν μεταξὺ τῶν μεγάλων ἐθνῶν; Εἰς τί δὲ ἐχρησίμευσεν αὐτῇ ὁ πολυάριθμος οὗτος στρατὸς, εἰμὴ εἰς τὸ ἐκτρέφειν τὰς ἐπαναστάσεις καὶ τὰ pronunciamentos τῶν στρατηγῶν, καὶ ἀναῤῥιπίζειν τοὺς ἐμφυλίους πολέμους, οἵτινες κατηρίμωσαν τὴν πατρίδα ἀμονεστάτην ταύτην χερσόνησον; — Τίνος ἕνεκα ἡ Τουρκία, ἧς ἡ ἀκεραιότης εἶναι ἠσφαλισμένη διὰ συνθηκῶν ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, τῆς Γαλλίας, τῆς Ῥωσσίας, τῆς Μεγάλης Βρεττανίας, τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Σαρδηνίας, τίς, λέγομεν, ἡ ἀνάγκη, ἧς ἕνεκα οὐ μόνον ἐξήντλησεν αὕτη τοὺς πόρους τῶν λαῶν αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ κατεχρεώθη ὡς οὐδέποτε οὐδὲν ἄλλο τι ἔθνος, ὅπως καταπλήξῃ τὴν Εὐρώπην διὰ τῶν πολυαρίθμων αὐτῆς στρατῶν καὶ τῆς καταρτίσεως στόλου πάντως ἀνωφελοῦς, χρησιμεύσαντος αὐτῇ μόνον πρὸς καταστολὴν τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Κρήτης, καὶ τοῦτο χάριν τῶν ἐν αὐτῷ ὑπηρετούντων Ἄγγλων μισθοφόρων ἀξιωματικῶν καὶ ναυτῶν, ἀντὶ τοῦ φροντίζειν πρὸ παντὸς ἄλλου ὅπως ἐκτελέσῃ ἀκριβῶς τὰς ὑποχρεώσεις, ἃς πανδήμως ἀνέλαβε διὰ τοῦ ἐνάτου ἄρθρου τοῦ Χάττι Χουμαγιοὺν τῇ 18 φεβρουαρίου τοῦ 1856 ἔτους;

Πρὸς τί ἡ Αἴγυπτος, ἥτις ἠδύνατο νὰ ἦναι πλουσιωτάτη καὶ εὐδαιμονεστάτη χώρα τῆς γῆς, ἔκρινε νὰ μιμηθῇ τυφλῶς καὶ δουλικῶς τὰς ἀπονενοημένας σπαταλας τῆς Τουρκίας, αἵτινες ἤγαγον αὐτὴν παρὰ τὰ χείλη τοῦ βαράθρου, ἐν οὗ τῷ βυθῷ κεῖται ἤδη ἐκείνη;

Ἐὰν δὲ ἡ Πρωσσία μὴ ἀναστείλῃ ἐγκαίρως τὰς φοβερὰς πολεμικὰς ἀσκήσεις καὶ προπαρασκευὰς, πῶς θὰ δυνηθῇ νὰ ἐξοικονομήσῃ τὰς ἀπὸ τούτων ἀκαταλογίστους δαπάνας πρὸς διατήρησιν τοιούτου στρατοῦ καὶ τοιαύτης δυσαναλόγου πρὸς τὰς προσόδους αὐτῆς ναυτικῆς δυνάμεως; Ποῦ δὲ θὰ παρασύρῃ ἡ Πρωσσία πάντα τὰ ἔθνη, τὴν Ῥωσσίαν, τὴν Αὐστρίαν, τὸ Βέλγιον, τὴν Γαλλίαν, τὴν Ὁλλανδίαν, τὴν Ἰταλίαν, ἅτινα διαμιλλώμενα πρὸς αὐτὴν περὶ στόλους καὶ στρατοὺς, ἀντιφιλοτιμοῦνται ἵνα μὴ ὑστερῶσι μηδεμιᾶς νεωτέρας στρατιωτικῆς ἢ ναυτικῆς βελτιώσεως;

Πρὸς τὸ παρὸν ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος ὑπερπληροῦσι τὰς ὑπογείους ἀποθήκας τῆς Γαλλικῆς Τραπέζης, τὸ χάρτινον αὐτῆς νόμισμα προτιμᾶται τοῦ μεταλλικοῦ, τὸ δὲ 5 0/0 ὑπερέβη ἤδη τὸ ἰσότιμον. Ἀλλ' ὅμως ἐὰν μόνον ὁ Βισμὰρκ συνοφρυώσηται καὶ ἀνασπάσῃ τὸν μύστακα, εὐθὺς οἱ κεφαλαιοῦχοι, ὑπὸ πανικοῦ καταλαμβανόμενοι, θὰ σπεύσωσι νὰ πωλήσωσι τὰ χρεώγραφα τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν καὶ ἀνταλλάξωσι τὰ χαρτονομίσματα πρὸς χρυσόν.

Ἡ παντελὴς χρεωκοπία, ὑφ' ἧς ἀπειλοῦνται ἡ Ἱσπανία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τουρκία ἐπικρέμαται ἄρα νῦν ὡς τὸ ξίφος τοῦ Δαμοκλέους πᾶσι τοῖς ἔθνεσι μικροῖς τε καὶ μεγάλοις. Ὁ δὲ κίνδυνος οὗτος δὲν θὰ ἐκλείψῃ, εἰμὴ ὅταν οἱ ἀδικούμενοι λαοὶ κατορθώσωσι νὰ πείσωσι τοὺς κυβερνῶντας περὶ τῆς κατεπειγούσης ἐλαττώσεως τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν ναυτικῶν παρασκευῶν· ἐπειδὴ αἱ φοβεραὶ αὗται στρατολογίαι καὶ ἐξοπλίσεις εἶναι δεινὸς ἀναχρονισμὸς πρὸς τὴν ἐπέκτασιν τῶν σιδηροδρόμων, τῆς ἀτμοπλοΐας, τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ καθόλου πρὸς τὸν πολιτισμὸν τῆς ἀνθρωπότητος κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα.

Ἐλπίζομεν δὲ ὅτι ἡ ἡμέρα αὕτη δὲν εἶναι μακράν. Ἐπειδὴ ἡ ὑπερβολὴ τῶν μονίμων στρατῶν παρεξετράπη εἰς τὴν ἐσχάτην κατάχρησιν, οἱ δὲ πολῖται πάντων τῶν ἐθνῶν ἀνθαμιλλωμένων πρὸς τοὺς Πρώσσους, βιάζονται νὰ καταλείπωσι τὰ εἰρηνικὰ αὐτῶν ἔργα, ὅπως ἀσκῶνται τὰ στρατιωτικὰ, ἢ μᾶλλον ὅπως ἐκμανθάνωσι τὴν τέχνην τοῦ ἀλληλοκτονεῖν.

Ἐὰν δὲ ἡ ἡμέρα αὕτη μὴ ἤγκικεν ἔτι, ἀποδοτέον τοῦτο εἰς τὴν κακὴν ἕξιν τῶν κυβερνήσεων καὶ εἰς τὴν ἀπληστίαν τῶν πρακτόρων τῆς πίστεως. Ἐπειδὴ, ἐὰν οἱ πράκτορες τῆς νέας ταύτης δυνάμεως τῶν νεωτέρων κοινωνιῶν, δηλαδὴ αἱ τράπεζαι, ἐδάνειζον τὰ χρήματα αὐτῶν μόνον ἐπὶ νομίμοις τόκοις καὶ ἐπὶ ἐνεχύροις ἀσφαλέσιν, ἐὰν δηλαδὴ ἐδάνειζον πρὸς ἐκτέλεσιν μεγάλων προσοδοφόρων δημοσίων ἔργων καὶ πρὸς βελτίωσιν τῆς παγκοσμίου συγκοινωνίας καὶ εὐημερίας· ἐὰν ἐδάνειζον τέλος μόνον ταῖς κυβερνήσεσιν, ὧν οἱ

ΕΛΕΦΑΣ ΠΡΟΣΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ ΥΠΟ ΤΙΓΡΙΔΟΣ.

προϋπολογισμοὶ βασίζονται οὐχὶ ἐπὶ εἰσοδημάτων ἀβεβαίων, ἀλλ' ἐπὶ προσόδων ἀληθῶν καὶ ἀσφαλῶν, αἱ κυβερνήσεις αἱ περιφρονοῦσαι νῦν τὰς νέας ταύτας ἰδέας, θὰ ἐβιάζοντο νὰ ὑφιστῶνται τοὺς ἀπολύτους περὶ τῆς πίστιν ὅρους καὶ νὰ ὁμολογῶσιν ἑαυτὰς ἡττημένας ὑπὸ τῶν ἀκαταδάντων αὐτῆς κανόνων.

Ὡς γνωστὸν δύο ὑπάρχουσιν ἰσορροπίαι διέπουσαι τὰ τῆς Εὐρώπης· δυστυχῶς ὅμως ἀμφότεραι ἐξελεγχθεῖσαι ψευδεῖς. Ἡ πρώτη, ἡ πολιτική, κατεστράφη ἀπὸ τοῦ 1815-1871. Ἡ δευτέρα, ἡ λεγομένη ἰσορροπία τῶν προϋπολογισμῶν, ἀποτελεῖται οὐχὶ ἐκ τοῦ καταλογισμοῦ τῶν δαπανῶν πρὸς τὰς δημοσίας προσόδους, ἀλλ' ἐκ τῆς ἐκ τῶν προτέρων προεξαιρέσεως τῶν φόρων, δυνάμει τῶν πρὸς πίστωσιν ψηφισμάτων, οὐδεμίαν ἔχουσαν ἀναλογίαν πρὸς τὰς ἀληθεῖς εἰσπράξεις τῶν καθεστώτων φόρων.

Οὕτω δὲ καταχρηστικῶς παρεκτρεπόμενον τοῦ προορισμοῦ τὸ Δάνειον διαστρέφει τοὺς κυρίους προϋπολογισμούς, οἵτινες σύγκεινται πάντες ἐκ τῶν ἑξῆς τριῶν στοιχείων· ἤτοι

1ον, ἐκ τοῦ χρέους, ὅπερ παριστᾷ τὸ Παρελθόν.

2ον, ἐκ τῶν δαπανῶν, αἵτινες παριστῶσι τὸ Ἐνεστὼς, καὶ

3ον, ἐκ τῶν προκαταβολῶν, αἵτινες παριστῶσι τὸ Μέλλον.

Ἡ κατάλυσις τοῦ χρέους καὶ ἡ ἔκτισις τῶν δαπανῶν ἔπρεπε νὰ γίνηται μόνον διὰ τοῦ φόρου. Τὸ δὲ Δάνειον ἔπρεπε νὰ ἐπαρκῇ εἰς τὰς προκαταβολὰς ἤτοι εἰς τὰς δαπάνας τῶν δημοσίων ἔργων, ἀποτεταγμένων ἵν' αὐξήσωσι τὰς μελλούσας προσόδους τῆς δανειζομένης κυβερνήσεως. Οὕτω δὲ, τοῦ φόρου καὶ τοῦ δανείου πληροῦντος ἑκάστου ἴδιον σκοπὸν, οὐδεὶς θὰ ἐπέκειτο φόβος μὴ τὰ ἔθνη καταχρασθῶσι τὴν πίστιν· ἐπειδὴ τότε ἐφ' ὅσον μάλιστα θὰ ἐδανείζοντο ἐπὶ τοσοῦτο μᾶλλον θὰ ἐπλούτουν ταχέως, ἐν ᾧ ἐν τῷ παρόντι συμβαίνει τοῖς πλείστοις πάντως τὸ ἐναντίον, ἤτοι ἐφ' ὅσον μᾶλλον δανείζονται ἐπὶ τοσοῦτον περιέρχονται εἰς ἀμηχανίαν καὶ τέλος χρεωκοποῦσι.

Τὸ κακὸν, ὡς βλέπομεν, εἶναι καθ' ἑαυτὸ δεινὸν, ἀλλὰ κινδυνεύει νὰ δεινωθῇ ἔτι μᾶλλον· διότι αἱ δανειζόμεναι κυβερνήσεις, ἀφ' οὗ ἀπεγύμνωσαν τοὺς φορολογουμένους αὐτῶν ὑπηκόους διὰ παντοίων φόρων, κατεβρόχθισαν καὶ τὰς οἰκονομίας τῶν μικρῶν δανειστῶν, καὶ κατέστρεψαν μυριάδας ἰδίων καὶ ξένων ὑπηκόων.

Αἱ οἰκονομικαὶ αὗται καταστροφαὶ καταδεικνύουσιν ἄρα τὴν ἀνάγκην γενικῆς ἀναμορφώσεως τῆς διεθνοῦς πίστεως διὰ τῆς δημιουργίας καθολικῆς τινος πιστωτικῆς τραπέζης, ὀνομαζομένης ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ.

Κύριος σκοπὸς τῆς παγκοσμίου ταύτης τραπέζης ἔσται τὸ δανείζειν εἰς τὰς κυβερνήσεις, ὡς αἱ συνήθεις τράπεζαι δανείζουσιν εἰς τοὺς ἰδιώτας. Καὶ ὡς αἱ κοιναὶ τράπεζαι, πρὶν ἢ χορηγήσωσι πίστιν εἴς τινα ἔμπορον ἢ βιομήχανον, πληροφοροῦνται πρῶτον πῶς ἔχουσι τὰ πράγματα αὐτοῦ, τί ὀφείλει καὶ τί ὀφείλεται αὐτῷ, οὕτως ἡ τράπεζα αὕτη δέον. πρὶν ἢ δανείσῃ εἴς τινα κυβέρνησιν, νὰ μάθῃ εἰς τί αὕτη προτίθεται νὰ δαπανήσῃ τὰ δανειζόμενα, αὐστηρῶς προξελεγχθέντων τῶν αὐτῆς προϋπολογισμῶν, οὕτως ὥστε οἱ τοῦ δανείου τούτου συμμετέχοντες ἰδιῶται νὰ ὦσι βέβαιοι περὶ τῆς ἀσφαλείας τῶν κεφαλαίων καὶ τῶν τόκων αὐτῶν.

Ἀλλ' ὅταν ἡ Διεθνὴς αὕτη Τράπεζα ἀρνηθῇ νὰ δανείσῃ χρήματα, δι' ἔλλειψιν νομίμων καθαρῶν ἀσφαλειῶν ἠθικῶν τε καὶ ὑλικῶν εἰς τὴν Ἱσπανίαν, εἰς τὴν Περουβίαν ἢ εἰς τὴν Τουρκίαν, ποῖος τραπεζίτης ἢ ἰδιώτης, ἔστω καὶ πλουσιώτατος, θὰ τολμήσῃ νὰ προσενέγκῃ δάνειον εἰς ἔθνος ἀποκεκηρυγμένον μὴ ἀξιόχρεων.

— Οὐδείς!

Ἐὰν ἡ τράπεζα αὕτη τῶν ἐθνῶν καθίσταται πρὸ τριάκοντα ἐτῶν, ἀφότου δηλαδὴ ἡ διεθνὴς πίστις ἐξηπλώθη πανταχόσε, πλεῖστα τοκογλυφίας δάνεια δὲν θὰ εὕρισκον δανειστὰς καὶ ἠδύναντο νὰ προληφθῶσι πλῆθος ἀθρόως ἐπελθουσῶν καταστροφῶν.

Ἡ τράπεζα ἄρα τῶν ἐθνῶν, καταπαύουσα τὸ σκάνδαλον τῶν δανειακῶν δανείων καὶ τῆς χρεωκοπίας τῶν ἐθνῶν, ταχέως θὰ ἀναγκάσῃ τὰς μᾶλλον ὀπισθοδρομικὰς κυβερνήσεις ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς τὴν νέαν ὁδὸν, ἣν ἔταμον τὰ ἐργατικὰ ἔθνη.

ΤΟΥ ΓΕΡΟΜΟΥΤΡΟΥ Η ΚΟΡΗ,

ΠΟΙΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ.

Τοῦ Γερομούτρου στείλανε φερμάνι ἀπὸ τὴν Πόλι,
Καὶ τὸ διαβάζει ὁ Χότσας του, καὶ ὁ Γερομοῦτρος κλαίγει.
— Σὲ σένα, Βουλγαριᾶς Σπαχῆ, σὲ σένα, Γερομοῦτρο.
Ζώσου τὸ δημισκὶ σπαθὶ καὶ σέλλωσ' ἄλογό σου,
Καὶ σύρε ναῦρης τὸν πασᾶ, τὸν πρῶτο τὸ Βεζύρη,
Ποῦ πολεμᾷ τὸ Μόσκοβο στῆς Ἀδριανὲς τὸν κάμπο.
Ὁ Γερομοῦτρος τἄκουσε, βαρειὰ τοῦ κακοφάνη.
Μιὰ κόρην εἶχε λιγερὴ, τοῦ γυιοῦ του θυγατέρα,
Τοῦ γυιοῦ του τοῦ μονάκριβου, ποῦ σκότωσαν οἱ κλέφταις.
Γραμμένα εἶχε στὸ πρόσωπο τ' ἀπρίλη τὰ λουλούδια,
Δροσάτη σὰν τὴν ἄνοιξη, ψηλὴ σὰν κυπαρίσσι.
— Τ' ἔχεις, παπποῦ, καὶ θλίβεσαι καὶ κλαῖς φαρμακωμένα;
Μὴν ἦλθαν κλέφταις 'στὰ χωριὰ καὶ σ' ἔκαψαν τὰ σπίτια,
Ἢ ὁ μαῦρός σου μὴ ἀρρώστησεν ὁ πολυαγαπημένος;
— Δὲν ἦλθαν κλέφταις 'στὰ χωριὰ, δὲν μ' ἔκαψαν τὰ σπίτια,
Καὶ ὁ μαῦρος δὲν μοῦ ἀρρώστησεν ὁ πολυαγαπημένος.
Μοῦ στείλανε φαρμακερὸ φερμάνι ἀπὸ τὴν Πόλη,
Μοῦ λὲν νὰ ζώσω τὸ σπαθὶ, τὸν μαῦρο νὰ σελλώσω,
Νὰ πάγω ναῦρω τὸν πασᾶ, τὸν πρῶτο τὸ Βεζύρη,
Ποῦ πολεμᾷ τὸν Μόσκοβο στῆς Ἀδριανὲς τὸν κάμπο,
Κ' ἐγὼ 'μαι γέρος, κόρη μου, γέρος καὶ παθισμένος,
Δὲν ἔχω χέρια γιὰ σπαθὶ καὶ πλάτες γιὰ τὸν μαῦρο.
— Ἐγὼ γιὰ σένα ζώνομαι, παπποῦ, τὸ δημισκί σου,
Τἀκριβοταγισμένο σου ἐγὼ καβαλλικεύω.
Δός μου τοῦ γυιοῦ σου τ' ἄρματα καὶ τὰ χρυσᾶ τσαπράζια,
Ταῖς καπνισταῖς πιστόλαις του καὶ τὸ βαρὺ τουφέκι.
Καὶ 'στὸν πασᾶ, 'στὴν Ἀδριανὲ, ἐπῆγε ἁρματωμένη,
Ἁρματωμένη 'σὰν τοὺς νιοὺς, 'σὰν τἄξια παλλικάρια.
Ἐκεῖ ποῦ ἡ κόρη ἀδιάβαινε παραμερεῦσαν ὅλοι·
Χαρὰ 'τὸν νιὸν, ἐλέγανε, τὸν γυιὸ τοῦ Γερομούτρου,
Πῶχει τὸν μαῦρο γλήγορο καὶ τ' ἄρματα ἀσημένια.
Πασᾶ τὴν κόρη ἐκάμανε 'στὸν πόλεμο τὸν πρῶτο,
Στὸν πόλεμο τὸν δεύτερον ἐγίνηκε Βεζύρης.
Κἀνεὶς δὲν τὴν ἐγνώρισε τὴν ἀνδρειωμένη κόρη·

Ὁ γυιὸς τοῦ Καπετάνπασα δὲν τρώγει, δὲν κοιμᾶται.
Πιάνει καὶ γράφει μιὰ γραφὴ καὶ τὴν ξεπροβοδάει.
— Ἀφέντα μου, πατέρα μου, τῆς θάλασσας ἀφέντη,
Φοβοῦμαι καὶ ὁ Βεζύρης μας δὲν εἶναι ἐκεὶς ποῦ δείχνει,
Γιατὶ ἔχει πάτημα ἀλαφρὸ καὶ πρόσωπο δροσάτο.
Σὰν νἄχω κἄτι μέσα μου, μοῦ λέει πῶς εἶναι κόρη.
— Ὀμέρη μου, λεβέντη μου, βλαστάρι τῆς καρδιᾶς μου,
Ἐσὺ ἔχεις κἄτι μέσα σου ποῦ μοιάζει σὰν ἀγάπη.
Ἔβγα μὲ τὸν Βεζύρη σου νὰ ρίζεται τὴν πέτρα.
Ἂν σὲ διαβῇ, παλέψετε 'στὰ τρυφερὰ χορτάρια.
Μὰ ἂν διῇς τἀχόρτα νὰ στρωθοῦν ἀπὸ τὸ πέσιμό σου,
Σύρτε νὰ κολυμβέσετε 'στὸ δροσερὸ ποτάμι.
Ῥίχνουν τὴν πέτρα· ἡ λιγερὴ μακρύτερα τὴν ρίχνει·
Παλεύουνε, καὶ ἡ λιγερὴ τῆς γῆς τὰ χόρτα στρώνει·
Ἐπῆγαν 'στὸ κολύμβημα, στὸ δροσερὸ ποτάμι,
Καὶ ἐκεῖ ποῦ ξεθηλύκοναν τὰ ὁλόχρυσα γελέκια,
Ἁρματωμένος ἔφθασε τρεχάτος καβαλλάρης.
— Κακοὶ γειτόνοι πάτησαν τὰ σπίτια τοῦ παπποῦ σου,
Καὶ χίλιοι ἐδὼ καὶ χίλιοι ἐκεῖ, ἑφτὰ χιλιάδες ὅλοι,
Ἁρπάζουν γιδοπρόβατα καὶ καῖνε τὰ χωριά σου.
Ὁ Γερομοῦτρος πολεμᾷ στὸ κάστρο του κλεισμένος. —
Ἁρπάζει ἡ κόρη τὸ σπαθὶ, 'στὸν μαῦρον ἀναβαίνει,
Καὶ ἀγέρας εἰς τὴν πλάτη της χρυσᾶ μαλλιὰ ἀνεμίζει.
Ὀγλήγορη 'σὰν ἀστραπὴ διαβαίνει τὸ ποτάμι,
Καὶ τὸν Ὀμέρη χαιρετᾷ γυρνόντας τὸ κεφάλι.
— Σ' ἐνίκησα 'στὸ πάλεμα, σ' ἐνίκησα 'στὴν πέτρα,
Μὰ 'στὸ ποτάμι, Ὀμέρη μου... εἰπὲ πῶς ὠνειρεύθης.
Κεντάει τὸν μαῦρο 'ς τὴν κοιλιὰ καὶ χάνεται 'στὴ σκόνη.

Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Ἡ ἐπισυνημμένη εἰκὼν παριστᾷ τὸν λιμένα καὶ τὴν ἄποψιν τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης, ἐν ᾗ συνέβη ἐσχάτως ὁ ἀπευκταῖος φόνος τῶν προξένων τῆς Γερμανίας καὶ Γαλλίας Ἄββοτ καὶ Μουλέν.

Ἡ πόλις αὕτη, ἐκτισμένη ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, ὠνομάζετο τὸ πάλαι Θέρμη. Καταστραφεῖσα πολλάκις, ἀνεκτίσθη ταχέως ἕνεκα τῆς εὐφυεστάτης πρὸς ἐμπορίαν γεωγραφικῆς αὐτῆς θέσεως. Διὸ βλέπει τις ἐν αὐτῇ λείψανα παντοίων ἐποχῶν, τείχη κυκλώπια καὶ ἑλληνικὰ, ἀψῖδας καὶ ῥωμαϊκοὺς ναοὺς, βενετικὰ φρούρια καὶ βυζαντινὰς ἐκκλησίας. Τὸ τζαμίον Σακτλῆ, παρ' ᾧ ἐσφάγησαν οἱ ἀτυχεῖς πρόξενοι, εἶναι ἀρχαία τις βυζαντινὴ ἐκκλησία ἐκτισμένη κατὰ τὸ σχέδιον τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἁγίας Σοφίας, μεταβληθεῖσα εἰς τέμενος μωαμεθανικόν.

Ἡ Θεσσαλονίκη εἶναι προωρισμένη ἵνα καταστῇ, ὡς ἡ Μασσαλία, ἡ Τριέστη, τὸ Βρενδήσιον δεσμὸς τοῦ μετὰ τῶν Ἰνδιῶν ἐμπορίου τῆς Εὐρώπης, ἐὰν μὴ σπεύσωμεν νὰ κατασκευάσωμεν ἐν Ἑλλάδι τοὺς ἀναγκαιοτάτους σιδηροδρόμους, ἐπιπῶντες κατὰ μέρος τὸ μεταξὺ τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας ἐμπόριον, καὶ καθιστῶντες οὕτω τὸν Πειραϊᾶ γενικὸν αὐτοῦ ἀφετήριον.

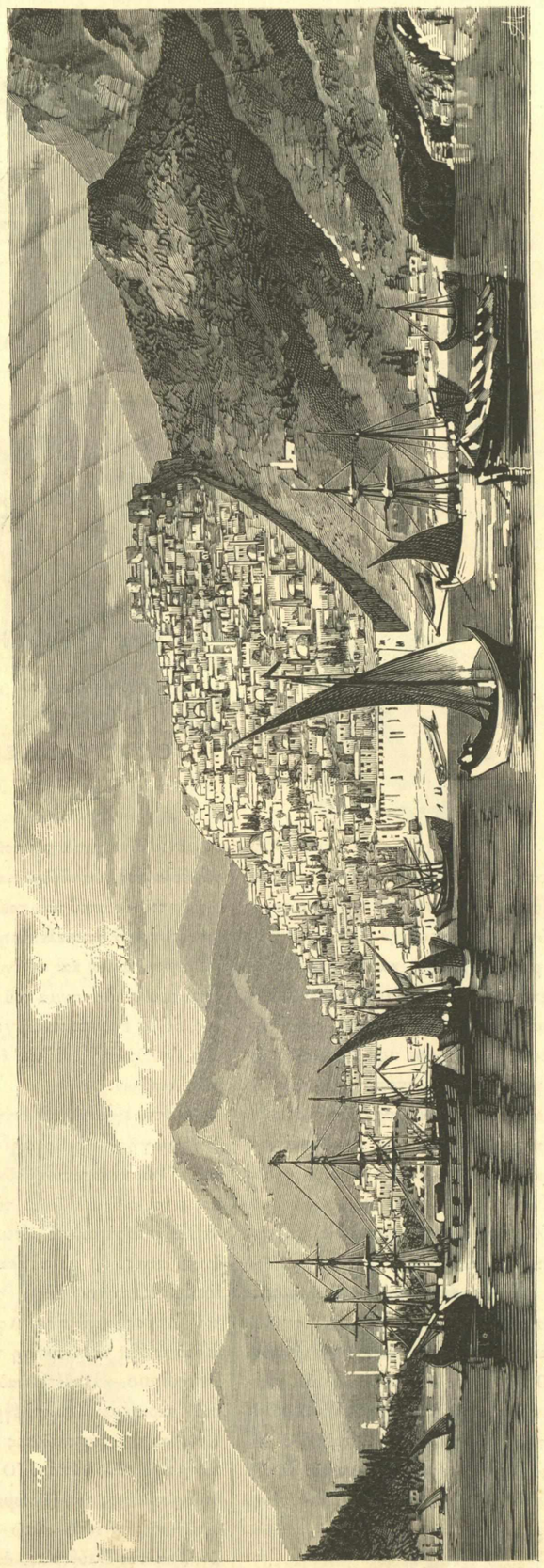

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ. — ΑΠΟΨΙΣ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΙΜΕΝΟΣ.

Η ΝΕΩΤΕΡΑ ΓΛΥΠΤΙΚΗ

A GENIO LUMEN — [ΕΙΚ. 1.]

ΘΟΡΟΥΑΛΔΣΕΝ[1].

Ἀρχομένου τοῦ ἔαρος τοῦ 1805ου ἔτους, ὁ Θορουάλδσεν ἀπετέλεσεν, ὡς εἴδομεν, τὸ ἄριστον καὶ περιφημότατον αὐτοῦ ἀνάγλυφον, τὴν Ἁρπαγὴν τῆς Βρισηΐδος, ὅπερ κατά τινας ἀνέδειξεν αὐτὸν οὐ μόνον ἀνθάμιλλον, ἀλλὰ καὶ ὑπέρτερον τοῦ Κανόβα. « Ὁ Θορουάλδσεν, ἔγραφε περὶ αὐτοῦ ἐκ Ῥώμης ὁ Ζοέγας, κατέστη ἤδη περίφημος, αἱ δὲ παραγγελίαι συρρέουσι πανταχόθεν. Οὐδεμία ὑφίσταται ἤδη ἀμφιβολία ὅτι οὗτος καὶ ὁ Κανόβας εἶναι οἱ ἄριστοι τῶν συγχρόνων ἡμῖν γλυπτῶν. Καθηδύνομαι δὲ βλέπων ἐπιτελουμένην τὴν προῤῥήσίν μου. »

Ἔκτοτε ἐπεσωρεύθησαν ἀληθῶς αἱ παραγγελίαι τοιουτοτρόπως, ὥστε οὐδὲν ἄπορον ἂν παρημελήθη ὁ Ἰάσων. Ὁ Βάκχος, ὁ Ἀπόλλων, ὁ Γανυμήδης τῆς κομήσης Woronzoff ἀπετελέσθησαν τῷ 1805 ἐν ᾧ ὁ Ἰάσων ἦτο ἔτι ἡμιτελής. Δικαιοῖ δὲ τὴν ἄλλως ἀσύγγνωστον ἀμέλειαν ταύτην οὐ μόνον ἰδιοτροπία τις τοῦ τεχνίτου, μὴ θέλοντος, ὡς εἴδομεν, νὰ ἀποχωρισθῇ τοῦ ἀρίστου καὶ πρώτου ἀγάλματος, πρὶν ἢ ἀποτελειώσῃ αὐτὸ κατὰ βούλησιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐν ἔτει 1807 δημοσιευθὲν διάταγμα τοῦ Ναπολέοντος, δι' οὗ ἐγένετο κατάσχεσις πασῶν τῶν ἐν Εὐρώπῃ καθόλου ἰδιοκτησιῶν τῶν Ἄγγλων.

Ἀφότου ἐγνώσθη τὸ ἀνάγλυφον τῆς Ἀπαγωγῆς τῆς Βρισηΐδος πάντες οἱ ἐν Ῥώμῃ παρεπιδημοῦντες ἐπίσημοι ξένοι ἀνθημιλλῶντο τίς πρότερος νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ τεχνίτου ὑπόσχεσιν ἔργου τινός. Ὁ πολυτάλαντος Tortonia ἐζήτησεν αὐτῷ σύμπλεγμα τοῦ Ἄρεος καὶ τῆς Ἀφροδίτης, δι' οὗ ἐπόθει νὰ κοσμήσῃ τὸ μέγαρον Bracciano, καταθέτων αὐτὸ ἀντικρὺ τοῦ περιφήμου συμπλέγματος τοῦ Κανόβα, τοῦ παριστῶντος τὸν Ἡρακλῆ καὶ τὸν Λύκον. Ὁ δ' ἐν Λιβόρνῃ πρόξενος τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν παρήγγειλεν αὐτῷ κολοσσαῖον ἄγαλμα τᾶς ἐλευθερίας, ἀποτεταγμένον ἵνα κοσμήσῃ μίαν τῶν πλατειῶν τῆς πόλεως Οὐασιγκτῶνος. Μάλιστα δὲ ἐθαύμαζεν αὐτὸν ὁ τότε ἐν Ῥώμῃ πρέσβυς τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας βαρῶνος Γουλιέλμος Οὐμβόλδος, πατὴρ τοῦ περιφήμου Ἀλεξάνδρου Οὐμβόλδου, τοῦ συγγραφέως τοῦ Κόσμου, ὅστις πρὸς τοῖς ἄλλοις συνέστησεν αὐτῷ καὶ τὸν Πρῶσσον γλύπτην Rauch, ἐλθόντα ἐκ Βερολίνου ὅπως μαθητεύσῃ παρ' αὐτῷ, καὶ ὅστις ἔμελλε βραδύτερον νὰ ἐγείρῃ ἐν μὲν τῷ Charlottenbourg τὸ περίφημον μαυσωλεῖον τῆς βασιλίσσης Λουΐζης τῆς Πρωσσίας, ἐν δὲ τῷ μέσῳ τῆς κυριωτάτης πλατείας τοῦ Βερολίνου τὸν ἔφιππον ἀνδρίαντα Φρειδερίκου τοῦ Μεγάλου.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς ἐφιλοτιμοῦντο ἵν' ἀπολαύσωσι τῶν ἔργων τοῦ Θορουάλδσεν, ἐν οἷς πρῶτος ὁ διάδοχος τῆς Βαυαρίας Λουδοβῖκος, ὅστις ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν ὑπὲρ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μουσείου τοῦ Μονάχου ἀγορὰν παντὸς ὅ, τι ἄξιον λόγου ἀρχαῖον ἐτύγχανε πωλούμενον τότε ἐν Ῥώμῃ.

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 67.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην σπουδαῖαι ἐξερράγησαν μεταξὺ τοῦ Ναπολέοντος καὶ τοῦ πάππα Πίου τοῦ ἑβδόμου ἔριδες, ὧν ἕνεκεν ἡ μὲν Ῥώμη κατελήφθη ὑπὸ τῶν Γάλλων, ὁ δὲ πάππας μετηνέχθη εἰς Αὐενιῶνα, οἱ δὲ καρδινάλιοι καὶ οἱ τεχνῖται διεσκορπίσθησαν πανταχόσε. Μόνος δὲ ὁ Θορουάλδσεν διετέλεσεν ἐργαζόμενος, καὶ κατεσκεύασε τὸν Ἄρην τὸν Εἰρηνευτὴν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας, καὶ τὸ πρόπλασμα τοῦ Ἀδώνιδος οὗτινος τὸ μαρμάρινον ἀντίτυπον, ἀποτελεσθὲν μόνον τῷ 1832, νομίζεται ἀριστούργημα χάριτος καὶ ἀρχαϊκῆς ἀφελείας. Εὑρίσκεται δὲ νῦν ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου. [Εἰκ. 8.]

Η ΑΥΓΗ. — ΕΙΚ. 5.

Ἡ περὶ τὴν τέχνην ἐνδελεχὴς σπουδὴ δὲν ἀπεῖργε τὸν Θορουάλδσεν τοῦ φοιτᾷν εἰς τοὺς θιάσους τῆς ἀρίστης τῆς Ῥώμης κοινωνίας, καὶ μάλιστα εἰς τὸν οἶκον τοῦ φιλοκάλου καὶ τεχνογνώστου Γουλιέλμου τοῦ Οὐμβόλδου, ἔνθα συνετύγχανε καὶ τῷ φίλῳ καὶ συμπολίτῃ αὐτοῦ Ζοέγᾳ, τῷ ζωγράφῳ Καμουσίνῃ, καὶ τῇ Κυρίᾳ Brun, γνωστῇ ποιητρίᾳ καὶ φίλῃ τοῦ καλοῦ, ἥτις ἐγένετο ἄλλοτε χρησιμωτάτη τῷ μαθητεύοντι τεχνίτῃ. Οὗτος δ' εὐγνωμονῶν ἀνθ' ὧν εὐηργετήθη παρὰ τῆς μητρὸς, ἐδίδασκε τὴν εὐφυεστάτην καὶ ἀξιέραστον αὐτῆς θυγατέρα Ἴδαν τὴν ἰχνογραφίαν, καὶ ἐξειργάσατο ἐκ μαρμάρου τὴν προτομὴν αὐτῆς, θαυμάζων τὴν ἀφέλειαν, τὸ κάλλος καὶ τὰς ποικίλας χάριτας τῆς νεάνιδος.

Ἐν ἔτει 1808 ἡ ἐν Ῥώμῃ Ἀκαδημία τοῦ Ἁγίου Λουκᾶ ἀνηγόρευσεν Accademico di merito τὸν

Η ΨΥΧΗ. — ΕΙΚ. 2.

Θορουάλδσεν, ὅστις παρουσίασε κατὸ τὴν τῆς ὑποδοχῆς αὐτοῦ τελετὴν τὸ περίφημον καὶ πολλάκις ἐκτυπωθὲν ἀνάγλυφον A genio lumen, ἀπεικάζον τὴν Τέχνην, ἑτοιμαζομένην ἵνα διαγράψῃ τι, ὅτε τὸ δαιμόνιον καταφθάνον ἐπιχέει ἐν τῷ λυχνίῳ τὸ ἔλαιον τῆς ἐπινοίας. [Ἰδ. εἰκ. 1.]

Ἀπὸ τοῦ 1809 μέχρι τοῦ 1815 ὁ Θορουάλδσεν ἀπετέλεσε πολλὰ ἄλλα ἔργα, ὧν περιφημότατα εἶναι ὁ Ἕκτωρ παρὰ τῷ Πάριδι καὶ τῇ Ἑλένῃ, ὁ Ἔρως ἀναζωογονῶν τὴν λιποθυμοῦσαν Ψυχὴν, καὶ τὸ ὡραῖον ἄγαλμα τῆς Ψυχῆς μόνης. [Εἰκ. 2.]

Η ΕΛΠΙΣ. — ΕΙΚ. 4.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνέβη πυρκαϊά τις μεγάλη ἐν Χριστιανίᾳ ἀποτεφρώσασα καὶ τὸ Christianborg. Ἡ δανικὴ κυβέρνησις, ἐπιχειρήσασα τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ μνημείου, ἀνέθηκε τῷ Θορουάλδσεν τὴν δημιουργίαν τεσσάρων στρογγύλων ἀναγλύφων παριστώντων τὸν Προμηθέα καὶ τὴν Ἀθηνᾶν, τὸν Ἡρακλέα καὶ τὴν Ἥβην, τὸν Ἀσκληπιὸν καὶ τὴν Ὑγείαν, τὸν Δία καὶ τὴν Νέμεσιν.

Ἡ φήμη τοῦ Θορουάλδσεν διετέλει αὐξάνουσα ὁσημέραι, οἱ δὲ Δανοὶ, δικαίως ὑπερηφανευόμενοι ἐπὶ τοιούτῳ συμπολίτῃ, ἤρξαντο νὰ ποθῶσι τὴν ἐπάνοδον εἰς τὴν πατρίδα ἐκείνου, ὅστις, καταλιπὼν νέος καὶ ἄγνωστος αὐτὴν, κατέστη ἤδη ἐκ τῶν περιφημοτάτων ἀνδρῶν τοῦ αἰῶνος. Ἐξευρεθέντος δὲ τυχαίως τότε καὶ λατομείου μαρμάρων ἐν Νορβεγίᾳ, ὁ διάδοχος τοῦ δανικοῦ θρόνου ἐδράξατο τῆς

Η ΝΥΞ. — ΕΙΚ. 3.

περιστάσεως ὅπως γράψῃ πρὸς τὸν Θορουάλδσεν καὶ προσκαλέσῃ αὐτὸν ἐπί τινα χρόνον ἐν Κοπεγχάγῃ. Οὗτος δὲ, ποθῶν τὸ καθ' ἑαυτὸν ἵνα ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα, κατένευσε, καὶ ἦτο ἤδη ἕτοιμος ἵν' ἀφήσῃ τὴν Ῥώμην, ὅτε ἠναγκάσθη νὰ παραιτηθῇ τῆς ὁδοιπορίας, ἕνεκα σπουδαιοτάτης τινος παρεμπεσούσης παραγγελίας.

Κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας ἡ ἐν Ῥώμῃ Γαλλικὴ Ἀκαδημία προσεκλήθη ἵνα κοσμήσῃ ἐπειγόντως καὶ μετὰ πάσης δυνατῆς μεγαλοπρεπείας τὸ μέγα παλάτιον τοῦ Κυριναλίου ὅρους πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ αὐτοκράτορος Ναπολέοντος τοῦ πρώτου, κατερχομένου εἰς Ῥώμην ἐν ἀπάσῃ αὐτοῦ τῇ δόξῃ. Ὁ ἀρχιτέκτων Στὲρν παρεκάλεσε τὸν Θορουάλδσεν νὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐπεξεργασίαν τῶν ἀναγλύφων τοῦ ζωοφόρου τῆς μεγάλης αἰθούσης τῆς ὑποδοχῆς.

Ὁ γλύπτης ἐπεβάλετο νὰ παραστήσῃ ἐπὶ τὸ ἀλληγορικώτερον τὴν εἴσοδον τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Βαβυλῶνα, καὶ ἐδημιούργησεν ἔργον ὄντως μέγα καὶ ἐμβριθέστατον, ἀναμιμνῆσκον τὸν θαυμάσιον ζωοφόρον τοῦ Παρθενῶνος, καὶ τυχὸν γενικῆς ἐπευφημίας· διὸ καὶ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπωνόμασαν τὸν τεχνίτην πατριάρχην τῶν ἀναγλύφων.

Ἡ εἴσοδος τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς τὴν Βαβυλῶνα εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων καὶ μεγίστων ἔργων τοῦ Θορουάλδσεν. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο ἀποτετα-μένον ἵνα βλέπηται μακρόθεν, ὁ τεχνίτης ἐπειγόμενος ὑπετύπωσεν αὐτὸ ἀδρομερῶς καὶ ἀμφιλαβῶς, ἐφαπτόμενος ἀκροθιγῶς μόνον τῶν καθ' ἕκαστα, οὕτως ὥστε οἱ ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἰδόντες τὰ προσπλάσματα, δὲν διετέθησαν εὐνοϊκῶς πρὸς τὸ ἔργον. Ἀλλ' ὅτε τὰ ἀπαρτίζοντα τὸν πελώριον ζωοφόρον τμήματα, συναρμοσθέντα εἰς ἐναρμόνιόν τι σύνολον, μετεωρίσθησαν εἰς τὴν οἰκείαν θέσιν, ὑπερηκόντισαν τὰς προσδοκίας τῶν εἰδημόνων, ἀνακηρυττόντων ἤδη τὸ μεγαλούργημα ἀνθάμιλλον τῆς παναθηναϊκῆς πομπῆς τοῦ Παρθενῶνος. [Εἰκ. 9.]

Τὸ ἔργον ἔμελλε νὰ πληρωθῇ αὐτῷ 300,000 φράγκων. Ἀλλ' ὁ τεχνίτης ἔλαβε μόνον τὸ ἥμισυ τοῦ ποσοῦ τούτου· ἐπειδή, πρὶν ἢ προφθάσῃ νὰ ἐκτελέσῃ αὐτὸ ἐπὶ μαρμάρου, ὁ Ναπολέων ἐξωρίσθη εἰς τὴν νῆσον Ἕλβαν. Ἐπειδὴ δὲ οἱ Βουρβῶναι δὲν ἠθέλησαν νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἀποτελείωσιν ἔργου σκοποῦντος τὴν ἀποθέωσιν τοῦ Νέου Ἀλεξάνδρου, ὁ τεχνίτης ἀμηχανῶν ἀπετάθη πρὸς πολλοὺς ἡγεμόνας, προτείνων ἵνα δώσῃ τὸν ζωοφόρον τῷ χορηγήσοντι τὰ πρὸς ἀποτελείωσιν αὐτοῦ ἐπὶ μαρμάρου ἀναγκαῖα χρήματα. Ἀλλὰ, μὴ ἐπιτυχῶν τοῦ ποθουμένου παρὰ μηδεμιᾷ κυβερνήσει, ἠναγκάσθη τέλος ἵνα παραχωρήσῃ αὐτὸν εἰς τὸν φιλότεχνον καὶ πλούσιον κόμητα Σομμαρίβαν ἀντὶ ἑκατὸν χιλιάδων φράγκων. Ταὐτοχρόνως δὲ ἔλαβεν ἐκμαγεῖον ἐκ γύψου ὑπὲρ τῆς δανικῆς κυβερνήσεως, ἥτις δὲν ἠδύνατο τότε νὰ δαπανήσῃ πλείονα πρὸς ἀγορὰν τοῦ πρωτοτύπου. Πολλῷ δ' ὕστερον ἐξετέλεσεν αὐτὸ ἐκ μαρμάρου ὑπὲρ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες κατέθηκαν αὐτὸ εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Χριστιανβόργ.

Ἐν ἔτει 1815 ὁ τεχνίτης ἀπετέλεσεν ἕτερα τέσσαρα σπουδαῖα ἀνάγλυφα· τὸ Ἐργαστήριον τοῦ Ἡφαίστου, ἐν ᾧ βλέπει τις, συγκεκροτημένους ἐν ταῖς χαριεστάταις στάσεσι παρὰ τῷ θεῷ, τὴν Ἀφροδίτην,

Ο ΛΕΩΝ ΤΗΣ ΛΟΥΧΕΡΝΗΣ. — ΕΙΚ. 6.

τὸν Ἔρωτα καὶ τὸν Ἄρην· τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Πρίαμον, ἔργον σοφὸν καὶ μέγα, νομιζόμενον ὑπὸ πολλῶν ἀριστούργημα τοῦ Θορουάλδσεν· τέλος δὲ τὰ διαβεβοημένα ἐμβλήματα, ἢ στρογγύλα ἀνάγλυφα (medaillons) τῆς Αὐγῆς καὶ τῆς Νυκτός. Τοῦ τελευταίου τούτου τὴν ἐπίνοιαν λαβὼν ὁ τεχνίτης κατά τινα ἄϋπνον νύκτα, ἐξετέλεσε μετ' ἐμπειρίας ἀπταίστου ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ. Τὸ ἔργον εἶναι ἀληθὲς προϊὸν ἐξαλλου καλλιτεχνικῆς ἐμπνεύσεως. Ἡ θεὰ τοῦ σκότους, ἐξακοντιζομένη εἰς τὸν αἰθέρα ἐλαφροτάτη ὡς νυκτιπόλον πτηνόν, ἀφίπταται ἀποφέρουσα ἐν ταῖς ἀγκάλαις τὰ δύο αὐτῆς τέκνα, τὸν Ὕπνον καὶ τὸν Θάνατον. Τὸ στρογγύλον ἀνάγλυφον σύμπλεγμα τῆς Αὐγῆς, ἰσομέγεθες ὂν καὶ ὁμόζυγον τῆς Νυκτὸς, ἀποπνέει μὲν τῆς αὐτῆς χάριτος, ἀλλ' ἀμοιρεῖ τῆς ὑψηλῆς καλλιτεχνικῆς ἀξίας ἐκείνου. Τὰ δύο ταῦτα καλλιτεχνήματα κατέστησαν προσφιλέστατα παντὶ ἐραστῇ τοῦ καλοῦ, καὶ ἀντεγράφησαν μυριάκις ἐπὶ δακτυλίων λίθων, ἐκμαγείων ἐκ γύψου καὶ ἄλλων ὑλῶν, γενόμενα ἀχώριστα κοσμήματα παντὸς γερμανικοῦ καὶ δανικοῦ κοιτῶνος. [Ἰδ. εἰκ. 3 καὶ 5.]

Κατὰ δὲ τὸ αὐτὸ ἔτος ὁ τεχνίτης ἀποτελειώσας ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν τρία ἀντίγραφα τῆς περιφήμου αὐτοῦ Ἀφροδίτης, ὑπὲρ ἧς μετήλλαξεν, ὡς εἴπομεν ἀνωτέρω, ὑπὲρ τὰ τριάκοντα γυναικεῖα πρωτότυπα, ἀπανθίζων ἐξ ἑκάστου τὸ ἄριστον. Τὸ πρῶτον ἐκ μαρμάρου ἀντίγραφον ἐγένετο ὑπὲρ τοῦ λόρδου Λούκαν, τὸ δὲ δεύτερον ὑπὲρ τῆς δουκήσσης τοῦ Δέβονσιρ, τὸ δὲ τρίτον βραδυτέρον ὑπὲρ τοῦ Labouchère. Ὁ Κ. Thiele διηγεῖται ὅτι τὰ ἀντίγραφα ταῦτα ὑπέστησαν πολλὰ καὶ διέφυγον πολλοὺς κινδύνους πρὶν ἢ ἐπιδοθῶσιν. Οὕτω λ. χ. ἡ Ἀφροδίτη τῆς δουκήσσης τοῦ Δέβονσιρ ἐθραύσθη τὸν δεξιὸν βραχίονα κατὰ τὸν ἐκφορτισμὸν, ἡ δὲ δούκησσα, θέλουσα νὰ καλύψῃ τὸ ἀτύχημα τῆς θεᾶς, περιέβαλεν αὐτῇ χρυσοῦν βραχιόνιον. Τὸ δὲ ἀντίγραφον τοῦ λόρδου Λοῦκαν κατεποντίσθη μετὰ τοῦ κομίζοντος αὐτὸ πλοίου πρὸ τῶν ἀκτῶν τῆς Ἀγγλίας. Ἀλλ' ἡ « Ἀφροδίτη Ἀστάρτη, ἡ θυγάτηρ τοῦ πικροῦ κύματος, » ἐξῆλθε πάλιν ἀνέπαφος ἐκ τοῦ κόλπου τῆς μητρὸς, ἀλλ' οὐχὶ ἀπόνως καὶ ἀνεξόδως. Τέλος δὲ τὸ ἀντίγραφον τοῦ Κ. Labouchère ἔφθασεν ἀσφαλῶς εἰς τὸν λιμένα. Ἤδη ὁ πελώριος βραχίων τῆς γεράνου ἀνύψωσεν αὐτὴν ὑπεράνω τοῦ καταστρώματος, ὅτε, τοῦ κάλω διαῤῥαγέντος, τὸ βαρὺ κιβώτιον, καταπεσὸν κρημνίζεται μέχρις ἄντλου. Εὐτυχῶς ὁ πυθμὴν ἦτο μεστὸς σίτου. Ἡ Δήμητρα ἔσωσε τὴν Ἀφροδίτην.

Ἐν' ᾧ δὲ ἠσχολεῖτο ἔτι περὶ τὰ ἀντίγραφα ταῦτα τῆς Ἀφροδίτης, ὁ Θορουάλδσεν ἔλαβε τὴν ἐντολὴν τῆς ἐπανορθώσεως τῶν Αἰγινητικῶν λεγομένων μαρμάρων, ἢ τῶν ἀγαλμάτων τῶν συγκροτούντων τὰ ἀετώματα τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ τοῦ Πανελληνίου

Διὸς, ἅτινα ἀνευρεθέντα ἐν ἔτει 1811 ἐῤῥιμμένα παρὰ τὸν ναὸν, καὶ τεθέντα εἰς πλειστηριασμὸν, ἠγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ διαδόχου τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου ἀντὶ 150,000 φράγκων, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς Ῥώμην πρὸς ἐπανόρθωσιν πλείστων ἐλλειπόντων τεμαχίων. Οἱ ἀναγνῶσται τῆς Ἐθνικῆς Ἐπιθεωρήσεως δύνανται νὰ εὕρωσι πλειότερα περὶ τῶν ἀγαλμάτων τούτων ἐν τῷ 25ῳ τεύχει τοῦ τρίτου τόμου. Ὁ τεχνίτης, καταμετρήσας ἐν πρώτοις τὸ δυσχερὲς τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐντολῆς, ἀπεδέξατο οὕτως εἰπεῖν αὐτὴν ἄκων καὶ δυσχεραίνων· ἀλλ' ἐπιληφθεὶς ἅπαξ τοῦ ἔργου, ἐνεφορήθη τοσούτου ζήλου, ὥστε κλεισθεὶς ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, διετέλεσεν ἀσχολούμενος ἀδιαλείπτως ἐπὶ ἓν ἔτος περὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ἀρίστων λειψάνων τῆς ἀρχαϊκῆς δωρικῆς αἰγιναίας τέχνης, ἅτινα θαυμάζονται νῦν ἐν τῇ Γλυπτοθήκῃ τοῦ Μονάχου. Λέγεται δὲ ὅτι αἱ ἐπανορθώσεις ἦσαν οὕτως ἐντελεῖς, ὥστε ὁσάκις ξένος τις ἐκ τῶν ἐπισκεπτομένων καθεκάστην τὸ ἐργαστήριον ἠρώτα τὸν τεχνίτην τίνα τὰ ἐπιδιορθωθέντα ἢ προστεθέντα μέλη, — « Ἀγνοῶ, ἀπεκρίνετο οὗτος· ἐλησμόνησα νὰ 'τὰ σημειώσω. Ὑπομειδιῶν δὲ, « Πειράθητε, ἔλεγε, νὰ ἀναγνωρίσητε ὑμεῖς ταῦτα. »

Κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος 1817 ὁ Θορουάλδσεν ἐδημιούργησε, πλὴν τοῦ Ἡττημένου Ἔρωτος καὶ τῆς Ὀρχουμένης Βακχίδος, τὴν προτομὴν τοῦ φιλέλληνος λόρδου Βύρωνος. « Ὅτε, διηγεῖται ὁ Θορουάλδσεν ἔν τινι αὐτοῦ ἐπιστολῇ, ὁ μέγας ποιητὴς ἦλθε πρὸς ἀπεικόνισιν αὐτοῦ, ἐκάθισεν ἀπέναντί μου, συνοφρυώμενος πάντως παρὰ φύσιν. » — « Μυλόρδε, λέγω αὐτῷ, ἐστὲ παρακαλῶ ἀτάραχος, καὶ πρὸς Θεοῦ, μὴ σκυθρωπάζετε τοσοῦτον! » — « Αὕτη εἶναι ἡ ἔκφρασις τοῦ προσώπου μου, λέγει ὁ Βύρων. » — « Ἴσως, ἀποκρίνομαι, καὶ, παρ' οὐδὲν τιθέμενος τὴν ἀξίωσιν ταύτην τοῦ ποιητοῦ, ἐπελαβόμην τῆς ὑποτυπώσεως κατὰ τὸ δοκοῦν. Ἀποπερατωθείσης δὲ τῆς προτομῆς, πάντες ἐκήρυξαν αὐτὴν ὁμοιοτάτην, πλὴν τοῦ λόρδου, ὅστις διετείνετο ὅτι τὸ εἰκόνισμα οὐδεμίαν παρεῖχεν ὁμοιότητα πρὸς αὐτὸν, ἔχοντα φύσει τὸ ἦθος σκυθρωπότερον. Ὁ ποιητὴς ἤθελεν, ὡς βλέπετε, ἐκ παντὸς τρόπου νὰ φαίνηται δυστυχής. »

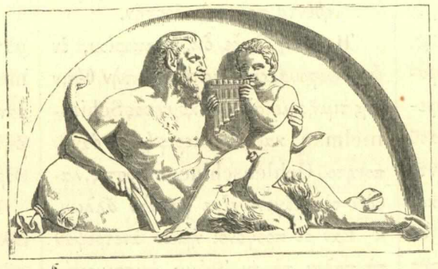

Ο ΠΑΝ ΚΑΙ Ο ΣΑΤΥΡΟΣ. — ΕΙΚ. 7.

Ο ΑΔΩΝΙΣ. — ΕΙΚ. 8.

Τὸ σύμπλεγμα τοῦ Γανυμήδους καὶ τοῦ Ἀετοῦ, τὸ τοῦ Νέου βοσκοῦ μετὰ κυνὸς, τὸ τοῦ Πανὸς παρὰ τῷ Σατύρῳ [ἰδὲ εἰκ. 7], καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς Ἐλπίδος [εἰκ. 4] φέρουσι τὸν τύπον τῆς ἐμβριθοῦς μελέτης τῶν Αἰγινητικῶν μαρμάρων. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἄγαλμα τῆς πριγγιπίσσης Βαρυατίνσκας, ἀγγλίδος τὸ γένος, ἀποπνέει τῆς αὐτῆς ἀρχαϊκῆς ἀφελείας καὶ συμμετρίας, εἰ καὶ μὴ στερούμενον τῆς ἰδιορῥύθμου βρεττανικῆς ψυχρότητος.

Β'.

Ἀπὸ εἰκοσιτριῶν ἐτῶν ὁ Θορουάλδσεν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιτελέσῃ τὸ ποθούμενον, ἤτοι νὰ ἐπανίδῃ τὴν πατρίδα, ἕνεκα πλείστων ἑκάστοτε παρεμπιπτόντων ἐμποδίων. Τέλος τῷ 1819 ἀπῆλθεν εἰς τὴν Φλωρεντίαν, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Λουχέρνην τῆς Ἑλβετίας, ἧς ἡ κυβέρνησις παρεκάλεσεν αὐτὸν ἵνα δημιουργήσῃ μνημεῖόν τι ὑπὲρ τῶν ἐν Παρισίοις ἐν ἔτει 1792 θανατωθέντων Ἑλβετῶν ἐκείνων, οἵτινες, φυλάσσοντες τὸ Κεραμικὸν, ἀντέστησαν πρὸς τὸν ἐγκείμενον ὄχλον, καὶ ἐπυροβόλησαν τὸν λαὸν παρὰ τὴν προσταγὴν τοῦ αὐθημερὸν καθαιρεθέντος βασιλέως Λουδοβίκου τοῦ δεκάτου ἕκτου.

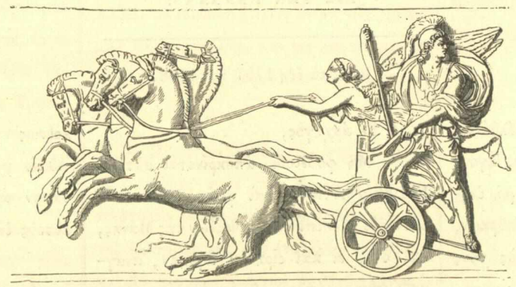

ΕΙΣΟΔΟΣ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΑΒΥΛΩΝΑ.— ΕΙΚ. 9.

Οἱ ἐπισκεπτόμενοι τὴν Ἑλβετίαν θαυμάζουσι νῦν τὸ κολοσσαῖον τοῦτο μνημεῖον, παριστάνον λέοντα πεπληγωμένον, ἐκπνέοντα, τὴν δὲ πελωρίαν αὐτοῦ κεφαλὴν ἐπαναπαύοντα ἐπὶ τοῦ σηματοφόρου τῆς Γαλλίας θυρεοῦ, ὃν συσφίγγει διὰ τῶν ὀνύχων. Τὸ μνημεῖον τοῦτο ἐξειργάσατο ἐγκολάψας τῷ βράχῳ ὁ Ἑλβετὸς γλύπτης Λουκᾶς Ἀχὼρν κατὰ τὸ πρόπλασμα τοῦ Θορουάλδσεν. [Ἰδ. εἰκ. 6

Ἀπελθὼν τῆς Λουχέρνης, καὶ ἰδὼν

τάς πρωτίστας τῆς Γερμανίας πόλεις, ὁ Θορουάλδσεν φθάνει τέλος τῇ 3ῃ ὀκτωβρίου εἰς Κοπεγχάγην.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη προητοιμάσθη ἐν τῷ παλατίῳ τοῦ Charlottenborg, ὅπου εἶναι καὶ ἡ Ἀκαδημία τῶν γραφικῶν τεχνῶν, αἴθουσα μεγαλοπρεπεστάτη πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ ἀγλαοῦ τῆς πατρίδος γόνου, ὃν ἠσπάσαντο ἀθρόοι προσελθόντες γνωστοί τε καὶ ἄγνωστοι συμπολῖται. Ἐν ᾧ δὲ αἱ ἐφημερίδες ἀπένεμον αὐτῷ τὰ τῆς εὐτυχοῦς ἀφίξεως συγχαρητήρια, ἡ Ἀκαδημία ὑπεδέχετο αὐτὸν ἐπισήμως, προσκληθέντων εἰς τὴν ἑορτὴν ταύτην πάντων σχεδὸν τῶν κατοίκων τῆς πρωτευούσης, προπορευομένων τῶν σπουδαστῶν μετὰ σαλπίγγων καὶ τυμπάνων, καὶ ᾀδόντων ὕμνον ἐπίτηδες μελοποιηθέντα πρὸς τὴν ἑορτήν.

Ἡ ἑορτὴ ἔληξε διὰ συμποσίου, ἐν ᾧ ὁ Θορουάλδσεν κατέλαβε τὴν θέσιν τῆς τιμῆς μεταξὺ τοῦ κόμητος Schimmelman καὶ τοῦ περιφήμου δανοῦ ποιητοῦ Oehlenschlaeger, ὅστις, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπε μεταξὺ ἄλλων, « Ἐὰν οἱ πρόγονοι ἡμῶν ἀνέτρεψαν τὸ πάλαι τὰ ἐν Ῥώμῃ ἀριστουργήματα τῶν ἀρχαίων, σήμερον διὰ τῆς μεγαλοφυΐας τοῦ βορειοδιαίτου ἀνδρὸς, οὗτινος πανηγυρίζομεν τὴν ἐν Δανίᾳ ἐπάνοδον, ἀνορθοῦνται ταῦτα ἀνθάμιλλα τῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος. »

Ὁ καλλιτέχνης ἔπιε φιλοτησίαν τοῖς μαθηταῖς ἐνθουσιωδως ὑπ' αὐτῶν ἀνευφημισθείς. Ἀλλ' ἡ ὁμήγυρις ἐξεμάνη ὅτε ὁ γηραιὸς κόμης Schlimmelman ἀναστὰς ἀνέκραξε · « Ζήτωσαν αἱ ὡραῖαι κορασίδες τῆς Δανίας! Ζήτωσαν αἱ Χάριτες τοῦ ἡμετέρου Θορουάλδσεν! »

Μετὰ ταῦτα, ὁ καλλιτέχνης προσεκλήθη εἰς τὰ ἀνάκτορα. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ βασίλισσα, φιλοφρόνως ὑποδεξάμενοι, κατέλεξαν μεταξὺ τῶν βασιλικῶν συνδαιτυμόνων, καὶ ἀνηγόρευσαν αὐτὸν Σύμβουλον τοῦ Κράτους.

[Ἀκολουθεῖ.]

ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΟΛΛΑΝΔΟΙ.

Ἐπειδὴ πολὺς γίνεται αὖθις θόρυβος ἐν Ἑλλάδι δι' εἰκοστὴν ἴσως φορὰν, περὶ τῆς ἀποξηράνσεως τῆς Κωπαΐδος, δὲν νομίζομεν ἄσκοπον νὰ ὑπομνήσωμεν ἐν ὀλίγοις ὁποῖα τεράστια ἔργα τῆς αὐτῆς φύσεως ἐπιτελοῦνται ἀθορύβως ἐν Ὁλλανδίᾳ. Ἀφοῦ ἀπεξήραναν μίαν ὅλην θάλασσαν, τὴν τοῦ Ἅρλεμ, καὶ μετέβαλον τὸν κόλπον ἐκεῖνον εἰς εὐφορωτάτην γῆν, οἱ ἀγαθοὶ Ὁλλανδοὶ ἀπεφάσισαν νῦν ν' ἀποξηράνωσι τὸν κολπον τῆς Ζουιδερζέης. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θ' ἀνεγερθῇ ἀπὸ Ἐγκουΐζεν ἄχρι τῆς νήσου Οὔρκ καὶ ἀπὸ τῆς νήσου ἐκείνης ἄχρις Ὀβερίσσελ πρόχωμα ἐξ ἄμμου καὶ ἀργίλου, ἔχον μῆκος 41 χιλιομέτρων καὶ πλάτος 4 — 5 μέτρων. Μετὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ προχώματος, 63 ἀτμοκίνητοι ἀντλίαι, ἔχουσαι ὁμοῦ δύναμιν δεκασχιλίων ἵππων, θ' ἀρχίσωσιν ἀποῤῥοφῶσαι τὸ ὕδωρ τῆς Ζουιδερζέης καὶ χύνουσαι αὐτὸ εἰς τὴν θάλασσαν. Ὑπολογίζεται ὅτι μετ' ὀλίγα ἔτη θ' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν ἐξαίρετοι γαῖαι ἔχουσαι ἔκτασιν 195,000 ἑκατομμέτρων, ἅμα δὲ καὶ ἀμμώδεις γαῖαι ἐκτάσεως 39,000 ἑκατομμέτρων. Ἀφαιρουμένων τῶν ἐκτάσεων, ἃς θὰ καταλάβωσιν αἱ ὁδοί, αἱ διώρυγες κτλ., θ' ἀπομείνωσι 176,000 ἑκατόμμετρα καλλιεργησίμων γαιῶν. Αἱ δαπάναι τῆς ἀποξηράνσεως ὑπελογίσθησαν εἰς 250 ἑκατομμύρια φράγκων · ἐπειδὴ δὲ οἱ Ὁλλανδοὶ δὲν δαπανῶνται εἰς λόγους δύναταί τις νὰ θεωρήσῃ ἀπὸ τοῦδε τὸ σχεδιαζόμενον μεγαλούργημα ὡς γεγονὸς τετελεσμένον.

***

ΠΕΡΙΟΔΙΑ

τοῦ

ΔΗΜΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΛΙΔΟΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ [1].

Κατὰ τὰ ἔτη 1797 καὶ 1798.

Ὁ Δῆμος καὶ ὁ Νικόλαος, διελθόντες καὶ δευτέραν κρεμαστὴν γέφυραν, ἄγουσαν εἰς τὸν πύργον, φοβούμενοι μὴ ἐνέπεσαν εἰς ἐνέδραν τινὰ τῶν Τούρκων, ἔστησαν, καὶ, ἀποτεινόμενοι πρὸς τοὺς συνοδεύοντας αὐτοὺς ἐνόπλους καὶ μυστηριώδεις ἄνδρας,

— Τίνες εἶσθε; ἐρωτῶσιν αὐτοὺς ἰταλιστὶ, καὶ διὰ τί ὁδηγεῖτε ὑμᾶς ἔνοπλοι εἰς τὸν ὀχυρὸν τοῦτον πύργον;

Ὁ δὲ ἀρχηγὸς,

— Μὴ φοβεῖσθε, ἀποκρίνεται αὐτοῖς. Εἴμεθα χριστιανοὶ καὶ φίλοι. Μάθετε δὲ ὅτι εἶσθε ἐδῶ ἐπὶ τῶν μεθορίων τῆς Μάνης, καὶ ὅτι, εἰ καὶ εἰρήνην ἄγομεν, ἀναγκαζόμεθα νὰ ὁπλοφορῶμεν ἀεννάως, δυσπιστοῦντες πρὸς τὸ ἔθνος, ὅπερ μόνον ἔχει πόθον τὴν ἐξόντωσιν τῆς ἡμετέρας φυλῆς. Ἐπειδὴ πολλάκις ἐν πλήρει εἰρήνῃ καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς εὐλογοφανοῦς αἰτίας οἱ Τοῦρκοι ὥρμησαν ἐξ ἀπροόπτου ἐφ' ἡμᾶς μετὰ δυνάμεων ἀσυγκρίτως μεγαλειτέρων τῶν ἡμετέρων. Ἀλλὰ χάριτι θείᾳ οὐ μόνον ἀπεκρούσαμεν ἀλλὰ καὶ ἄρδην κατεστρέψαμεν αὐτοὺς ἑκάστοτε. »

Θ'.

Μετὰ τὸ δεῖπνον, οὗτινος συμμετέσχε γυνή τις ὑψηλὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς, ἧς ἡ εὐγένεια καὶ ἡ στολὴ προὔδιδε τὴν ὑψηλὴν κατάστασιν τοῦ οἰκοδεσπότου, ὁ Δῆμος, εἰ καὶ ἀνυπόμονος νὰ μάθῃ τίς ὁ ξενίζων αὐτὸν, δὲν ἐτόλμησε τὰ ὁ ὑπερβῇ τὰ ὅρια τῆς ἀβροφροσύνης. Ἐκεῖνος δὲ, ἀποπέμψας τοὺς ὑπηρέτας, « δὲν δύναμαι, λέγει πρὸς τοὺς ξένους, νὰ ἐκφράσω, οἷαν αἰσθάνομαι χαρὰν βλέπων ὑμᾶς συνεστιωμένους ἐνταῦθα. Ἐδῶ εἶσθε ἐν ἀσφαλείᾳ. Αἱ κεφαλαὶ ὑμῶν, τὸ γνωρίζω, εἶναι προγεγραμμέναι. Ἀλλὰ μὴ φοβεῖσθε! Ἐπειδὴ κἂν πάντες οἱ κατὰ τὴν Ἑλλάδα Τοῦρκοι ἔλθωσι νὰ συλλάβωσιν ὑμᾶς ἐνταῦθα, ὀμνύω ὅτι ἀποθανεῖτε τελευταῖοι · ἐπειδὴ ἀνάγκη νὰ πηδήσωσιν ὑπὲρ τῶν πτωμάτων πάντων τῶν Μανιατῶν ὅπως φθάσωσιν εἰς ὑμᾶς.

— Ἡ εὐγνωμοσύνη ἡμῶν εἶναι ἄμετρος, ἀποκρίνεται ὁ Δῆμος. Ἀλλὰ, τί διαπραξαμένων, προέγραψαν οἱ Τοῦρκοι τὰς κεφαλὰς ἡμῶν;

— Μάθετε, λέγει τότε αὐτοῖς ὁ ἀγνωστος Μανιάτης, ὅτι ἀφότου οἱ Γάλλοι ἐκράτησαν τῶν Ἰονίων νήσων, οἱ Τοῦρκοι πτοοῦνται καὶ αὐτὴν τὴν πτῆσιν τῆς μυίας. Ἀλλὰ πλὴν τούτου ὁ πασσᾶς τῆς Τριπολιτζᾶς ἔλαβε πρό τινων ἡμερῶν τέσσαρας ἐπιστολὰς γεγραμμένας ὑπό τινων Ζακυνθίων εὐγενῶν, ἀγγελλούσας αὐτῷ τὴν ἄφιξιν δύο Γάλλων, τοῦ μὲν ξανθοῦ, νέου, ὑψηλοῦ καὶ εὐρώστου, τοῦ δὲ γέροντος μὲν σεβασμίου, ἀλλὰ διαφυλάττοντος ἔτι πᾶσαν τὴν ὁρμὴν τῆς νεότητος. Οἱ ἀπόστολοι οὗτοι, ἔλεγον αἱ ἐπιστολαὶ, ἀφ' οὗ διέλθωσι διὰ τῶν Ἰονίων νήσων, προτίθενται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν Πελοπόννησον ὅπως ἐπαναστατήσωσι τοὺς Μανιάτας καὶ τοὺς ἄλλους Ἕλληνας τῆς χερσονήσου, βουλευόμενοι ἵνα, ἀνάψαντες πρῶτον τὸ πῦρ, προσκαλέσωσιν ὕστερον τοὺς Γάλλους, λόγῳ μὲν ὅπως εἰρηνεύσωσιν οὗτοι τὴν χώραν, ἔργῳ δὲ ὅπως καταλάβωσιν αὐτήν. Πρὸς τὰς ἀγγελίας ταύτας ὁ πασσᾶς τῆς Τριπολιτζᾶς, ἐκμανὴς ὑπ' ὀργῆς γενόμενος, ἔσπευσε νὰ πέμψῃ φύλακας τοὺς κατασκοπεύσοντας πάσας τὰς ἀκτὰς καὶ πάντας τοὺς λιμένας τῆς Πελοποννήσου, καὶ φονεύσοντας ἅμ' ἀποβιβασθέντας τοὺς δύο ῥαδιουργοὺς ξένους. Ἐπειδὴ δὲ οἱ ἐλεύθεροι ἄνθρωποι ἔχουσι πανταχοῦ φίλους, ἔμαθον εὐθὺς τὸ ἀνόσιον τοῦτο τοῦ πασσᾶ βούλευμα. Ἔκτοτε δὲν ἀπεμακρύνθην ποσῶς τῆς παραλίας, ἀλλὰ διῆγον νύκτα καὶ ἡμέραν πλανώμενος μετά τινων φίλων ἀνδρείων Μανιατῶν, πεπεισμένος ὅτι ἐμέλλετε, φρονίμως πράττοντες, νὰ προτιμήσητε τὰς ἀκτὰς τῆς Μάνης, ἃς δὲν δύνανται νὰ πατήσωσιν οἱ Τοῦρκοι.

— Ἐπεθύμουν νὰ μάθω τὸ ὄνομα τοῦ εὐεργέτου ἡμῶν, λέγει τότε πρὸς αὐτὸν ὁ Δῆμος.

— Οὐδὲν διαφέρει ἡμῖν τὸ οἰκογενειακόν μου ὄνομα. Εἶμαι Μανιάτης. Ἀρκεῖ. Οἱ ἀπόγονοι τῶν Σπαρτιατῶν κάμνουσι τὸ καθῆκον ἁπλῶς, ἀπαξιοῦντες πᾶσαν ἀμοιβήν. Τοῦτο δὲ μόνον αἰτῶ παρ' ὑμῶν, νὰ μάθω τί πράττει ὁ στρατὸς τῆς Ἰταλίας; τί δὲ ὁ Βοναπάρτης;

— Ὁ στρατηγὸς οὗτος, ἀποκρίνεται ὁ Δῆμος, μετὰ δεκατέσσαρας νίκας, εἶναι ἐν τῷ παρόντι πρὸ τῶν τειχῶν τῆς Βιέννης. Ἀλλ' ἦλθεν εἰς λόγους, ὡς λέγεται, περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν αὐτοκράτορα.

— Περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν αὐτοκράτορα! Ὁ αὐτοκράτωρ θὰ δεχθῇ αὐτὴν, ὅπως δυνηθῇ νὰ προετοιμασθῇ κάλλιον εἰς νέον πόλεμον.

Τότε ὁ Δῆμος ἐρωτᾷ αὐτὸν πῶς ἀπέκτησε τοσαύτας γνώσεις περὶ τῶν πραγμάτων τῆς Εὐρώπης. Ὁ δὲ Μανιάτης διηγεῖται αὐτῷ ὅτι, ἀκούων καὶ θαυμάζων τὰς νίκας τοῦ Βοναπάρτου, ὁ πατὴρ ἔπεμψεν αὐτὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἰς Μεδιόλανα πρὸς τὸν στρατηγὸν τοῦτον, ὅπως συγχαρῇ αὐτῷ ἐν ὀνόματι τῶν ἀπογόνων τῆς Σπάρτης. Ἀλλὰ φθάσας, ἀκμάζοντος ἔτι τοῦ πολέμου, καθ' ἣν δηλαδὴ ἐποχὴν ὁ μέγας οὗτος ἀνὴρ ἦτο πανταχοῦ καὶ οὐδαμοῦ, ἔγραψα πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν αἰτούμενος ἀκροάσεως. Ἀλλὰ, πλανηθείσης ἴσως ἕνεκα τῶν πολέμων τῆς ἐπιστολῆς, καὶ μὴ λαβὼν μηδεμίαν ἀπάντησιν, ἐπανῆλθον οἴκαδε ἄπρακτος.

— Πῶς; ἀνακράζει ὁ Δῆμος, εἶσαι σὺ ὁ γράψας πρὸς τὸν Βοναπάρτην τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, ἣν μετεγλώττισεν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τὴν ἰταλικὴν γλῶσσαν, καὶ ἣν ἔντυπον ἀνέγνων ἐν Μεδιολάνοις! Εἶσαι σὺ ἆρά γε ὁ υἱὸς τοῦ Βεῦ τῆς Μάϊνας;

— Ναὶ, εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ Βεῦ τῆς Μάϊνας.

Πρὸς ταῦτα ἐναγκαλίζονται ἀλλήλους καὶ μένουσιν πρὸς ὥραν ἄφωνοι.

— Ὁ Βοναπάρτης, λέγει μετ' ὀλίγον ὁ Δῆμος, δὲν ἀφῆκεν ἄνευ ἀπαντήσεως τὴν ἐπιστολήν σου, ἐπειδὴ ἐπεφόρτισεν ἡμᾶς νὰ κομίσωμεν πρὸς τὸν πατέρα σου τὴν πρὸς αὐτὴν ἀπάντησιν, ἐπιδιδόντες ἰδίαις χερσίν. Ἰδοὺ αὕτη.

Ὁ Μανιάτης λαμβάνει τὴν ἐπιστολὴν τοῦ στρατηγοῦ Βοναπάρτου, καὶ διατελεῖ παράφορος ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἐκπλήξεως. Ἀναγινώσκει τὴν ἐπιγραφήν « Au chef du peuple libre des Maniotes. » Ἠξεύρω, λέγει, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ πρὸς τὴν ἐπιστολήν μου ἀπάντησις. Ἀλλ' εἰ καὶ κατατρύχομαι ὑπὸ μεγάλης ἐπιθυμίας τοῦ ἀναγνῶσαι, δὲν δύναμαι νὰ ἀνοίξω αὐτὴν εὐθὺς, ἐπειδὴ ἀνήκει εἰς τὸν πατέρα μου. Αὔριον πρωῒ ὁ πατήρ μου ὀφείλει νὰ καταβῇ ἐκ τοῦ φρουρίου αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ ἐνταῦθα, ὅτε καὶ ἐπιδώσω αὐτῷ τὴν ἐπιστολήν.

Ἡ νὺξ προὐχώρησεν ἤδη μεγάλως καὶ ἡ συνδιάλεξις ἐκινδύνευε νὰ καταλήξῃ, ὅτε ὁ Δῆμος ἀναλαμβάνων τὸν λόγον. « Ἔχω νά σοι ἀποκαλύψω μυστικόν τι εὐχάριστον. Εἴμεθα μὲν Γάλλοι ἐκ προαιρέσεως καὶ εἰσποιήσεως, ἐπειδὴ εἴμεθα Κόρσοι, ἀλλ' ἀληθῶς εἴμεθα Ἕλληνες · καὶ οὐ μόνον Ἕλληνες ἀλλὰ καὶ συμπολῖται σου. Καταγόμεθα ἐκ Μανιατῶν. Ἀπόδειξις δὲ τῶν λόγων μου ἡ γνῶσις τῆς ἑλληνικῆς καὶ μάλιστα τῆς μανιατικῆς διαλέκτου.

Καὶ τότε οἱ δύο ἀπόστολοι ἤρξαντο νὰ διαλέγωνται ἑλληνιστὶ πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ Βεῦ, παρενείροντες πολλὰς μανιατικὰς ἐκφράσεις. Ἡ ἔκπληξις καὶ ἡ χαρὰ τοῦ Βεῦ κατέστησαν ἀπερίγραπτοι. Ἀλλὰ ὁ κάματος καὶ ἡ πλησιάζουσα ἡμέρα ἔθηκαν τέρμα εἰς τὴν ἀμοιβαίαν περιέργειαν.

Ι.

Ὁ Δῆμος καὶ ὁ Νικόλαος Στεφανόπολις, μὴ ἀπολαύσαντες ἀπὸ πολλοῦ ἡσύχου ὕπνου, ἐκοιμήθησαν βαθέως μέχρι τῆς δεκάτης τῆς πρωΐας, ὅτε ὁ Βεῦς, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν τριῶν αὐτοῦ υἱῶν καί τινων ἀρειμανίων Μανιατῶν, εἰσῆλθε, καὶ ἐξυπνίσας ἠσπάσατο φιλοφρόνως ἔτι κλινήρεις ὄντας τοὺς ξένους. Ὁ Βεῦς ἐπειγόμενος ἔλαβε παρὰ τοῦ Δήμου καὶ ἀνέγνω τὴν πρὸς αὐτὸν ἐπιστολὴν τοῦ Βοναπάρτου, ἔχουσαν οὕτως.

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 68.

Le général en chef de l'armée d'Italie au chef du peuple libre de Maïna.

Citoyen,

« J'ai reçu, de Trieste, une lettre dans laquelle vous me témoignez le désir d'être utile à la République française, en accueillant ses bâtiments dans vos ports. Je me plais à croire que vous tiendrez votre parole avec cette fidélité qui convient à un descendant des Spartiates. La République française ne sera point ingrate à l'égard de votre nation. Quant à moi, je recevrai volontiers quiconque viendra me trouver de votre part, et ne souhaite rien tant que de voir régner une bonne harmonie entre deux nations également amies de la liberté.

« Je vous recommande les porteurs de cette lettre, qui sont aussi des descendants des Spartiates. Vous pouvez leur confier vos plans. S'ils n'ont pas fait jusqu'ici de grandes choses, c'est qu'ils ne se sont point trouvés sur un grand théâtre.

« Salut et fraternité,

« *Signé*, BUONAPARTE. »

Ὁ Δῆμος μετέφρασεν εὐθὺς ἑλληνιστὶ πρὸς τοὺς παρισταμένους τὴν ἐπιστολὴν τοῦ Βοναπάρτου, ὅστις κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐν μὲν τῇ Εὐρώπῃ ἐνομίζετο ἥρως, ἐν δὲ τῇ Μάνῃ ἡμίθεος. — Πάτερ μου, ἐρωτᾷ ὁ νεώτερος τῶν υἱῶν τοῦ Βεῦ, πόθεν ὁ Βοναπάρτης οὗτος, οὗτινος ἡ φήμη ἐπλήρωσε τὴν οἰκουμένην; Εἶναι Ἕλλην; — Ἐὰν μὴ κατάγηται ἔκ τινος μανιατικῆς οἰκογενείας τῶν Καλομέρων, λέγει ὁ Δῆμος, οἵτινες, μετοικήσαντες, ὡς οἱ πρόγονοι ἡμῶν εἰς τὴν Κορσικὴν, ὠνομάσθησαν Βουοναπάρται (Buonaparte Καλόμεροι), ὡς τινὲς διατείνονται, ὁ Βοναπάρτης εἶναι οὐδὲν ἧττον Ἀθηναῖος μὲν ὡς πρὸς τὰ πολιτικὰ, Σπαρτιάτης δὲ ὡς πρὸς τὴν ἀνδρίαν, Θηβαῖος δὲ ὡς πρὸς τὰ στρατηγικὰ, καὶ τὰ μάλιστα φιλέλλην!

— Φεῦ τῶν εὐφροσύνων ἀγγελιῶν! ἀνακράζει ὁ Βεῦς. Ἀπόστολοι τοῦ Βοναπάρτου ἐν Μάνῃ; Αἱ Ἰόνιοι νῆσοι ὑπὸ τοὺς Γάλλους; Εἴπατε πρὸς τὸν ἐλευθερωτὴν τῆς Ἰταλίας ὅτι οἱ Μανιᾶται ἀναμένουσι τὴν ἐμφάνισιν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τούτων, ὅπως ὁρμήσωσι πρὸ τοὺς τυράννους, οἵτινες ἀπὸ τεσσάρων αἰώνων καταλυμαίνονται τὴν ταλαίπωρον Ἑλλάδα. Εἴπατε αὐτῷ ὅτι οἱ ἀπόγονοι τῶν Σπαρτιατῶν ἀναμένουσι τὸν στρατηγὸν τῶν Γάλλων πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἀνατολῆς.

ΙΑ'.

Οἱ ἀπόστολοι, διηγηθέντες τοῖς Μανιάταις διὰ βραχέων τὰ τελευταῖα τῶν Γάλλων κατορθώματα ἐν Ἰταλίᾳ, ἠθέλησαν νὰ μάθωσι καὶ αὐτοὶ τὰ κατὰ τὴν ἐσχάτως ἐπελθοῦσαν ἐν Μάνῃ πολιτικὴν μεταβολήν. — Πῶς, λέγει πρὸς τὸν Βεῦν ὁ Στεφανόπολις, ἠνέχθητε νὰ ἀναγνωρίσητε, ἔστω καὶ κατὰ τὸ φαινόμενον μόνον, κύριον ἡμῶν τὸν δεσπότην τῆς Κωνσταντινουπόλεως; — Ὀρθῶς λέγεις κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀποκρίνεται ὁ Βεῦς. Ἡμεῖς δοῦλοι τῶν Τούρκων! Ὄχι, οὐδέποτε οἱ Μανιᾶται ἠνέχθησαν οὐδὲ θὰ ἀνεχθῶσί ποτε δεσπότην. Οὐδέποτε ἐπαύσαμεν κυβερνῶντες ἡμᾶς αὐτοὺς, ὡς ἄνδρες ἐλεύθεροι, οἱ δὲ Τοῦρκοι τότε μόνον πατοῦσι τὸ ἔδαφος τῆς Μάνης, ὁσάκις ἐπιτρέπομεν αὐτοῖς τοῦτο. Ἀληθεύει μὲν ὅτι ἀπό τινος πληρώνομεν δασμόν τινα εἰς τὴν Πύλην, ἀλλ' ὁ δασμὸς οὗτος εἶναι ἄσημος καὶ οἱονεὶ ἑκούσιος. Ἀλλὰ καὶ τοῦτον ἐξεβιάσατο αὕτη οὐχὶ διὰ τοῦ πολέμου, ἀλλὰ διὰ τῶν συνήθων τοῖς τυράννοις ὅπλων, τῆς ἐπιορκίας καὶ τῆς πανουργίας. Ἄκουσον!...

Ὀλίγῳ μετὰ τὴν ὀτυχῆ ἐκείνην τῶν Ῥώσσων ἐπὶ τὴν Μάνην ἐκστρατείαν, περὶ ἧς βεβαίως ἠκούσατε, ὁ ναύαρχος Χασσὰν Πασσᾶς ὥρμησε μετὰ τοῦ τουρκικοῦ στόλου ἐπὶ τὴν Πελοπόννησον πρὸς ἀποδίωξιν δῆθεν τῶν Ἀλβανῶν, οἵτινες καταπλημμυρίσαντες τὴν χώραν ταύτην, διενοοῦντο νὰ κατασταθῶσιν ἐν αὐτῇ διὰ παντός. Ἀφ' οὗ δὲ ἀπεδίωξεν αὐτοὺς τῆς Πελοποννήσου, παρέστη εἰς τοὺς λιμένας τῆς Μάνης ὡς φίλος, καὶ εὐχαριστῶν ἡμῖν ὑπὲρ τῶν ὑπηρεσιῶν, ὅσας παρέσχομεν αὐτῷ κατὰ τῶν Ἀλβανῶν, καὶ θέλων, ἔλεγεν, ἵνα καταστήσῃ στενοτέραν τὴν μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ φιλίαν, προσεκάλεσε τοὺς ἐπισημοτάτους τῶν Μανιατῶν εἰς δεῖπνον, ὅπερ ἡτοίμασεν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος, δεῖπνον ἀπαίσιον, οὗτινος εἴθε μηδεὶς τῶν Μανιατῶν συμμετέσχε. Καί τινες μὲν αὐτῶν ἀπείπαντο τὴν πρόσκλησιν. — « Τί κοινὸν, ἔλεγον, μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ πράκτορος τοῦ πρώτου δεσπότου τῆς γῆς; Τί θέλει; Νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ ὅτι συνεργάσθημεν δῆθεν μετ' αὐτοῦ πρὸς ὑποδούλωσιν λαοῦ ἀδελφοῦ! Τί ὠφελεῖ ἡμῖν ἡ ἐκδίωξις τῶν Ἀλβανῶν, ἐὰν μένωμεν ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων; — Ὁ πασσᾶς ζητεῖ τὴν φιλίαν μας; Ἂς πειραθῇ πρῶτον νὰ ἀποκτήσῃ αὐτὸς πρῶτος τὴν ἐλευθερίαν 'του, ὕστερον δὲ ἂς ἀποδώσῃ αὐτὴν εἰς τοὺς λοιποὺς κατοίκους τῆς Ἑλλάδος. Ἕως δὲ τότε οὐδὲν ὀφείλομεν νὰ δεχθῶμεν παρ' αὐτοῦ. »

Οἱ φρόνιμοι οὗτοι λόγοι ἐπεδοκιμάσθησαν παρὰ πάντων. Ἀλλ' αἱ προτροπαὶ καὶ αἱ ὕπουλοι εἰσηγήσεις τοῦ διερμηνέως τοῦ Καπιτὰν Πασσᾶ Μαυρογένη ὑπερίσχυσαν τῆς γνώμης τῶν πρεσβυτέρων Μανιατῶν καὶ ἡ πρόσκλησις ἐγένετο, ὡς μὴ ὤφελε, δεκτή. Ἀκμάζοντος δὲ τοῦ γεύματος καὶ τοῦ λόγου περὶ τῆς κυβερνήσεως τῆς Μάνης ῥυέντος, ὁ Καπετὰν Πασσᾶς, ἀποδυόμενος τέλος τὴν ἀλωπεκῆν, καὶ τρέπων ἑτέρωσε τὸν λόγον καὶ μετασχηματιζόμενος ἐπὶ τὸ αὐθαδέστερον, λέγει πρὸς τοὺς συντραπέζους. — « Φάντασμα κυβερνήσεως ἐλευθέρας δὲν δύναται νὰ ὑπάρχῃ ἀπὸ τοῦδε ἐν χώρᾳ ὑποτεταγμένῃ ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν κύριόν μου. Τὸ παράδειγμα τῆς ἐλευθερίας καὶ ὑπερηφανίας ὑμῶν, τῆς ἀπομονώσεως καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας, ἥτινι ἐνασμενίζετε, εἶναι πρὸς μὲν τὸν μέγαν ἡμῶν δεσπότην ὕβρις, πρὸς δὲ τοὺς ἄλλους τῆς Τουρκίας λαοὺς ὄλεθρος.

Διατηρήσατε, ἂν θέλητε, τὰ δίκαιά σας, ὡς ἀνταμοιβὴν τῶν ἀρετῶν σας. Ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρίσητε κύριον ὑμῶν τὸν μονάρχην, ὅστις ἀπὸ τῆς Ἑπταλόφου δεσπόζει ἤδη ἁπάσης τῆς Ἀνατολῆς. Κατανεύσατε νὰ πληρώνητε φόρον τινὰ, ἄλλως... »

Ἔφριξαν πρὸς ταῦτα οἱ Μανιᾶται. Ἀλλ' ἐννοήσαντες ὅτι ἦσαν σχεδὸν αἰχμάλωτοι ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος, καὶ ἀναμνησθέντες τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν καὶ τῶν συμπολιτῶν, φοβηθέντες δὲ μὴ, ἀρνούμενοι ἄκτιχρος, φονευθῶσιν ἢ ἀπαχθῶσιν αἰχμάλωτοι εἰς Κωνσταντινούπολιν,

— « Πασσᾶ, λέγουσι πρὸς αὐτὸν, οὔτε θέλομεν οὔτε δυνάμεθα νὰ ὑποσχεθῶμεν οὐδὲν, πρὶν ἢ συμβουλευθῶμεν τὸν λαὸν τῆς Μάνης, ὅστις εἶναι ὁ ἀληθὴς τῆς χώρας ταύτης ἡγεμών. »

— « Ἐπιτρέψω ἡμῖν, λέγει ὁ Πασσᾶς, τότε μόνον νὰ ἐξέλθητε καὶ ἐρωτήσητε τὸν λαὸν τῆς Μάνης, ἀφοῦ μοι παραδώσητε ὁμήρους τὰ τέκνα ὑμῶν. »

Πρὸς ταῦτα οἱ Μανιᾶται, καταστέλλοντες τὰ πύρινα αὐτῶν δάκρυα καὶ τὴν ὀργὴν, προσκαλοῦσι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐπὶ τῆς ναυαρχίδος, ἀφίνουσιν αὐτοὺς ὁμήρους, καὶ ἐξέρχονται μένεα πνέοντες κατὰ τοῦ ἀπίστου. Προσκαλοῦσι δὲ τὸν λαὸν καὶ ἀγγέλλουσιν αὐτῷ τὸ ἄτιμον στρατήγημα καὶ τὰ βουλεύματα τοῦ πασσᾶ.

— « Δὲν πρέπει νὰ δεχθῆτε τὰς προτάσεις ταύτας, κραυγάζουσι πρὸς τὸν λαόν. Προτιμῶμεν νὰ χάσωμεν τὰ τέκνα μας μᾶλλον, ἢ νὰ ἴδωμεν τὴν Μάνην πληρώνουσαν φόρον εἰς τὴν Τουρκίαν. Τί δὲ ὠφελήσει αὐτοῖς ἡ ζωὴ ἐὰν μέλλωσι νὰ ζήσωσιν ὡς δοῦλοι; Ἄγωμεν! ἂς πειραθῶμεν νὰ πυροπολήσωμεν τὸν στόλον μετὰ τοῦ Καπετὰν Πασσᾶ καὶ αὐτῶν τῶν τέκνων μας! Τίς θάνατος ἔσται αὐτοῖς ἐνδοξότερος τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας;

Ὁ λαὸς καταπλήττεται τὴν φιλοπατρίαν ταύτην τῶν ἀρχηγῶν, ἀλλὰ διστάζει νὰ παράσχῃ τὰ ἀθῶα τέκνα, τὸ ἄνθος τῆς Μανιατικῆς ἀριστοκρατίας, ὁλοκαύτωμα εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος. — « Ἀγαπῶμεν πάντες ἐξίσου τὴν ἐλευθερίαν, λέγει γέρων τις συνετὸς πατριώτης, καὶ πάντες προτιμῶμεν αὐτὴν τῆς ζωῆς· ἀλλ' αἱ ἡμέραι τῶν τέκνων μας δὲν ἀνήκουσιν ἡμῖν, ἀλλ' εἰς τὴν πατρίδα. Φοβεῖσθε μὴ ὑποδουλωθῆτε παντελῶς; Θαρρεῖτε! Αἱ χεῖρες αὗται δὲν εἶναι συνειθισμέναι νὰ φέρωσιν ἁλύσεις· διότι εὐκόλως διαρρήξουσιν αὐτάς. Μὴ δὲν ἔχομεν τὰ ὅπλα καὶ τοὺς βράχους μας; Ἂς ἀκούσωμεν τίνες αἱ προτάσεις τοῦ τυράννου, καὶ ἐξαγοράζοντες νῦν τὸν καιρὸν καὶ τὰ τέκνα μας ἂς σώσωμεν ὕστερον τὴν ἐλευθερίαν. » Καὶ ταῦτα εἰπὼν, κατέπεισε τὸν λαὸν ἵνα κατανεύσῃ εἰς τὴν ἀπότισιν τοῦ αἰτουμένου φόρου.

Τοιαύτη τις ἐγένετο ἡ τῶν Μανιατῶν πρὸς τὴν Πύλην σύμβασις ἐκείνη, καθ' ἣν οὗτοι ὑπεσχέθησαν νὰ ἐκλέγωσιν ἕνα μὲν βεῦν ἀνὰ πᾶσαν τὴν χώραν μεταξὺ τῶν συμπολιτῶν αὐτῶν, ἕνα δὲ καπετάνον ἀνὰ πᾶν θέμα, ἐπιτετραμμένον νὰ φυλάττῃ τὴν τάξιν, νὰ συλλέγῃ καὶ παραδίδῃ τοὺς φόρους εἰς τὸν πασσᾶν τῆς Πελοποννήσου. Τούτου τεθέντος, οἱ Μανιᾶται ἔμενον ἐλεύθεροι ὡς πρὶν, καὶ κύριοι νὰ μὴ ἀφίνωσι νὰ εἰσέρχηται εἰς τὴν Μάνην τουρκικὸς στρατός. Μόνοι δὲ οἱ κάτοικοι τοῦ Βιτούλου δὲν ἠθέλησαν νὰ ἀναγνωρίζωσι παρ' αὐτοῖς καπιτᾶνον, οὐδὲ νὰ πληρώσωσιν οἱονδήποτε φόρον. Ἀλλ' ὁ Καπεταν Πασσᾶς, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς μόνας ὑποσχέσεις, ἀπήγαγεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ὁμήρους καὶ ἔκλεισεν εἰς τοὺς Ἑπτὰ Πύργους τὰ τέκνα τῶν Μανιατῶν. [Ἀκολουθεῖ.]

ΝΕΩΤΕΡΑ ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ[1].

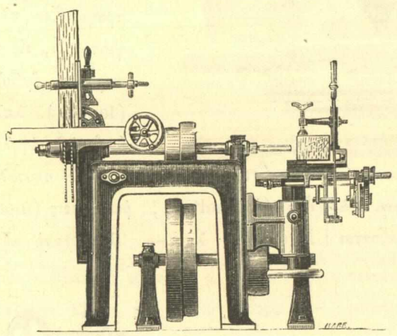

ΠΡΟΣΟΨΙΣ ΤΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ ΞΥΛΟΥΡΓΟΥ.
[ΕΙΚ. 1.]

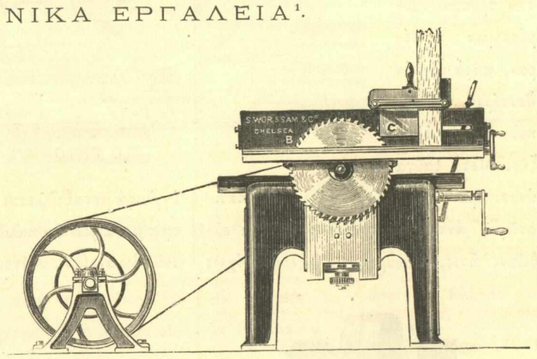

Ο ΚΑΘΟΛΙΚΟΣ ΞΥΛΟΥΡΓΟΣ ΒΛΕΠΟΜΕΝΟΣ ΠΛΑΓΙΩΣ.
[ΕΙΚ. 2.]

Ἐργαλεῖα μηχανικὰ πρὸς τόρνευσιν τῶν ξύλων. — Τορνευρήρια.

Ἐν πάσαις σχεδὸν ταῖς τέχναις, τῇ μεταλλουργίᾳ, τῇ ξυλουργίᾳ, τῇ πιλοπλαστικῇ, τῇ ὡρολογοποιΐᾳ κ. λπ. εἶναι ἐν χρήσει παντοειδῆ τορνευτήρια. Ἀλλ' ἐνταῦθα προτιθέμεθα νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν τορνευτηρίων ἐκείνων, ἅτινα περιποιοῦσι τῷ ξύλῳ ἐσωτερικῶς ἢ ἐξωτερικῶς σχῆμα στρογγύλον, κυλινδροειδὲς, κωνοειδὲς, σφαιροειδὲς, ἑλικοειδὲς, κ. λπ.

Διακρίνομεν δὲ ἐν τῷ παρόντι δύο εἰδῶν ἐργαλεῖα πρὸς τορνείαν τοῦ ξύλου.

1ον, τὸν παράλληλον τόρνον, ἐν ᾧ τὸ τορνευόμενον ξύλον τίθεται ὁριζοντείως συσφιγγόμενον μεταξὺ δύο ἀκίδων (pointes), ἐφηρμοσμένων ἐπὶ δύο σταθμῶν ἢ ὀρθοστατῶν (montants).

2ον, τὸν ὄρθιον τόρνον, ὅστις φέρει τὸ τορνευόμενον ξύλον διὰ τοῦ ἑνὸς ἄκρου, ἐπὶ μιᾶς μόνης ἀκίδος, ἐν ᾧ τὸ ἕτερον περιστρέφεται ἐλεύθερον.

Ἡ ἐπισυνημμένη εἰκ. 4 παριστᾷ τόρνον παράλληλον. Ὁ ἀναγνώστης βλέπει ὅτι ἡ κίνησις μεταδίδεται εἰς τὰς ἀκίδας διὰ τροχαλίας περιστρεφομένης ὑπὸ ἱμάντος ὠμοβοΐνου, συγκοινωνοῦντος μετὰ τῆς κινητικῆς μηχανῆς. Τὸ ἐν τῷ μέσῳ ἁμάξιον (le chariot) τὸ φέρον τὸ καθαυτὸ ἐργαλεῖον ἢ τὴν τορευτικὴν γλυφίδα μετατοπίζεται ἐφ' ὅσον προβαίνει ἡ ἐργασία, ὅπερ ἀκριβέστατα ὑποτυποῖ ἡ ἐπισυνημμένη εἰκών. Διὰ τοῦ ἄξονος τῆς τραπέζης (banc), συγκειμένης ἐκ δύο ὀρθοστατῶν σιδηρῶν, διέρχεται κύλινδρος ἐξειργασμένος ἐν εἴδει τερετρίου ἢ κοχλιοτρυπάνου (taraud), ἐν ᾧ συναρμόζονται ἕλικες συνεχεῖς, οὓς περιστρέφει ὁ ἐργάτης διά τινος στροφάλου ἀνὰ πᾶσαν ἐντελῆ περιστροφὴν τοῦ κατεργαστέου ξύλου. Ἡ τορευτικὴ γλυφὶς εἶναι ἰσχυρῶς προσηλωμένη ἔν τινι μεταλλικῇ ταινίᾳ. Ἡ πῆξις αὕτη τῆς τορευτικῆς γλυφίδος γίνεται μόνον ὅταν ἡ ἐργασία εἶναι ὁμοιόμορφος. Ὁσάκις δὲ ἡ ἐργασία μεταβάλλεται μεταλάσσομεν καὶ τὸ ἐργαλεῖον.

Ἐν τῇ ἐπισυνημμένῃ εἰκόνι 6 βλέπομεν συλλογὴν ἁπάντων τῶν εἰδῶν τῶν τορευτικῶν ἐργαλείων, οἷς δυνάμεθα νὰ δώσωμεν τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ὀνόματα γλυφὶς, γλυφεῖον, γλυπτὴρ, γλύφανον, ξοῖς, κολαπτὴρ, σμίλη, κοπεὺς, ἐγκοπεὺς, ἔμβολον, περικοχλιορύχος, κ. λπ.

1. Συνέχεια ἀπὸ σελ. 62.

Μηχαναὶ πρὸς διαμόρφωσιν τῶν ξύλων.

Αἱ μηχαναὶ αὗται εἰσήχθησαν ἤδη εἰς πάντα τὰ ἐργαστήρια. Ἰδοὺ αἱ χρησιμώταται.

Ὁ λεγόμενος ἐντομεὺς (mortaineuse pour bois) χρησιμεύει εἰς τὸ ἐξορύσσειν τὸ ξύλον. Ἐν πρώτοις κάμνομεν διά τινος τρυπάνου τρύπαν κυκλοειδῆ διήκουσαν κατὰ βούλησιν εἰς δεδομένον τι βάθος. Παρὰ τὴν πρώτην ταύτην τρύπαν ἐξορύσσομεν δευτέραν, παρὰ δὲ τὴν δευτέραν τρίτην, καὶ οὕτως ἐφεξῆς. Μετὰ ταῦτα ἀνασπῶμεν τὸ ξύλον καὶ ἀντικαθιστῶμεν ἀντὶ τοῦ τρυπάνου ψαλίδα εὐθεῖαν, ἥτις, κινουμένη ἀλληλοδιαδόχως ἄνωθεν πρὸς τὰ κάτω, ἀφαιρεῖ τοὺς τραχυσμοὺς τῶν τρυπῶν, οὓς παρήγαγεν ὁ τρυπητής. Τοιουτοτρόπως ἡ ἐντομὴ ἢ ἡ ἐγγλυφὴ μεταβάλλεται εἰς ὀρθογώνιον πρίσμα μετὰ γωνιῶν καλῶς κεκομμένων. Διὰ τοῦ ἐργαλείου τούτου κατασκευάζονται πρὸς ἐκτομὴν κρασπέδων, κυματίων, χειλωμάτων, ῥαβδωμάτων κ. λπ., εὐθέων ἢ καμπύλων, τετραγώνων ἢ στρογγύλων πάσης κορωνίδος (corniche) καὶ φαφῶν ἀνὰ ἕκαστον λεπτόν. (Ἰδ. εἰκ. 1 καὶ 2.)

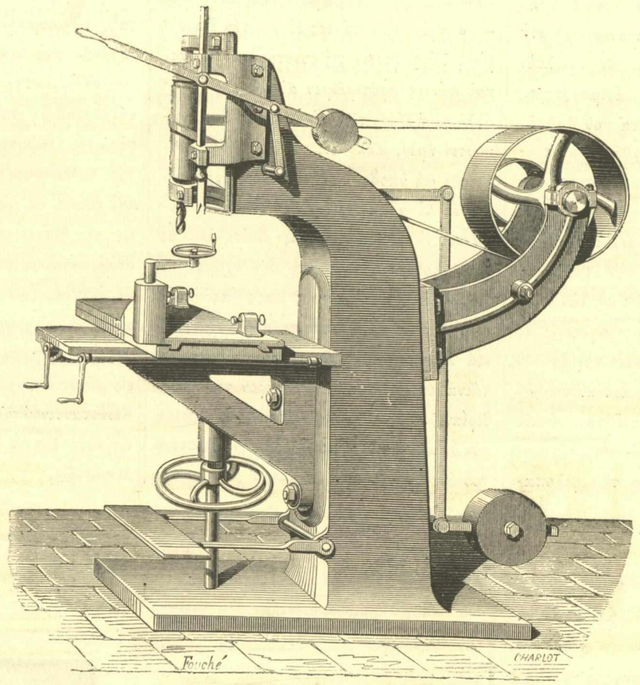

Ὁ ΕΝΤΟΜΕΥΣ. — ΕΙΚ. 3.

Ἡ ἐκμάσσουσα μηχανὴ (machine à mouler) χρησιμεύει ἐν τῇ ξυλουργίᾳ πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ οἱ τόρμοι τῶν τροχῶν (moyeu) τῶν ἁμαξῶν.

Ὁ καθολικὸς ξυλουργὸς (le menuisier universel). Οὕτως ὀνομάζεται νέα τις μηχανὴ ἀποτεταγμένη εἰς τὸ ἐπιτελεῖν πάντα τὰ εἴδη τῆς ἐργασίας ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ τοῦ ξυλουργοῦ. Ἡ ὠφελιμωτάτη καὶ ἀληθῶς ἀξιοθαύμαστος μηχανὴ αὕτη χρησιμεύει εἰς τὸ πρίειν, ῥυκανίζειν, ἐγγλύφειν, λεαίνειν, κοιλαίνειν, ἐγκολάπτειν, τετραγωνίζειν, πλαγιοτομεῖν, εἰς τὸ παράγειν ἔμβολα (tenons) ἁπλᾶ ἢ διπλᾶ, ἐγγλυφὰς (rainures), ῥάδικας ἢ σκυταλίδας (baguettes), ῥαβδώσεις (moulures), κ. λπ. — Ἡ μηχανὴ αὕτη ὀφείλει νὰ ἦναι γεγομφωμένη ἐπὶ δαπέδου στερεοῦ. Ἡ μέση αὐτῆς δύναμις εἶναι 2 ἵππων ἀτμοῦ. Ἡ ταχύτης τοῦ πρίονος ποικίλλει μεταξὺ 1,500 καὶ 2,000 στροφῶν ἀνὰ ἕκαστον λεπτόν. (Ἰδ. εἰκ. 1 καὶ 2.)

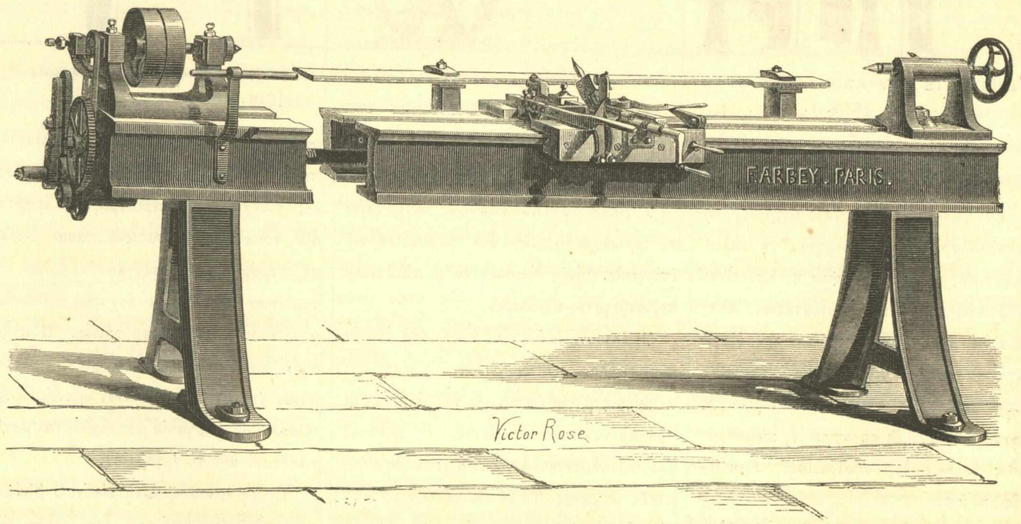

ΚΑΘΟΛΙΚΟΝ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΝΕΩΤΕΡΟΥ ΠΑΡΑΛΛΗΛΟΥ ΤΟΡΝΟΥ. — ΕΙΚ. 4.

Ἡ μηχανὴ πρὸς τομὴν ἐμβόλων ἁπλῶν ἢ διπλῶν (machine à couper les tenons simples ou doubles) · χρησιμεύει μεγάλως εἰς τὴν ἁμαξοπηγίαν (charronnage) πρὸς κατασκευὴν τῶν τροχῶν, οἵτινες ἀπαρτίζονται συνήθως ἐκ πολλῶν πρὸς ἄλληλα συνηρμοσμένων τοξοειδῶν τμημάτων. Ἡ εἰκὼν 5 ὑποτυποῖ ἓν τῶν ἀρίστων αὐτῆς ὑποδειγμάτων, ἐν ᾧ βλέπομεν πῶς τὸ τριπλοῦν ἐργαλεῖον ἐντέμνει τὸ ξύλον πρὸς παραγωγὴν ἐξεχουσῶν σφηνῶν ἢ ἐμβόλων, ἀποτεταγμένων ἵνα ἐμβαίνωσιν εἰς τὰ κοιλώματα ἄλλου ξύλου πρὸς συναρμογὴν ἀμφοτέρων.

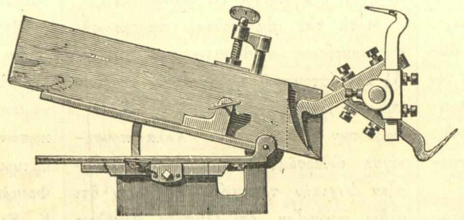

Ο ΕΜΒΟΛΟΤΟΜΟΣ. — ΕΙΚ. 5.

Ἐνταῦθα καταστρέφομεν τὸν περὶ τνώματος, μάλιστα δὲ τῶν πλαισίων τῶν θυρῶν καὶ παραθύρων (châssis).

Ἡ μηχανὴ αὕτη ὑπερτερεῖ τῶν ἀρχαιοτέρων κατὰ τοῦτο, ὅτι τὸ ξύλον διέρχεται ὁλοσχερῶς ὑπὸ τὸ ἐργαλεῖον, δι' οὗ ἐκματτόμεθα τὸ τύπωμα κατ' εἰκονα τοῦ πρωτοτύπου, ἐν ᾧ αἱ ἀρχαιότεραι μηχαναὶ τοῦ αὐτοῦ εἴδους δὲν δυνανται νὰ προσβάλλωσι εἰμὴ μόνον τὰ πλάγια τοῦ ξύλου.

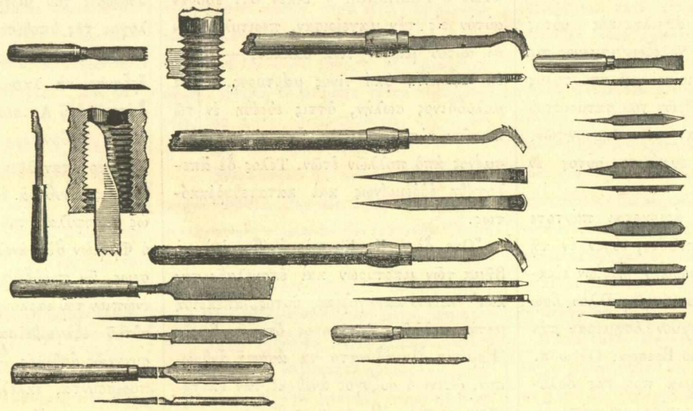

ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΙΔΗ ΤΟΡΕΥΤΙΚΩΝ ΓΛΥΦΙΔΩΝ. — ΕΙΚ. 6.

τῶν κυριωτέρων νεωτέρων μηχανικῶν ἐργαλείων λόγον, ὧν ὁ ἀναγνώστης κατεννόησε βεβαίως ἤδη ἀρκούντως τὴν μεγάλην ἀξίαν, εὐχόμενοι ἵνα ἴδωμεν αὐτὰ τάχιστα ἐν χρήσει ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐν Τουρκίᾳ.

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ·

Η ΜΥΣΤΗΡΙΩΔΗΣ ΔΟΛΟΦΟΝΙΑ ΤΟΥ ΣΑΤΥΡΙΣΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΟΥΡΙΕΡ[1].

Βαρεῖαι ὑπόνοιαι κινοῦνται κατὰ τοῦ δασοφύλακος Φρεμών. Τὸ στυπεῖον τοῦ τυφεκίου, ὅπερ ἐλήφθη ἔκ τινος σελίδος τοῦ 13ου ἀριθμοῦ τοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος « Feuilleton littéraire, » ἡ σπουδή, μεθ' ἧς οὗτος ἔσπευσε νὰ ἐκκενώσῃ τὸ τυφέκιόν του κατὰ τὴν ἑσπέραν τοῦ ἐγκλήματος ἐν τῷ μαγειρείῳ τῆς Σαβοννιέρας, ἡ μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ συνέντευξις ἐν τῷ δάσει κατὰ τὴν ὥραν τῆς δολοφονίας, ἡ ἐπιμονή, μεθ' ἧς ἡ κυρία Κουριὲρ κατηγόρει αὐτοῦ δολοφονίαν τοῦ ἀνδρὸς, πάντα ταῦτα ὁμολογητέον ἦσαν οὐ μόνον ἱκανὰ, ἀλλὰ καὶ τρανὰ σημεῖα τῆς ἐνοχῆς τοῦ δασοφύλακος. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ἕτερον προσετέθη μετ' ὀλίγον σπουδαιότατον κατηγόρημα.

Ὁ Κουριὲρ ἐφονεύθη, ὡς εἴδομεν, διὰ τριῶν βολῶν, ὧν μία μόνη ἔμεινεν ἐν τῇ πληγῇ. Ἐν τῷ κοιτῶνι τοῦ Φρεμὼν εὑρέθη σωλὴν μολυβδινος, ἐξ οὗ ἀπεκόπη τεμάχιον, οὗτινος τὸ βάρος ἦτο ἴσον πρὸς τὸ βάρος τῆς ἐν τῇ πληγῇ εὑρεθείσης μολυβδίνης βολίδος.

Πρὸς ταῦτα ὁ Φρεμὼν ἀπολογούμενος ἐπειρᾶτο νὰ ἀποδώσῃ τὸν φόνον εἰς τὴν δυσμένειαν τῶν περιοίκων ἀγροτῶν, οἵτινες ἐμίσουν τὸν Κουριὲρ, μὴ ἐπιτρέποντα ἀπό τινος αὐτοῖς ἵνα κόπτωσι θάμνους καὶ συλλέγωσι τὰ ἐν τῷ δάσει ξηρὰ φύλλα ἀντὶ ἐτησίας πληρωμῆς τριῶν φράγκων.

Ἀλλ' ἐν ᾧ ὁ ἀνακριτὴς ἐνόμιζεν ὅτι ἐξιχνίασεν ἤδη τὸν ἔνοχον, παραστὰς αὐτῷ αἴφνης ὁ Μαρτῖνος Βρεσσὼν, γαμβρὸς τοῦ δημάρχου τοῦ Larçay, διηγεῖται ὅτι, ἔχων χρείαν ξύλων, περιεφέρετο ζητῶν τὸν δασοφύλακα τοῦ Κουριὲρ τῇ πρωΐᾳ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἐγένετο ἡ δολοφονία, ὅτε ἀπήντησεν οὐ μακρὰν τοῦ τόπου τοῦ ἐγκλήματος ἄγνωστόν τινα τριακονταετῆ ἄνδρα, ἄοπλον, μικρόσωμον

1. Συνέχ. ἀπὸ σελ. 77.

πωγωνίαν, ἐνδεδυμένον ἐλαφρὸν λευκὸν χιτωνίσκον καὶ φοροῦντα πῖλον ὑψηλόν.

Ὁ Μαρτῖνος Βρεσὼν πλησιάσας, ἤρξατο νὰ συνδιαλέγηται πρὸς αὐτόν.

— « Δὲν δύναμαι νὰ ἐννοήσω, πῶς ὁ Κ. Κουριὲρ δὲν ἐπιτηρεῖ κάλλιον τὸ δάσος 'του. Μάτην ζητῶ ἀπὸ πρωΐας τὸν δασοφύλακα αὐτοῦ πρὸς ἀγοραν ξύλων· δὲν δύναμαι νὰ εὕρω αὐτὸν μηδαμόθι. 'Ανάγκη δὲ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν Σαβοννιέραν ὅπως ἴδω αὐτὸν τὸν Κουριέρ.

— « Ὁ Κουριὲρ εἶναι λῃστὴς ἄξιος ἀγχόνης, λέγει πρὸς αὐτὸν ἐξωργισμένος ὁ ξένος. 'Αφεῖλε τοῖς πτωχοῖς τὴν ἄδειαν πρὸς συλλογὴν θάμνων· ὁ δὲ δασοφύλαξ αὐτοῦ Φρεμὼν δὲν εἶναι καλλίτερος τοῦ κυρίου 'του.

Ὁ φοβερὸς καὶ ἀπειλητικὸς οὗτος ἄγνωστος ἦτο ἄρά γε ἐξωργισμένος τις ἀγρότης ἐκ τῶν περιοίκων, ἢ ἀπόστολός τις τῶν πολιτικῶν ἐχθρῶν τοῦ σατυριστοῦ Παύλου Κουριὲρ, καὶ τῶν 'Ιησουιτῶν, πρὸς οὓς μάλιστα ἐμαίνετο οὗτος ἐν ταῖς σατύραις αὐτοῦ.

Τὸ κοινὸν, ὅπερ ἀρέσκεται πάντοτε εἰς πᾶν ὅ, τι μυστηριῶδες, εὗρεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀφορμὴν μυρίων εἰκασιῶν καὶ μύθων, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ νέαι καταθέσεις ἐνίσχυον ὁσημέραι τὴν μαρτυρίαν ταύτην τοῦ Βρεσών. Οὕτω π. χ. τῇ 10 ἀπριλίου, μιᾷ πρὸ τῆς δολοφονίας ὥρᾳ, γυνή τις εἶδε καὶ αὐτὴ ξένον τινὰ φοροῦντα πῖλον ὑψηλὸν καὶ λευκὸν χιτωνίσκον, πωγωνίαν καὶ μικρὸν τὸ ἀνάστημα, τρέχοντα διὰ τῶν ἀγρῶν πρὸς τὴν μεγάλην λεωφόρον. Ἡμισείᾳ δὲ μετὰ τὴν δολοφονίαν ὥρᾳ διαβάται τινὲς εἶδον ἄνθρωπον μικρὸν, πεγωνοφόρον, φέροντα λευκὸν ἐπενδύτην καὶ τυφέκιον ὑπὸ τὸν βραχίονα, διαπερῶντα τοὺς θαμνῶνας τοῦ δάσους καὶ ἀφανιζόμενον ἐσπευσμένως ἐν ταῖς λόχμαις. Ἦτο οὗτος ἄρά γε ὁ Λουΐς Φρεμών; Ἦτο παράνομός τις κυνηγὸς, ἢ ἄγνωστός τις δολοφόνος;

Μετὰ τὰς ἀμφιβολίας ταύτας τῆς προανακρίσεως ὁ Φρεμὼν παρέστη τῇ 31 αὐγούστου τοῦ 1825 ἔτους ἐνώπιον τοῦ κακουργοδικείου τοῦ Indre-et-Loire, παρόντων 57 μαρτύρων. 'Αλλὰ προσηνέχθη εὐθαρσῶς, μὴ προδόσας μηδεμίαν ψυχικὴν ταραχήν. 'Εκήρυξεν ὅτι οὐδὲν ἐγνώριζεν, ὅτι ἐλυπήθη μεγάλως τὸν θάνατον τοῦ Κ. Κουριὲρ, ὅστις εἰ καὶ δύστροπος, ἐγένετο οὐδὲν ἧττον ἀγαθὸς πρὸς αὐτὸν κύριος. 'Ερωτηθεὶς δὲ περὶ τοῦ ἐλλείποντος ἀριθμοῦ 13 τοῦ περιοδικοῦ « Feuilleton » εἶπεν ὅτι ἔδοσεν αὐτὸν εἰς τὴν μαγείρισαν, περιτυλίξασαν δι' αὐτοῦ μικρόν τινα σάκκον, — ὅπερ ἐπεβεβαιώθη ὑπό τινος μάρτυρος. Ὁ δὲ μολύβδινος σωλὴν, ὅστις εὑρέθη ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ ἐλλιπὴς, ἦτο ἠκρωτηριασμένος ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Τέλος δὲ ἀπελογήθη ἐρρωμένως καὶ κατατεθαῤῥηκότως.

Ὅτε δὲ ἡ Κ. Κουριὲρ ἀνέβη ἐπὶ τὸ βῆμα τῶν μαρτύρων καὶ ἐπανέλαβε τὰς κατ' ἐκείνου κατηγορίας, οὗτος, ἀπεκρίθη μετὰ πολλῆς ἠπιότητος ὅτι ἡ Κυρία 'Ερμινία δὲν ἠδύνατο νὰ ἀγαπᾷ ἄνθρωπον, ᾧτινι ὁ σύζυγος ἀνέθηκε τὴν ἐπιτήρησιν αὐτῆς. Ἡ ἀπόκρισις αὕτη κατέπληξε μεγάλως τοὺς ὁρκωτοὺς, καὶ ἡ Κυρία Κουριὲρ ἀπῆλθεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ψιθυρισμῶν καὶ τῶν δυσμενῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὁ Πέτρος Δουβουᾶ ἀπελογήθη καὶ οὗτος ἐπιτυχῶς. Ὁ ἀγρονόμος προσηνέχθη ἐνώπιον τῶν δικαστῶν ὡς εὐγενὴς ἱππότης, μὴ θελήσας νὰ προδώσῃ τὴν κυρίαν 'του, καὶ κατώρθωσε νὰ ἐμβάλῃ αὐτοὺς εἰς ἀμφιβολίαν περὶ τῆς φύσεως τῶν πρὸς τὴν ὡραίαν 'Ερμινίαν σχέσεων αὐτοῦ.

Μετὰ τεσσάρων ἡμερῶν συζητήσεις, ἐξ ὧν ηὔξησεν ἔτι μᾶλλον ἡ ἀβεβαιότης καὶ τὸ ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐπιπλανώμενον σκότος, τὸ δικαστήριον τῶν ὁρκωτῶν, ὧν οἱ πλεῖστοι δὲν ἠγάπων τὸν σατυριστὴν Κουριὲρ ἠθώωσε τὸν Λουΐς Φρεμὼν, πρὸς μεγίστην ἀγανάκτησιν τῆς Κ. Κουριὲρ καὶ πρὸς ἔκπληξιν τῆς Εὐρώπης, ἥτις ἀκολουθήσασα μετὰ πυρετώδους περιεργείας τὰς φάσεις τῆς περιφήμου ταύτης δίκης δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ, ὡς ἡ χήρα τοῦ Κουριὲρ, ὅτι ἡ ἀθώωσις τοῦ Φρεμὼν ἦτο ὁ ἀληθὴς ἐπίλογος τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Ἀλλὰ παρῆλθον ἔκτοτε τέσσαρα ἔτη, καθ' ἃ πάντες ἤρξαντο νὰ λησμονῶσι τὸ ἔγκλημα τοῦ δάσους τοῦ Λαρσέϋ, τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ ἡ μὲν Σαβοννιέρα ἐπωλήθη, ἡ δὲ κυρία Κουριὲρ ἐπανῆλθεν εἰς Παρισίους. — Ὁ Πέτρος Δουβουᾶ ἔμεινεν ἐν τῇ ἐπαύλει ὡς δασοφύλαξ τοῦ νέου ἰδιοκτήτου. Ἀλλ' ὁ Φρεμὼν δὲν ἀνέλαβεν ἐκ τῆς συγκινήσεως, ἣν προὐξένησεν αὐτῷ ἡ ἐμφάνισις ἐνώπιον τοῦ καρκουργοδικείου, καὶ αἱ κατ' αὐτοῦ ἐξηγερθεῖσαι ὑπόνοιαι. — Ἦτο συνεχῶς ἀσθενής. — Ἔβλεπον δὲ αὐτὸν πυρέσσοντα, ἐκλελυμένον, καθήμενον ἀργὸν εἰς τὸν ἥλιον ὠχρὸν καὶ κάτισχνον, μόνον, ὡς ἄνθρωπον τηκόμενον ὑπὸ τῆς τύψεως συνειδήσεως ἐνόχου. Οἱ περίοικοι ἤρξαντο ἤδη νὰ λησμονῶσιν, ὡς εἴπομεν, τὸν παράδοξον θάνατον τοῦ Κουριὲρ, ὅτε αἴφνης ἀγγελία τις ἀπρόοπτος διεδόθη ὡς πῦρ ταινίας πυροκόνεως, καὶ ἔφθασεν εἰς τοὺς Παρισίους, ἔνθα κατέπληξε πάντας.

[Ἀκολουθεῖ.]

ΙΤΑΛΙΚΑ.

ΤΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ.

Πρότινων ἑβδομάδων διεδόθη φήμη ἐν Μεδιολάνοις καὶ ἐν Βολωνίᾳ ὅτι συνελήφθησαν πολλὰ πρόσωπα ἀνήκοντα εἰς τὴν ὑψηλοτάτην κοινωνικὴν τάξιν τῆς 'Ιταλίας, κατηγορούμενα ἐπὶ πλαστογραφίᾳ.

Ταὐτοχρόνως διεδόθη λόγος ὅτι συναλλαγματικὴ ἀξίας 200,000 φράγκων ὑπογεγραμμένη « Βίκτωρ 'Εμμανουὴλ » προεκομίσθη εἰς τὸ Quirinal τῆς 'Ρώμης, ὅπου κατοικεῖ νῦν ὁ βασιλεύς. Ὁ ὑπουργὸς τοῦ βασιλικοῦ οἴκου ἔδραμε τεθορυβημένος εἰς τὴν Νεάπολιν, ὅπου διέμενεν ἀπό τινων ἡμερῶν ὁ βασιλεὺς, καὶ, δεικνύων αὐτῷ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος λῆξαν τῇ προτεραίᾳ συνάλλαγμα, ἐρωτᾷ τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα πότε, καὶ διὰ τί ὑπέγραψε τοσοῦτον ποσὸν χρημάτων, μὴ προειδοποιήσας αὐτὸν περὶ τούτου, καὶ ἀγγέλλει περίλυπος ὅτι ἐν τῷ βασιλικῷ ταμείῳ ὑπάρχουσι μόνον 30-40 χιλιάδες φράγκων, τὸ δὲ συνάλλαγμα κινδυνεύει νὰ διαμαρτυρηθῇ.

Ὁ βασιλεὺς ἔλαβε τὸ συνάλλαγμα, παρετήρησεν αὐτὸ μετὰ προσοχῆς, καὶ, ἀφίνων μίαν τῶν συνήθων αὐτῷ πεδεμοντινῶν βλασφημιῶν, ἀνέκραξε· « Τὸ συνάλλαγμα τοῦτο δὲν εἶναι ἰδικόν μου. Καταμήνυσον τὸ πρᾶγμα εὐθὺς, καὶ ἂς καταδιωχθῶσιν αὐστηρότατα οἱ πλαστογράφοι, ἄνευ φόβου σκανδάλου. »

'Ιδοὺ δὲ τί ἔμαθεν ἡ ἀστυνομία.

Πρὸ τεσσάρων μηνῶν μεσίτης τις προεκόμισεν εἰς τὴν τράπεζαν τῆς Βολωνίας συνάλλαγμα 200,000 φράγκων, ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ βασιλέως. Ὁ διευθυντὴς τῆς τραπέζης ταύτης κατένευσε νὰ προεξοφλήσῃ αὐτὸ πρὸ τῆς προθεσμίας ἀφαιρῶν 5 ἐκ τῶν ἑκατὸν, καὶ λαμβάνων προμήθειαν 3 ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, ὅπερ ἀνῆγε τὸ ἐκ τῆς προεξοφλήσεως ὠφέλημα τοῦ μετὰ τέσσαρας μῆνας πληρωτέου τούτου συναλλάγματος εἰς 8 τοῖς ἑκατόν, ποσὸν ἀληθῶς ὑπέρογκον καὶ ἀπίστευτον, προκειμένης τῆς προεξοφλήσεως ὑπογραφῆς βασιλέως.

Τὸ συνάλλαγμα τοῦτο ἔφερε καὶ δύο ἄλλας ὑπογραφὰς, τὴν τοῦ ἐκ Μεδιολάνων μαρκησίου Μαντεγάτζα καὶ τὴν τοῦ λοχαγοῦ μαρκησίου Κοάρδη ἀνθυπασπιστοῦ τοῦ βασιλέως. Ὁ μεσίτης, ὁ προκομίσας αὐτὸ εἰς τὴν τράπεζαν

τὴν Βολωνίας, ἔλαβεν ὑπόσχεσιν ὅτι τὸ συνάλλαγμα δὲν θὰ τεθῇ εἰς κυκλοφορίαν. Καὶ τῷ ὄντι ἡ τράπεζα, διαφυλάξασα ἐν τῷ χαρτοφυλακίῳ, προσήγαγεν αὐτὸ μόνον κατὰ τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας, ἤτοι μετὰ τέσσαρας μῆνας.

'Εκ τῆς ἀνακρίσεως ἐξήχθη ὅτι ὁ κλέπτης ἦτο οὐ μόνον ἐπιτηδειότατος πλαστογράφος, ἀλλὰ καὶ ἀνῆκεν εἰς ὑψηλὴν περιωπὴν, καὶ ἐγνώριζεν ἀκριβῶς τὰς συνηθείας τῆς Αὐλῆς. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ᾐτήσατο καὶ ἐπέτυχε πρὸ τεσσάρων μηνῶν ἀκροάσεως παρὰ τῷ βασιλεῖ. 'Εξερχόμενος δὲ τοῦ δωματίου τοῦ βασιλέως, εὑρίσκει ἐν τῷ ἀντιθαλάμῳ τὸν ὑπασπιστὴν Βραγνάσκον, ὅστις ἦτο ἐν ὑπηρεσίᾳ, καὶ λέγει πρὸς αὐτὸν χαμηλῇ τῇ φωνῇ.

— 'Ηξεύρετε ὅτι ὁ βασιλεὺς ἔχει χρείαν χρημάτων. 'Ανεδέχθην νὰ ἐξοφλήσω συνάλλαγμα ὑπογεγραμμένον παρ' αὐτοῦ, ὅπερ καί μοι ἐνεχείρησε πρὸ ὀλίγου. Ἀλλὰ, πρὸς ἐξόφλησιν αὐτοῦ, εἶναι ἀναγκαῖαι τρεῖς ὑπογραφαί. Σᾶς παρακαλῶ θέσατε ἐνταῦθα πρῶτον τὴν ἰδικήν σας. Ὁ λοχαγὸς ἔλαβε τὸ συνάλλαγμα, εἶδε τὴν ὑπογραφὴν τοῦ βασιλέως καὶ ὑπέγραψε θαῤῥαλέως.

'Εν τῷ παρόντι ὁ λοχαγὸς οὗτος εἶναι ἐν τῇ φυλακῇ οὐχὶ ὡς ἔνοχος, ἀλλὰ διότι προὐθυμήθη νὰ ἀπαλλάξῃ τὸν κύριον αὐτοῦ τῆς χρηματικῆς στενοχωρίας, εἰς ἣν εὑρίσκετο, μὴ λαβὼν ἄδειαν παρ' αὐτοῦ πρὸς τοῦτο.

Ἡ ἱστορία αὕτη, ἥτις ἐνασχολεῖ ἤδη τὴν δημοσίαν γνώμην ἐν 'Ιταλίᾳ, θὰ φανῇ ἴσως παράδοξος τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν, οἵτινες δικαίως δύνανται νὰ μᾶς ἐρωτήσωσι· πῶς εἶναι δυνατὸν ὑπασπιστής τις τοῦ βασιλέως νὰ πιστεύσῃ ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς 'Ιταλίας ὑπογράφει συναλλάγματα; Πῶς ἡ τράπεζα τῆς Βολωνίας ἀνεδέχθη νὰ πληρώσῃ εὐθὺς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐξετάσεως συνάλλαγμα βασιλικόν; Πῶς μάλιστα ἡ τράπεζα αὕτη δὲν ὑπωπτεύθη κλοπὴν, βλέπουσα ὅτι ὁ μεσίτης ἐδέχθη νὰ προεξοφλήσῃ τὴν βασιλικὴν ὑπογραφὴν μετ' ἐκπτώσεως 8 0/0;

Ἄ! 'Ιδού! Ταῦτα πάντα εἶναι λίαν εὐκατάληπτα, ὅταν μάθῃ τις ὅτι ὁ Βίκτωρ 'Εμμανουὴλ λαμβάνει βασιλικὴν ἐπιχορήγησιν μόνον 12 ἑκατομμύρια φράγκων κατ' ἔτος, ἀντὶ 16 ἑκατομμυρίων, ἅτινα ἐλάμβανεν ἄλλοτε· ἀλλ' ἐν ἔτει 1867 ἀφῆκε τὰ 4 ἑκατομμύρια πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ ὑπολογισμοῦ τοῦ κράτους. Διὰ τῶν 12 τούτων δλίγων ἑκατομμυρίων ὁ βασιλεὺς τῆς 'Ιταλίας ὀφείλει νὰ διατηρῇ πλῆθος ἐπαύλεων καὶ μεγάρων βασιλικῶν, ἅτινα ἀνήκοντα πρὶν εἰς διαφόρους ἡγεμόνας τῆς 'Ιταλίας, ἐδημεύθησαν κατὰ τὴν πτῶσιν καὶ ἔξωσιν αὐτῶν. Ὁ Βίκτωρ 'Εμμανουὴλ οὐδέποτε ἐπάτησεν οὐδὲ θὰ πατήσῃ ἴσως τὸ ἔδαφος τῶν ἐπαύλεων καὶ τῶν μεγάρων τούτων, ἅτινα εἶναι πάντως ἀνωφελῆ τῷ στέμματι. Ἀλλ' ἐὰν πειραθῇ νὰ πωλήσῃ αὐτὰ ὁλόκληραι ἐπαρχίαι θὰ ἐπαναστατήσωσιν. 'Επειδὴ τὰ μνημεῖα ταῦτα εἶναι ἱστορικά, καὶ πρέπει νὰ διατηρῶνται, ἡγεμονικῶς εἰ καὶ πρὸς οὐδὲν χρησιμεύουσιν.

— Εἶναι καθῆκόν ὑμέτερον νὰ διατηρῆτε τὰ μνημεῖα ταῦτα, κραυγάζει ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς κατοίκους τῶν πόλεων καὶ τῶν ἐπαρχιῶν· ἢ ἂν μὴ δύνασθε πωλήσατε αὐτὰ, ἀφ' οὗ σήμερον ἀνωφελῶς. Ἡ βασιλικὴ ἐπιχορήγησις εἶναι λίαν μικρά!

— Οὐδέποτε, κραυγάζουσιν οὗτοι, Τὰ κτήματα ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ στέμμα. Ἄρα ὁ βασιλεὺς ὀφείλει νὰ διατηρῇ αὐτά.

Καὶ ὁ ταλαίπωρος βασιλεὺς πληρώνει ἄκων καὶ βιαζόμενος τοὺς φύλακας, τοὺς μαγιορδόμους, τοὺς κηπουροὺς καὶ νέφη ὑπηρετῶν καὶ κηφήνων, οὕτως ὥστε μετὰ τὴν πρώτην ἑξαμηνίαν δὲν ὑπολείπεται αὐτῷ οὐδὲ ὀβολός.

— Ἄλλως τε οὐδέποτε ὁ Βίκτωρ 'Εμμανουὴλ ἔσχε φήμην βασιλέως οἰκονόμου. 'Επειδὴ κατέχεται ὑπὸ δύο δαπανηρῶν παθῶν, ἀγαπᾷ δηλαδὴ ὑπερβαλόντος τοὺς ἵππους καὶ τὰς... κυρίας. Οὐδέποτε δὲ θὰ μάθῃ τις τὸν ἀριθμὸν τῶν ὄντων, ἅτινα ζῶσιν ἐκ τοῦ ἰδιωτικοῦ αὐτοῦ ταμείου. Ἀλλ' ἐὰν ἦσαν μόνα! Ἀλλ' ἔχει νὰ θρέψῃ καὶ τοὺς ἱπποκόμους!

'Ενίοτε ὁ βασιλεὺς ἀνακράζει ἔντρομος. Διάβολε! ἐπήραμεν τὸν κατήφορον. Ἀνάγκη νὰ κάμωμεν οἰκονομίας. Οἰκονομίας! Ἀλλ' οὐδεμία οἰκονομία εἶναι δυνατή. Οἱ ὡραῖοι ἵπποι εἶναι βαρύτιμοι αἱ δὲ ὀρχηστρίδες τοσοῦτον ἐπαγωγοί!

'Ενίοτε ἀπελπίζων, ὁ Βίκτωρ 'Εμμανουὴλ ἀποτείνεται πρὸς τὸ κοινοβούλιον, ὡς μαθητὴς πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ πράξῃ τοῦτο εἰμὴ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην· ἐπειδὴ τὸ ἰταλικὸν παρλαμέντον ἔχει ἀρχάς. Καὶ ψηφίζει μὲν τὸ αἰτηθὲν παρὰ τοῦ βασιλέως ποσὸν, ἀλλὰ συνοδεύει αὐτὸ πάντοτε διὰ βαρείας ἐπιτιμήσεως, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν δυστρόπων ἀλλὰ φιλοστόργων πατέρων.

Οὕτω λ. χ. βασιλεὺς ἐζήτησε πρὸ τεσσάρων μηνῶν πεντακοσίας χιλιάδας φράγκων παρὰ τῆς Βουλῆς. Αἱ κακαὶ γλῶσσαι ἔλεγον μυρία σκανδαλώδη περὶ τοῦ πρός τινα ἱσπανίδα ὀρχηστρίδα ἔρωτος αὐτοῦ, ἥτις ἀφεῖλεν αὐτῷ καὶ τὸν τελευταῖον ὀβολόν. Τὸ κοινοβούλιον παρεχώρησε μὲν μετὰ πολλὰς δυσκολίας τὸ ποσὸν, ἀλλὰ διὰ διατάγματος ἀρχομένου οὕτω. « Ἡ οἰκονομία καὶ τὸ καλὸν παράδειγμα πρέπει νὰ ἐκπορεύωνται ἐκ τοῦ θρόνου. »

Πάντα ταῦτα ἐξηγοῦσιν ἡμῖν διὰ τί συνάλλαγμα προκομισθὲν εἰς ἀπότισιν μὲ ἔκπτωσιν 8 0/0 δὲν ἤγειρεν οὐδεμίαν ὑποψίαν. Ἄλλως τε αἱ οἰκονομικαὶ δυσχέρειαι τοῦ βασιλέως, γνωσταὶ οὖσαι τοῖς πᾶσι, δὲν βλάπτουσι τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν τελευταίαν ὥραν μανθάνομεν ὅτι τέσσαρες ἄλλαι πεπλαστογραφημέναι συναλλαγματικαὶ 300,000 φράγκων ἑκάστη, φέρουσαι τὴν ὑπογραφὴν τοῦ βασιλέως κυκλοφοροῦσιν ἐν 'Ιταλίᾳ.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑΙ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΕΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ.

Αἱ ἐπιτυχίαι τῶν Γερμανῶν ἐν 'Ολυμπίᾳ θὰ φανῶσι μικροῦ λόγου ἄξιαι, συγκρινόμεναι πρὸς ὅσας ὑπισχνεῖται γάλλος τις ἐργολάβος ὁ Κ. Βλὲν, κάτοχος τρισχιλίων πλέθρων γῆς, ὑφ' ἧς κεῖται ὁλοσχερὴς ἡ ἀρχαία πόλις Κετοβρίγα ἐν Πορτογαλλίᾳ. Ὁ γάλλος οὗτος ἠγόρασε τὴν γῆν ἐκείνην, ὅπως ἐνεργήσῃ κερδοσκοπίαν ὅλως ἀσυνήθη, ἣν προαναγγέλλει ὡς ἑξῆς· « διαιρῶ τὴν ἐργασίαν ὅλην εἰς χιλίας μετοχὰς ἐκ 500 φράγκων, ἀπαιτῶ δὲ μόνον 50 δι' ἑκάστην αὐτῶν. Ληφθεισῶν πασῶν τῶν μετοχῶν, θὰ συγκαλέσω τοὺς μετόχους αὐτῶν ὅπως προβῶσιν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐπιτρόπων, ὧν ὁ εἷς ἔσται μηχανικὸς, καὶ θέλομεν μεταβῇ εἰς Πορτογαλλίαν, ἔνθα διὰ τῶν καταβληθέντων χρημάτων θέλομεν ἐνεργήσῃ ἀνασκαφὰς, καὶ ἂν οἱ ἐπίτροποι πεισθῶσιν ὅτι ἡ Κετοβρίγα διατηρεῖται μετὰ τῶν ἱστορικῶν αὐτῆς θηραυρῶν, τῶν μαρμάρων καὶ τοῦ λοιποῦ πλούτου ὅσον δύνανται νὰ κατέχωσιν ὀγδοήκοντα χιλιάδας κατοίκων, θέλουσιν εἴπη τοῦτο εἰς τοὺς μετόχους, ἐπανερχόμενοι εἰς Γαλλίαν, θέλομεν δὲ ζητήσῃ τὰ ἐπίλοιπα χρήματα, ὁπόταν βεβαιωθῶμεν ἐντελῶς περὶ τῆς ἐπιτυχίας ». Λέγεται τῷ ὄντι ὅτι ἡ θάλασσα κατεκάλυψεν αἴφνης τὴν πόλιν ταύτην κατὰ τὸν Ε'. μ. Χ. αἰῶνα, τοῦτο δ' ἐξηγεῖ τὸ διὰ τί εἶναι βεβαιοι ὅτι θὰ εὕρωσι τὴν πόλιν ταύτην, « ἄθικτον »· ἀλλὰ τὸ φοβερὸν στοιχεῖον ἐπανελθὸν, φαίνεται, πάλιν εἰς τὰ φυσικὰ αὐτοῦ ὅρια πρόκειται ἤδη νὰ ἀποδώσῃ, οὓς ἄλλοτε κατεβρόχθισε θησαυροὺς, τοῦθ' ὅπερ ἐπὶ τοῦ παρόντος παρίσταται ὡς ὡραῖον ὄνειρον μὴ χρῆζον ἢ χρημάτων πρὸς πραγματοποίησιν αὐτοῦ.

Πρὸ δεκαπενταετίας περίπου γνωστὸς κατοικος Τήνου, ὁ Ν. Ντάβιος, ἐπυροβολήθη διὰ τρομπονίου κατὰ τὴν ἐκεῖ πρὸ τοῦ Φραγκομοναστηρίου παραλίαν· καὶ ὁ μὲν δολοφόνος ἐν τῷ σκότει ἐφάνη τρέχων πρὸς τὴν θάλασσαν, ὁ δὲ ῥωμαλέος Ντάβιος μετά τινα ὥραν ἐξέψυξεν. 'Επειδὴ ὁ Ντάβιος εἶχεν ἐχθρὸν θανάσιμον τὸν Τρούμπαν, συνελήφθη οὗτος ἀμέσως, καὶ ἐπειδὴ μάλιστα εἶχε μώλοπά τινα ἐπὶ τῆς χειρὸς, ὃν τῷ ὄντι εἶχε πάθει ὑπὸ πυροβολισμοῦ, ὁ Τρούμπας, παραπεμφθεὶς εἰς τὸ κακουργοδικεῖον ἐδικάσθη καὶ κατεδικάσθη εἰς θάνατον!

Μόλις διὰ μέσων πολλῶν παρὰ τῷ Βασιλεῖ Ὄθωνι ἡ θανατικὴ ποινὴ μετεβλήθη εἰς ἰσόβια δεσμὰ, κατὰ δὲ τὴν μεταπολίτευσιν, ἀμνηστευθέντων τῶν καταδίκων, ἀπελύθη μὲν τῶν φυλακῶν, ἀλλ' ὅμως μεταβὰς εἰς Τῆνον, ἐδιώχθη ἐκεῖθεν ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του ὡς δολοφόνος.

Ἡ σύζυγος τοῦ Ντάβιου μετά τινα χρόνον συζευχθεῖσα μετὰ τοῦ Ι. Κωστάζου συνέζησε μετ' αὐτοῦ, ἔτεκε τέκνα καὶ ἀπέθανεν ἀκολούθως.

Πρὸ ὀλίγων δ' ἡμερῶν ἀσθενήσας ὁ Ι. Κωστά-

ζος καὶ μέλλων ν' ἀποθάνῃ, ἐκάλεσε τὸν πνευματικόν, καὶ ἐξομολογηθεὶς, ἀφῆκεν ἐντολὴν νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἐξομολόγησίν του, ἥτις ἦτο, ὅτι αὐτὸς ὁ Κωστάζος ἐρώμενος τῆς συζύγου τοῦ Ντάβιου, συνεννοήθη μετ' αὐτῆς, καὶ παρ' αὐτῆς μάλιστα λαβὼν τὸ ὅπλον, ἐδολοφόνησεν ἔξωθεν τῆς οἰκίας του τὸν Ντάβιον ἵνα λάβῃ, ὡς καὶ ἔλαβε, σύζυγον τὴν ἐκείνου· καὶ ὅτι ὁ καταδιωχθεὶς καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον δυστυχὴς Τρούμπας ἦτο ὅλως ἀθῶος. Τὰ αὐτὰ ὡμολόγησεν ὁ Κωστάζος καὶ εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ντάβιου καὶ πρόγονόν του καὶ εἶτα ἐξέψυξε.

Πόσα τοιαῦτα ἄδικα ἐν τῷ κόσμῳ καὶ πόσον ἐπισφαλὴς εἶναι ἡ ἀνθρωπίνη δικαιοσύνη!

Ἐν Μαγχεστρίᾳ ἐγένετο μεγάλη συνέλευσις τῶν φιλελευθέρων, καθ' ἣν ἠγόρευσε σὺν τοῖς ἄλλοις καὶ ὁ Ἰάκωβος Βραΐτ, ἐπανελθὼν πρὸ μικροῦ ἐξ Ἑλλάδος. Στρέψας τὸν λόγον εἰς τὸ ζήτημα τῶν τελῶν τῆς εἰσαγωγῆς ὁ Ἄγγλος βουλευτὴς εἶπεν· « Κατὰ τὸ παρελθὸν ἔαρ, διῆλθον δεκαπέντε ἡμέρας εἰς Ἀθήνας· θαυμάζων δὲ τὸ ἔνδοξον τῆς πόλεως ἐκείνης πανόραμα, εἶδον καὶ μίαν δωδεκάδα καπνοδόχων, αἵτινες ἔμαθον ὅτι ἀνῆκον εἰς βαμβακοκλωστήρια. Αἱ μηχαναὶ αὐτῶν ἐκομίσθησαν ἐκ Μαγχεστρίας. Τὰ ἐν αὐτοῖς ἐργαζόμενα κοράσια δὲν μισθοδοτοῦνται ὅσον ἐπεθύμουν γενναίως. Νομίζω ὅτι λαμβάνουσι μόνον 9 πέννας τὴν ἡμέραν, καίτοι ἐργάζονται ἐννέα μὲν ὥρας τὸν χειμῶνα, 14 δὲ τὸ θέρος ἄνευ ἀερόφωτος.

Μανθάνομεν, γράφει ἡ « Ἐφημερὶς τῶν Συζητήσεων, » ὅτι ὁ ἐκ Τήνου ἐπὶ πενταετίαν ἐν Γερμανίᾳ τὴν μηχανολογίαν σπουδάζων Κ. Σταμ. Καγκάδης ἐπενόησεν ἐσχάτως νέον εἶδος ἀτμολέβητος, δι' οὗ καταναλίσκεται ἐλάσσων ποσότης καυσίμου ὕλης· ἑπομένως ἡ δι' αὐτοῦ θέρμανσις ἔσται ὀλιγοδαπανωτέρα τῆς διὰ τοῦ μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντος συστήματος.

Ὁ μαρκήσιος δὲ Ἀλίγρης ἦτο πρὸ τριάκοντα ἐτῶν ὁ πλουσιώτατος καὶ μάλιστα φιλάργυρος τῶν κατοίκων τῶν Παρισίων. Ὡς δὲ πάντες οἱ εὐτυχοῦντες καὶ οἱ δυνατοὶ τῆς γῆς εἶχε καὶ οὗτος πολλοὺς φίλους καὶ πλῆθος κολάκων. Ἐνίοτε κατά τινα συναναστροφὴν εἰς τῶν φίλων ἢ τῶν κολάκων τούτων ἐλάμβανε κατὰ μόνας τὸν βαθύπλουτον γέροντα καὶ, ἀποκαλύπτων κατεπείγουσάν τινα χρημάτων ἀνάγκην, παρεκάλει νὰ εὐδοκήσῃ νὰ τῷ δανείσῃ ποσόν τι δυνάμενον ν' ἀπαλλάξῃ αὐτὸν τῆς δεινῆς θέσεως, εἰς ἣν εὑρίσκετο ἐν τῷ παρόντι.

Ὁ μαρκήσιος ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει ἠκολούθει πάντοτε τὴν ἑξῆς μέθοδον, ἧς οὐδέποτε ἀφίστατο.

— Ζητεῖτε νὰ δανεισθῆτε παρ' ἐμοῦ χρήματα; ἠρώτα.

— Μάλιστα.

— Καὶ πόσα θέλετε;

— Δέκα χιλιάδας φράγκων, ποσὸν ἄσημον πρὸς ἄνθρωπον πλουσιώτατον ὡς ὑμᾶς.

— Ἔχει καλῶς, ἀπεκρίνετο πάντοτε εὐγενῶς ὁ μαρκήσιος. Καὶ παρεκάλει τὸν δανειζόμενον νὰ ἔλθῃ τῇ ἐπαύριον εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἐκεῖ ὁ μαρκήσιος ἔσυρεν ἔκ τινος μεγάλης θήκης πτλώριον ἐμ

Ο ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΦΟΝΕΥΤΕΙΣ ΠΡΟΞΕΝΟΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ Κ. ΜΟΥΛΕΝ.

ποριχὸν κατάστιχον γεγραμμένον σχεδὸν μέχρι τῆς προτελευταίας σελίδος.

Ἔπειτα, λαμβάνων τὸν κάλαμον, ἔγραφε τὸ ὄνομα τοῦ δανειζομένου καλλιγραφικῶς καὶ μετὰ μεγίστης προσοχῆς.

Ὁ δανειζόμενος καθηδύνετο ἤδη ἐκ τῆς πρώτης ταύτης διατυπώσεως, τὰ ἄριστα προοιωνιζούσης.

Μετὰ ταῦτα ὁ μαρκήσιος ἐνέγραφε τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ δανείου, καὶ ἠρώτα ἐκ νέου τὸν φίλον πόσα ἤθελε, ἐπάγων,

— Σᾶς ζητῶ συγγνώμην διὰ τὰς λεπτολογίας, ταύτας.

— Πῶς κύριέ μου; βεβαίως ἡ ἀκρίβεια εἶναι νόμος ἀπαραίτητος πρὸς πᾶσαν τοιαύτην ὑπόθεσιν.

Μετὰ ταῦτα ὁ μαρκήσιος ἔλεγε πρὸς τὸν δανειζόμενον,

— Πλησιάσατε παρακαλῶ ὀλίγον.

Καὶ προσθέτων μετὰ μεγίστης προσοχῆς τοὺς ἐν τῇ τελευταίᾳ σελίδι ἀριθμοὺς, ἔσυρε δύο ἀκριβεστάτας γραμμὰς καὶ ἔγραφεν ὑποκάτω.

Τὸ ὅλον φρ. 8,593,675. Ὕστερον δὲ τρεπόμενος πρὸς τὸν φίλον, προσεκάλει αὐτὸν νὰ βεβαιωθῇ ἂν ἡ πρόσθεσις ἦτο ἀκριβής.

— Ἀλλὰ, κύριε μαρκήσιε...

— Ὄχι, ὄχι, ἴδετε ὑμεῖς αὐτὸς, σᾶς παρακαλῶ.

— Ἡ πρόσθεσις εἶναι ἀκριβεστάτη, ἔλεγε τότε ὁ δανειζόμενος, ταχέως ἐπιθεωρῶν τοὺς ἀριθμούς. Ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ πρὸς τί...

Ὁ μαρκήσιος, μεταβάλλων ὕφος καὶ ἀτενίζων πρὸς τὸν φίλον,

— Πῶς εὑρίσκετε τὸ μέγα τοῦτο δίπτυχον; ἐρωτᾷ. — Δὲν εἶναι ἀληθῶς πελώριον; Μάθετε ὅτι εἶναι ὡρισμένον εἰς ἐγγραφὴν αἰτήσεων χρημάτων, οἷα ἡ ὑμετέρα· καὶ, ὡς βλέπετε, ἔφθασα ἤδη εἰς τὰς τελευταίας σελίδας. Παρατηρήσατε! ἡ πρώτη σελὶς ἐπληρώθη ἤδη, ὅτε ἤμην ἐξόριστος ἐν Λονδίνῳ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως. Ἤμην ἤδη πλούσιος καὶ οἱ δανεισταὶ δὲν ἔλειπον. Τότε ἐπῆλθέ με ἡ ἰδέα νὰ ἐγκαινιάσω τὸ ἔργον τοῦτο, ὅπως μοι χρησιμεύῃ πρὸς ἀπολογίαν τῶν ἀδιαλείπτων ἀρνήσεών μου. Ἡ πρόσθεσις τῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης μέχρι σήμερον παρὰ τῶν φίλων μου ζητηθέντων ποσῶν δεικνύει ὑμῖν ὅτι ἐὰν ἐδάνειζον ὅλα τὰ χρήματα, ὅσα μοι ἐζητήθησαν παρὰ τῶν φίλων μου, σήμερον θὰ ἤμην ἐπαίτης· Ἐπειδὴ περιττὸν νομίζω νὰ σᾶς εἴπω ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν δανείων τούτων θὰ ἐδίδοντο ἀνεπιστρεπτεί.

Μετὰ τὸν μικρὸν τοῦτον διάλογον ὁ μαρκήσιος ἀπέπεμπε φιλοφρόνως τὸν δανειζόμενον, συνοδεύων αὐτὸν μέχρι τῆς τελευταίας βαθμίδος τῆς κλίμακος.

***

Ἡμέραν τινὰ ἕτερος φίλος, πρὸς ὃν εἶχεν ὑποχρεώσεις τινὰς, ἦλθε ζητῶν νὰ δανεισθῇ παρ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδας φράγκων. Καὶ ἐπειδὴ, ὡς εἴδομεν, ὁ μαρκήσιος ἐπρέσβευε τὸ ἀξίωμα ὅτι μεταξὺ ἀργυρίου δεδανεισμένου καὶ ἀργυρίου δεδοιμένου οὐδεμία ὑπάρχει διαφορά,

— Φίλε μου, λέγει πρὸς τὸν δανειζόμενον. Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νά σοι δανείσω τρεῖς χιλιάδας φράγκων, ἀλλὰ προτίθεμαι νά σε κάμω νὰ κερδήσῃς ἐν ἀκαρεῖ 1,500 φρ. καὶ ἐγὼ τοσαῦτα. Ὁ δανειστὴς ἔμενε χάσκων.

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατον, ἔλεγεν ὁ μαρκήσιος, λαμβάνων 1,500 φρ. ἐκ τινος χαρτοφυλακίου, ῥίψατε ταῦτα εἰς τὸ θυλάκιόν σας.

Καὶ ἐπειδὴ ὁ φίλος, ἀποταμιεύων τὰ χρήματα, ἐφαίνετο μὴ ἐννοῶν τὸ πρᾶγμα.

— Χίλια πεντακόσια, ὅπου ἐβάλετε εἰς τὸ θυλάκιον, ἔλεγεν ἐκεῖνος, καὶ τὰ ὁποῖα εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν θά μοι ἐπιστραφῶσι ποτέ. Ἰδοὺ τὸ κέρδος σας. Χίλια πεντακόσια, τὰ ὁποῖα δέν σᾶς δίδω.... Ἰδοὺ τὸ κέρδος μου.

Ὁ αὐτὸς φιλάργυρος, ἰδών ποτε τὸν ὑπηρέτην του φοροῦντα νέον πῖλον, — Τί τοῦτο; ἐρωτᾷ αὐτόν.

— Εἶναι ὁ πῖλος, ὃν μοι ἐδόσατε, κύριε, καὶ ὃν ὁ πιλοποιὸς διώρθωσεν, ὡς βλέπετε, τοιουτοτρόπως ἀντὶ ἑνὸς φράγκου.

— Ἀληθῶς, λέγει ὁ κύριος, θέτων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τὸν πῖλον τοῦ ὑπηρέτου. Ὁ πῖλος οὗτος εἶναι λίαν καλὸς διὰ σέ. Ἰδοὺ τὸ φράγκον σου. Ἀναλαμβάνω καὶ φορῶ πάλιν αὐτόν.

Le gérant responsable P. LAGIER.